This volume was donated to LLMC
to enrich its on-line offerings and
for purposes of long-term preservation by

Hawaii State Archives

This volume contains handwritten text that may be partially illegible due to age, penmanship, or deterioration of the medium. LLMC has scanned the material in the same format and page order in which it is maintained in the Hawaii State Archives.

This material is not paginated in its original paper version. Therefore, LLMC cannot assume responsibility for out of order, missing, irrelevant, or duplicate pages. Rather than attempting to impose a perhaps inaccurate pagination, LLMC has scanned the text in the same format and page order in which it is maintained in the Hawaii State Archives. As a substitute for pagination, the serial image numbers are provided for use in citation.

Helu III.

Buke 3.

Ahaolelo o ke Aupuni

Hawaii

Hale Ahaolelo
June 15 – 1847

Hale Ahaolelo

June 18 1847 i ka hu i ka hora o ke ahiahi halawai na lii a me ka poe i koho ia e na makaainana a hoohola ia ka manao e hoololi hou i kekahi mau hua iloko o ke Kanawai i kau ia ka inoa o ka Moi i ka la 15 o keia malama) penei e holoi ia na hua [i ka mea i olelo ia ma ke Kanawai no ke kuai ana i ka waiwai"] a eia na hua hookomo hou [i na haneri Dala elua kumukuai mua i olelo ia ma ke kanawai e kuai wale ai lakou me ka uku ole i ke Dute no ka waiwai Kahiki] a pau hoi ka ahaolelo a i ka la e noa'i halawai hou.

Hale Ahaolelo

June 21 1847

Halawai hou ka Ahaolelo Poule, a pau heluhelu ia ka olelo o ka la 18, o June ana hooholo hou ia. A pau ia, hai mai o Rikeke i ko lakou kamailio ana o Hon Lee no kekahi mau hua hemahema o ke Kanawai, ana hoohola ia e hoopanee a hiki i ka wa e mana kaukau ai. Eia keia, ua hoike ia mai ka pilikia o na Konohiki

a me na makaainana, ua hooholoia i ka poaha hora 10 kakahiaka, alaila hooponopono ia malaila. Eia keia, ua hoopuka ia ka manao e hoopau ia ka paahao ana hoopaapaa nui ia malaila me ka imi ikaika i mau kumu pono e hemo ai e like me ke koi a na makaainana aole. akaka ~~ka~~ ~~[illegible]~~ pono o ka ma-
aka, e noopoopo nae ekolu kumu nui
nao e hooholo ai, ua ae like ia e holoholo o Leleiohoku ma ka moku no kena mai elike me kana noi ana mai eia keia, ua hoopuka ia ka manao no ka hoopii o Maui no ke koe aina o Keliiahonui eia ka mea i hooholoia, e waiho a maopopo ka mahele a ka Moi me na konohiki i ka aina — a pau ia ~~pule apau a hoi mai ka Ahaolelo~~ hooholoia a noa ka pule hora 10, o ka kakahiaka ahaolelo hou, pule, a hoi mai ka Ahaolelo Wm E. Naikoi

Kakauolelo

Hale Ahaolelo

June 28 - 1847

Halawai ka Ahaolelo ule a pau Heluhelu ia ka olelo o ka la 21, ua hooholoia eia ka poe i hiki mai:

Keoni Ana
A. Keliiahonui
Kanaakea
P. Kanoa
I. Ii
Kuapaanio
Palau
Keau
Maakuia
Auwaa

Namakeha

Heluhelu ia ka ~~Kanawai~~ manao ae aku i ka Lahui e loaa ia ia ka aina ma ke ano Alodio, ua hooholoia, ~~apau ia olelo mua o Likeke, aole i malamaia ke Kanawai, ua hoopanee ia~~ a na ke Kuhina Kalaiaina e hai aku ka la e halawai hou ai, apau ia, Pule apau hoi mai ka Ahaolelo.

Wm E. Nuikai
Kakauolelo
Hale Ahaolelo

Aug 17. 1847

Halawai hou ka Ahaolelo elike me ka olelo i hooholoia i ka la 28 June 1847. Pule apau. Heluheluia ka olelo o ka la 28 June apau ia heluheluia ke Kanawai Hoonohonoho i na Lunakanawai no ka lakou hana o ka lua keia o ka heluhelu ana a hooholoia hoi.

Kanawai ~~III~~ (3)

Kamehameha III

Mokuna 1

Pauku 1, ua hooholoia 2 heluhelu ana.
Pauku 2 " " "
Pauku 3 " " " "
Pauku 4 " " "
Pauku 6 " " "
Pauku 7 " " "

Pauku 8 na hooholoia — " —
Pauku 9 "
Pauku 10 " — " —
Pauku 11 " — " —
Pauku 12 " — " —
Pauku 13 " — " —
Pauku 14 " — " —
Pauku 15 " — " —

Mokuna 2

No na Aha Hookolokolo Kakauole o na Mokupuni.

Haawina 1.

Hookolokolo haahaa.

Pauku 1, na hooholoia
Pauku 2, "
Pauku 3 "
Pauku 4 "
Pauku 5 "
Pauku 6 "
Pauku 7 "

Haawina 2

Pauku 1 na hooholoia
Pauku 2 "
Pauku 3 "
Pauku 4 "
Pauku 5 "
Pauku 6 "
Pauku 7
Pauku 8
Pauku 9
Paku 10
Pauku 11

Pauku 12 ua hooholoia
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 16 "
" 17 "
" 18 "
" 19 "
" 20 "
" 21 "
" 22 "
' 23 "
" 24 "
" 25 "
" 26 " a pau ia hana ana heluheluia ke Kanawai hou e hooponopono ai i na Luna Hoona Kumu Kuleana aina, a hooholoia, aole mea nana i hoole, alaila, kakau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa;

Eia ka olelo o ua Kanawai la, penei;

Kanawai i Hooholoia i mea e pani ai na hakahaka iwaena o ka "Poe hoona Kumu kuleana aina!"

Pauku 1. Ina paha e haule kekahi o ka Poe hoona kumu kuleana aina, a hoakaka no ka haâlele a no ka lawe ana a no ka make paha o kekahi o lakou, alaila, hiki i ka Moi ma ka Ahakukakuka malu ke pani ia hakahaka, ma ke koho ana i ka mea hou.

Kanawai hoona Kuleana
Ke pani ana i na hakahaka

Pauku 2. O kela mea keia mea ~~mea~~ i kohoia e komo iloko o ua poe la, i kona wa e ae ai i ka hana, mamua nae o ka hoomaka ana i ka hana iloko o ia poe, e hoohiki oia a e kakau i kona inoa ma ka olelo hoohiki i oleloia no ua poe lana la ma ke kanawai nana lakou i hoonohonoho ai.

Pauku 3. Ina paha e hoopii pono kekahi, no kona manao ua hana inoia oia no ka apuka, ohumu ino, hana hewa a me ka paewaewa nui paha o kekahi o ia poe, e hiki i ka Moi ma ka Ahakukakuka malu ke koho i mau Luna ekolu nana e hookolokolo a e imi i ka oiaio, a e hoakaka mai ma ka palapala no ka oiaio a me ka oiaio ole o ka hewa i hoopiiia: a ina maopopo i na Luna ~~ka apuka a o ka ohumu ino paha~~ hookolokolo a i ka nui paha o lakou, ua pili ka apuka a o ka ohumu ino paha, a o ka paewaewa nui paha, e like me ka hoopii ana mai, e hoopau koke ia ua mea i hewa la. Aka, mamua o ko lakou hoomaka ana i ka hookolokolo e hoohiki na Luna ekolu imua o kekahi Lunakanawai kakau, e ninaninau a e hookolokolo pono i ua hoopii la me ka oiaio, a e hoakaka mai no ia e like me ka oiaio, i hoikeia imua o lakou. A o keia hookolokolo ana, e hiki ia lakou ke ku aku i na hoike a e koi aku i ka hele mai, e hoohiki ia lakou a e imi aku i na mea ike e ae e puka mai ai ka oiaio e like me na Ahahookolokolo e ae a pau i keia Aupuni

Hooholoia e ka Poe Alii Ahaolelo, a me na Mea i Kohoia, i keia la 17 o Augate 1847 ma ka Hale Ahaolelo Honolulu.

(Inoa) Kamehameha

(Inoa) Keoni Ana

Poe i hiki mai

Na 'Lii	Poe Kohoia
Kamehameha III	Kekuapanio
Keoni Ana	Maakuia
A. Kealiiahonui	Auwae
I. Piikoi	Keau
N. Namauu	
A Paki	
I. Kaeo	
C Kanaina	
B Namakeha	
C Kapaakea	

a pau ia, hooholoia, a popo i ka hora 10 o kakahiaka, halawai hou ka Ahaolelo, pule a pau, hoi mai.

W. E. Maikai
Kakauolelo

Honolulu Aug 18 - 1847

Halawai hou ka Ahaolelo. Pule
no ka hana apa a ka Ahaolelo
apau. Heluhelu ia ka olelo o ka
la 17. apono ia, heluhelu ia ka
olelo i kauoha ia e ka Ahaolelo
ia M. Kekuanaoa a me A. Paki
a me Keoni Ana a me Ioane Ii
no ka mare ole o ka haole i
ko onei wahine. Ke hoohiki
ole, ua hooholo ia e kakau mai ~~na pono~~
ka puke ~~ia olelo~~ a ua manao ia e
haawi ia Wm L. Lee, oia pu ke-
kahi e hai mai i kona manao
no keia. Eia malalo iho ke
Kope o ua palapala la.

O makou ka poe nona na inoa
i kakau ia malalo nei ka poe koi
a ka Ahaolelo ~~o keia~~ i kauoha
mai ai o kela makahiki 1846.
E hoike aku no kekahi
kumu manao maikai i na
manao nui ia e na lii o keia aupu-
ni he pono ole. Eia malalo iho
ua kumu manao la a he pono
e hai aku makou i ka Ahao-
lelo o keia makahiki 1847
i kekahi mau e akaka ai ka
pono ole, o keia kumu manao
Eia ua kumu manao la.

~~Ua manao~~popo ka manao paa ia e kekahi, ua pono ka haole hoohiki ole ma keia Aupuni ke mare i koonei wahine. I ko makou noonoo maikai ana ua maopopo ia makou ka pono ole o ka haole i hoohiki ole, ke mare i koonei wahine he mea e ino ai a e pono ole ai ke Aupuni nawaliwali.

Eia kekahi mau kumu a makou i ike ai.

(Akahi) O ka mare o na haole i koonei wahine a hala hookahi makahiki hoi ua haole la i kona aina a haalele i koonei wahine

(Alua) O ka nui loa o ka pilikia o ka wahine aohe ai aohe mea e pono ai kona kino, o ka pilikia ke loaa ia ia.

(Akolu) Ina hanau na keiki a na haole nei i lawe pu oia i na keiki i kona aina a nele ka wahine a me ke Aupuni i ke kanaka ole.

(Aha) Ina hoi kela haole i kona aina noho iho la ka wahine aole oia e mare koke a hala Eha makahiki ke lohe ole ia kona ola.

(Alima) Ina i mare ia ma keia ano kekahi haole i kekahi wahine e mare ai, a i kekahi wahine

hoi i kona aina me ke ano me-
kolohe la kona a pono ole ia
mare ana.

(Aono) Ina i make ka haole i
mare ia ma keia ano, aole oia e
hooili i kana waiwai i kana wa-
hine ~~a me na~~ keiki ana o keia aupu-
ni. ~~Hooili~~ no i kona waiwai no kona
mau makamaka ma kona aina.

Oia kekahi mau mea i mao-
popo ia makou ka pono ole o ka
mare ana o ka haole hoohiki ole
i koonei wahine,

Ano ko makou manao
pono ana a me ko makou noo-
noo maikai ana ke kakau
nei ko makou inoa i keia la

Honolulu
Apeila 27 1847

(Inoa) A. Paki
" M. Kekuanaoa
" Keoni Ana
" Ioane Ii

A pau keia; heluhelu ia ke koena
o na pauku Kanawai i heluhelu
ia i ka la 17—
mai ka pauku 27— 37, ua
hooholo pono ia

Mokuna 3. Haawina 1

Pauku 1 — 11, ua hooholo ponoia

Haawina 2.

Pauku 1 — 16, ua hooholoia

Hoopau ia ka hana, a hooholoia apopo hora 10, o kakahia ka Ahaolelo hou. Eia na lii a me ka poe i kohoia i hiki mai.

Kamehameha III
Keoni Ana
A. Kalama
Hapai
M. Kekuanaoa
Keoni Ii
A. Keliiahonui
Kaeo
B. Namakeha
Kapaakea
A. Paki
Namauu

Kekuapanio
Maakuia
Aawaa
Keau

Pule a hoi mai.

Wm E. Maikai
Kakaolelo

Honolulu Aug 19. 1847

Halawai hou ka Ahaolelo a pule apau, heluhelu ia ka hana a ka Ahaolelo o ka la 18, ua hooholoia, apau ia. Heluhelu ia ke ~~Kumu~~ kauwahi o ka Kanawai i heluhelu ia i kekahi la i hala

Mokuna 3.

Haawina 2. Pauku 17 — apau ia haawina i ka hooholo, pono ia

Haawina 3. Pauku 1- 13, ua hooholoia

Mokuna 4.

Haawina 1. Pauku 1- 31 — " " —

Apau ia Hooholoia a ka hora 10, o kekahiaka o ka la hoomalolo, alaila, halawai hou — Pule, apau, hoi mai.

Wm E. Maikai
Kakauolelo.

Poina Eia ka poe i hiki mai

Na Lii
Keoni Ana
A. Kalama
Alapai
Wm P. Leleiohoku
Namauu
C. Kanaina
M. Kekuanaoa
I. Ii
Kaeo
B. Namakeha
Kapaakea
A. Paki

Poe i Kohoia
Kekuapanio
Maakuia
Awaa
Keau

W. E. Maikai
Kakauolelo
&c &c &c.

Hale Ahaolelo

Aug 21 1847

Halawai hou ke Ahaolelo. Pule. Wahi mua. Heluhelu ia ka hana o ka la 19. ua hooholoia, alaila heluhelu ia ka kanawai hou ke Kanawai ke Kona hoi i heluhelu ia i ka la 19.

Mokuna 4

Haawina 2 Pauku 1–15 ua hooholoia

Haawina 3 Pauku 1–25 "

Haawina 4 " 1–23 "

Ua hooholoia a ia nei,

Pauku 1–2 ua hooholoia.

Ua hooholoia o na pauku mua i ka la 17 Augate i heluhelu ia

Kanawai III

Pauku 1 15, ua hooholoia

Mokuna 2

Haawina 1 Pauku 1 7

Haawina 2 Pauku 1–26 E vai ia manaahua ke pau. Eia ka na i hiki mai.

K III

Keoni Ana

Wm P Leleiohoku

A Keahonui

C. Kanaina

Ikuakea

Iseo

Keoni I.

A Paki

Namakeha

Poe i kohoia

Kekuapanio

Maakuia

Anwaa

Keau.

Hooholoia, a noa ka o keia pule a ka hora 10, kakahiaka. Ahaolelo hou pule a hoi mai

Wm E. Maikai
Kakauolelo

Hale Ahaolelo

Aug 26 1847

Halawai hou ka ahaolelo. Pule apau. Heluhelu ia ka hana ana o ka la 21, ua hooholoia, alaila hoomaka hou ia ka heluhelu ana i ke

Kanawai III, o ke kolu keia o ka heluhelu ana o ka lua hoi o ka hooholo ana.

Pauku 1 – 15 ua hooholoia

Mokuna 2 Haawina I

Pauku 1 – 7 ua hooholoia

Haawina 2.

Pauku 1 –– 26 " Apono ia, Hooholuia ka olelo a Wm L. Lee e pili ana i ka mare o na haole hookiki ole no ka olelo a Paki a me Keoni Ana a me Ioane Ii a me M. Kekuanaoa e hoole ana aole mare ka haole hookiki ole i koonei wahine. Heluhelu ia ke kahi kanawai e hoopanee i ka hana ana a ka poe Hoona Kuleana mai ka la 14 o Feberuari 1848, a hiki i 14 Feberuari 1849 ana hooholoia. Eia ka poe i hiki mai o Keoni Ana

C. Kanaina
Leleiohoku
Keliiahonui
Kapaakea
Kaeo
Namakeha
A. Paki

Kuapanio
Maakuia
Keau

Hooholoia apopo hora 10, o ke kakahiaka. alaila ahaolelo hou pule a hoi mai.

W. E. Maikai
[illegible] Ahaolelo

Aug 27. 1847

Halawai hou ka Ahaolelo. Pule, a pau heluheluia ka ~~olelo~~ hana a ka Ahaolelo o ka la 26, ua hooholoia. Alaila, heluhelu ia ke Kana~~wai~~ Ke Kumu o ka Haawina 2. Pauku 27 ahiki i ka Mokuna 4 Haawina I Pauku 1 - 31, ua hooholoia apau ia. Hoakaka o G. P. Judd i ka manao o na Lunakanawai Kalana hemahema ke Kanawai aihue, alaila, hooholoia ae e imi i Kanawai hou. na ~~Mr~~ Hon. Lee

Eia ka poe i hiki mai

Keoni Ana
Leleiohoku
C. Kanaina
A. Keliiahonui
Kapaakea
Kaeo
M. Kekuanaoa
A. Paki
Alapai
Kekuapanio
Maakuia
Anwaa
Keaee

Apania Hooholoia a ka poalua halawai hou i ka hora 10, o ke kakahiaka Pule a hoi mai

W. E. Maikai
Kakauolelo

Pule Ahaolelo

Aug 31 1847

Halawai hou ia Ahaolelo. Pule aku heluhelu ia ka hana o ka la 27, ua hooholoia, alaila, heluhelu ia ~~ke~~ ~~Kaona~~ ka Haawina 2 Mokuna 4 Pauku 1—~~15~~ ~~14~~ 14 Haawina 3. Pauku 1—10

Eia ka poe i hiki mai

Keoni Ana
A. Paki
Leleiohoku
C. Kanaina
Namauu
Keoni Ii
Kaeo
Kapaakea
Namakeha
M. Kekuanaoa
Kekuapanio
Naakua
Auwaa
Keau

Pau keia hooholoia, a ka Poalua o keia pule aku nei hora 10, i ke kakahiaka, Ahaolelo hou pule, a hoau hoi mai.

J. H. E. Naikai
Kakauolelo

Pauku 3.

E hiki no ia mau Lunakanawai ~~ua pono nae [illegible]~~ Apana ke hookolokolo a hooholo no na hihia waiwai ~~a pau~~ a me na aihue a pau, ina aole oi aku ka waiwai i hoopilikiaia a o ka waiwai i aihueia paha mamua o ka haneri dala hookahi, a no na hana eha a me na hana ukauka a me na moe kolohe a me na hewa e ae i oi ole aku ka hoopaiana i ka haneri dala hookahi, ina nae i noho mau ka mea i hoopiia ma ko lakou Apana, a i ole ia, ua loaa paha malaila ia manawa, ina paha he haole kekahi a he kanaka maoli kekahi, me ka pono nae o ka hoopii ana ma hope, aka, ma ka Apana o Lahaina a me Honolulu, aole e hiki i na mau Lunakanawai ke hookolokolo i na hihia o na haole.

Hooholoia keia hoololiiana i ke kanawai hou i ka la 7 o Sepatemaba 1847

Keoni Ana

Sepatemaba
1847

Hale Ahaolelo
Sept 7 – 1847

Halawai hou na Ahaolelo. Pule, apau, heluhelu ia ka hana o ka la 31 o Augate, na hooholo ia, Alaila, heluhelu ia kekahi wahi o ke Kanawai hou, ~~Mahele o ka Mokuna 3~~

Mokuna 2 – 1 – 14 na hooholo ia
Mokuna 3, 1 a 24 " "
Mokuna 4 – 1 – 23

No ka olelo pili io ~~a~~ ia mai Pauku 1 – 3 na holo Kanawai no ka
Apau ia heluhelu ia ke kanawai no ka hoohiki ole mai o ka haole me ka ana hooholo ia.

Keoni Ana
Namauu
A. Keliiahonui
Leleiohoku
C. Kanaina
Kaeo
M. Kekuanaoa
Ioane Ii.
A. Paki.

Kekuapanio
Maakua
Auwaa
Keau

Apau ia, hooholoia na ka Kuhina Kalaiaina e hai mai ka la e Ahaolelo hou ai Pule, a hoi mai.

I.W.E. Maikai
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Sepat. 27, 1847

Halawai hou ka Ahaolelo, Pule, a pau heluhelu ia ka hana i hana ia ma Ka la 7 o Sept. 1847, ua hooholoia. Alaila, heluheluia kekahi ~~wahi o~~ hou, alaila, mau kanawai; kohoia o G. L. Kapeau i kakauolelo no keia wa.

Heluheluia ke Kanawai hoole i ka holo ana o na haole Hookiipaia a me na Kanaka Hawaii i na hi o kaaina Kona. Elua heluhelu ana.

Hooholoia ia Kanawai

Heluheluia ke Kanawai no ka Puuku Paipalapala, i hookaawaleia i Luna hoopuka Polunesia Kc. manao ka Moi ua pono. Elua heluhelu ana

Hooholoia ia kanawai

Heluheluia ke kanawai no ka Poka, Ale, Bia, a me na mea i ae. Elua heluhelu ana.

Hooholoia ia kanawai.

(Hookahuaia) ka olelo noi aku ia Wm. L. Lee e hana hou i na Kanawai e maopopo

Hooholoia ia Olelo ae like

Hookahuaia ke Kanawai e pono ai ke hoonoho i mau Lunakanawai no na Apana, a me na Lunakanawai Kaapuni, na na Kiaaina e koho. Ma Oahu, Hawaii, Maui, Kauai.

Ua olelo mai ka Pae Kuhina, e halawai ana lakou i keia la, hora [illegible]ha, e hana i like me ke Kanawai.

A hiki i ka Poakolu o keia hebedoma, e halawai hou ai na Alii Ahaolelo, me ka poe i kohoia e na makaainana o keia Pae Aina.

~~Ua palapala aku au ia R. C. Wyllie~~
~~ke Kuhina~~ ~~no~~ ~~ke na aina~~

oia ke Kope o ia palapala malalo nei

Keoni Ana	Kuapanio
H. Kalama	Auwaa
M. Kekuanaoa	Keau
C. Kanaina	Naakuaia
A. Keliiahonui	
A. Paki	
I. Kaeo	
W. P. Leleiohoku	
C. Kapaakea	
I. Piikoi	
G. L. Kapeau	

Ua palapala aku au ia R. C. Wyllie Ke Kuhina no ko na aina e, a eia. no ke Kope o ia palapala

Hale Ahaolelo
27 Sepatemaba 1847

Aloha oe

No ke kauoha ana o Ka Moi, ke hooiliiuku nei au ia oe i ke Kope o ka olelo a ka poe i Kohoia, e hana a e hoakaka mai i olelo no ka manao o Adimalala Sir Geo. F. Seymour no ka mare ana o na haole ma keia Pae Aina. A ke hooili pu aku nei au ia oe ke kope o ka ~~kope~~ olelo a Wm L. Lee no ia palapala no hoi.

Ke hoakaka no hoi au ia oe me ka mahalo na hooholoia ka olelo i hoololi ai i ke Kanawai Mare, aia i paiia alaila, ike pono oe ia.

Me ka mahalo

Mea Hanohano
R. C. Wyllie
Kuhina no ko na aina e

G. L. Kapeau
Kakauolelo no keia wa.

Hale Ahaolelo
29 Sepatemaba 1847

Halawai hou na Lii, pule, a pau, heluhelu ia ka hana i hana ia i ka la 27 o keia malama.

Hilikolina ka olelo a ka Poe kohoia no ko lakou halawai ana i ka hora eha o ke Ahiahi o ia la. E koho i mau Lunakanawai Koikoi i ekolu; oia ko lakou mau inoa. Ioane Ii, Lorrin Andrews, William L. Lee, a ua koho ia o Wm. L. Lee i Peresidena o na Luna

Hoolohe ia ia olelo a ka poe kohoia

Hai mai ke Kuhina Kanawai i kona hemahema no ka hoike ole mai o na Kiaaina, e like me ke Kanawai Auhau, nolaila, aole hiki ia ia ke hana i papa Auhau no ka Aupuni, alaila, hooholoia ke Kanawai hoakaka i na auhau e ohi ia e like me ke Kanawai, a no ka hemo o na aina, a no ka hookuu ana i ke Kuhina Waiwai, a ole oia e hoike e hoike mai i ka papa auhau a loaa mai ~~ia ia~~ i na Kiaaina ka olelo e maopopo ai. E kauoha mai i ke Kuhina Waiwai a me na Kiaaina i ke koiako aku i ka hoike mai o kela mea keia mea i kona waiwai paa a pau me ka waiwai lewa

Hoopanee ia ka Halawai ana a na lii Ahaolelo me ka poe i kohoia a hiki i na la mua o Aperila e hiki mai ana, alaila, halawai hou.

Hooholoia ke olelo ae like

Ua olelo ia hoi no ka poe i kohoia, ina i koho hou ole ia ka poe kohoia, a hiki mai ka malama o Aperila. A ke kokoke ana'ku e hiki i na mua o Aperila 1848, ke pau i keia poe kohoia ke noho ana i na kiaaina, a ina i lohe ole na kiaaina i ka inoa o ka poe hou i kohoia, alaila, e kono hou no keia poe i kela halawai ana

Na Lii
Kamehameha
H. Kalama
Keoni Ana
M. Kekuanaoa
A. Keliiahonui
C. Kanaina
William P. Leleiohoku
C. Kapaakea
A. Paki
J. Kaeo
* George L. Kapeau

Poe kohoia
Kuapanii
Huwaa
Naakuia
Keau

* Oia ke kakauolelo

Hale ahaolelo

25 Aperila 1848

I keia la hoomaka ia ka ahaolelo a na 'lii a me ka poe i koho ia i ike maopoopo ia ka poe i koho ia e na Makaainana e ahaolelo pu me na 'lii i keia makahiki a ua maopoopo ko lakou ano ma ke koho ana a na makaainana

Daniela Kawaihoa }
Wakineiki } No Hawaii
W Kahale }
Iona Hulu } No Maui
Kaluhi Kuakanio }
Iselaela Kekino } No Oahu
Wana) no Kauai

Ua hooholoia o W. E. Maikai i kakauolelo no ka ahaolelo i keia makahiki

Kamehameha III
Kalama
Alapai
Keelikolani
Konia
A. Keliiahonui
Ioane Ii
G.L. Kapeau
P. Kanoa
A. Paki

M. Kekuanaoa
Kapaakea
Namauu
Kaeo
Keoni Ana
Kanehoa
I. Piikoi
Poe i Kohoia
Kaakanio
Wana
Kekino

Kaupikoa
Kaakale
Aulu
Wahinaiki

Hale Pule ma Kawaiahao

Honolulu Aper 27th 1848

I ka akoakoa ana o na Lii o ka Ahaolelo a me na Kuhina o ka Moi, a me ka poe i kohoia e na makaainana a me na Misina o na Aupuni e ae a me na Kanikela a me na Luna apau o keia Aupuni a me ka poe Hanohano a me na kane a me na wahine a me na kamaalii apau a komo mai ka Moi iloko o ka Luakini, ku mai na mea apau iluna a hiki ka Moi i kona nohoalii i hoomakaukauia ku oia iluna Aloha mai i ka poe ma ka lima Akau a pela no hoi ma ka lima Hema. Alaila ku o Limaikaika a pule i ka Akua, apau ia noho iho la. Alaila. Heluhelu ka Moi i kana palapala imua o na Lii Ahaolelo a me ka poe i kohoia a me ka poe i akoakoa mai i ia la la, Hai mai oia i kona olioli no kona halawai hou ana a me ka oluolu o kona noho ana me na Aupuni e ae ma ka maikai o na kuikahi i hana ia iwaena o Hawaii nei a me na Aupuni i launa mai.

Hai mai no hoi oia, ua pau kekahi hihia o keia Aupuni ma kona mahele ana i ka Aina me na Lii ona a maopopo he kula ana ko kela mea a me keia mea

Hai mai no hoi oia no ka make ana o ke Kuhina Ao Palapala ua loaa kekahi hihia iwaena o ka waiwai i hookaawale ia no na kula, ana minamina nui oia nona, ua kauoha mai no hoi oia e noonoo i hope nona.

Kauoha mai no hoi E hoomanao i ke Akua oia ke Kilohana e pono ai keia Aupuni.

A pau ia, Ku mai o Kaeo e kokua mamuli o ka ka Moi olelo, e hai mai ana ua olioli kona manao i ka nui o ka pono a me ka maikai ~~a me ka maikai~~ o ka ka Moi olelo, a me ka minamina nui o ka Moi i kona Kuhina o ke ao Palapala i make aku la. E nono nui kakou i keia wa, ua pomaikai nui kakou ma na Kuikahi i hana ia e ko kakou Moi me na Aupuni e ae. I ka wa kahiko a hiki i keia wa ia Kamehameha III, ua pomaikai kakou, he kuleana ka ko kakou ma ka aina, no ka mea, ua mahele iho nei ka Moi me na Lii ona i ka aina ana pau kekahi hihia o ke Aupuni maia hana ana. Aka, e manao kakou i ke Akua i mea e malu ai ia kou aku

ia Kau aku. Apuni ia ku mai o
Kekino e Kokua i ka olelo a ka
Moi, he wahi manao olioli kona
no ka ka Moi hana ana alike
me ka ka Moi olelo pela no kau
na kauoha ia'ku oukou e kou
mau Haku e huli i mau pono
i oi aku mamua o na pono a
pau a laila e hiki no ia makou
ke pale aku i na pono apau a
ka Moi e olelo mai nei. I ka wa o
Kamehameha I, Aole i ike ia ka
pono I ka wa o Kamehameha II
he mea kupanaha ka hookahuli
ana o ke Akua i kona mau
e hoopau i na kapu a me
na Akua Kii o ka wa kahi-
ko mamua o ka hiki ana mai
o Kamehameha III
o na Misionari, a o keia Alii ~~ka~~
ua oi aku kona akamai i kona
Moi i hala aku la ana oi aku
ka pono o keia wa i ko kela wa
i kou manao ua kupono ko
ka Moi hoonoho ana i mau

Luna ma kona Aupuni a me kona kau ana i na Kanawai maikai i mea e malu ai. E Kiu mau Haku e hoomanao i ka olelo ana Moi nei o ke Kanaka manao pono i ke Akua oia kona Kanaka na hookoia i keia manawa ke la olelo. Apau ia, Ku mai o Namakeha e kokua i ka olelo a ka Moi, na nui koi mahalo i ka naauao o ko kakou Moi, o kaiu naauao keia i oi mamua o na 'lii li moku mamua a hiki i keia wa o kona haawi ana i kona Aupuni i ke Akua a olelo iho o ka mea huli i ka pono, o kona Kanaka ia, a mahope iho o keia huli oia i ka pono o ke Aupuni o ke ao nei, na hoouna oia i na Luna i na Aupuni nui no ka pilikia, a no kona pilikia no koho oia i mau Kuhina no kona Aupuni o Kamehameha III na mahalo ia no no ke koa a me ka hooponopono i kona Aupuni, o Kamehameha II ua mahaloia i ka hoopau ana i na Kii a me na kapu o Kamehameha III ua mahalo nui ia oia i kona mahele ana i ka Aina me na Alii ma i ka wa mamua aohe maopopo ke kuleana o na makaainana a i keia wa, ua maopopo ka he kuleana kona makaainana ao ka keia Moi mau olelo apau he pono ia i koi manao. Apau ia ku mai o Iulu e kokua i ka Kai Ahi olelo ke ne nei koi manao i na olelo apau a ko Kakou Moi ke hai mai nei oia i ka pono o keia Aupuni iloko o na kuikahi i hanaia me na Aupuni e ae, a ke hai mai nei no hoi oia, ua pau kekahi hihia o keia Aupuni ma ke mahele ana i na Aina a maopopo ke kuleana o kela mea keia mea, i ka wa mamua Aole i hanaia elike me keia. O ke pono a me ka

naauao oia ka kilohana o keia Aupuni. Apau ia, Ku mai o G.L. Kapeau a koho ia J.Y. Kanehoa a me I. Piikoi a me Wana i poe nana e kulai i olelo e pane aku i ka Ka Moi olelo ma ka palapala
ua hooholoia
apau ia, Ku mai o Keoni Ana a olelo apopo hora 10, o ka [illegible] [illegible] ma Kuhina

Honolulu La 28th Aper 1848

I ka akoakoa ana o na Lii Ahaolelo a me ka poe i kohoia a me kekahi poe e ae i akoakoa mai heluhelu o G.L. Kapeau i ka olelo a J.Y. Kanehoa a me I. Piikoi a me Wana i imi ai i mea pane aku i ka ka Moi olelo Apau ia i ka heluhelu ia Ku mai o A. Paki a olelo i na ua pono keia e kau ka lima iluna, mea hooholoia A mahope iho o keia komo mai ka Moi ku ae la na mea apau i luna. A hiki ka Moi i kona noho i hoomakaukau ia Aloha mai i ka poe ma ka lima akau a pela ma ka lima hema. Alaila pule mai o I. Ii Apau ia noho iho, Alaila Heluhelu mai ka

Kuhina Kalaiaina ma na mea pili i kona Oihana Hai mai oia ua lilo o Aikilikoki i panika, Kanaka ne 3 3 Kausa ma ka Hale pai palapala ana. Hai mai oia, ma na mea pili i kona Oihana ana noi mai no hoi oia E nonoi ka Ahaolelo i mea e pono ai ke kahi mau mea o keia Aupuni

1 No ke Kanawai Hoohiki o na haole Aole pono ke hoohiki ke Kanawai i Elua makahiki no ke ano pono o kekahi mau haole i ka hoohiki Nioka.

2 E nonoi i hope no ke Kuhina Ao palapala

3 No na pepa Kuai kukala, ua hewa ka hooholo ana i Elua pepa ae i ke Kukala a i Tausani Dala no ka pepa hookahi. Eia ka pono i Kanaliima Dala no ka pepa ae i ke Kukala, a ma ka Hapa Haneri ka pono no ka waiwai loaa i ke Kukala ana o ko ke Aupuni pomaikai ia.

4 E imi i mea e ku mai ai na Moku-

5 E noonoo i ke noi ana mai o Lahaina e hoopau i ka Bia Awaawa. Apau ka hoike ana a ke Kuhina Kalaiaina ku mai o Kanehoa a olelo i na na pono keia i ko kakou manao e hapai ka lima iluna, a pela i hooholoia ai R. C. Wyllie a haawi ia
ku ke
Apau ia, ku mai o Hopekins ka heluhelu i ka olelo pili i ka hana a ke Kuhina o ko na Aina e. ma na mea pili i kana Oihana apau kana i ka heluheluia, ku mai o Kama a olelo i na ua holo keia i ko ka-kou manao e hapai na lima iluna a pela i hooholoia ai

Apau ia ku mai o G. P. Judd ke Kuhina Waiwai o ke Aupuni a hoike ma na mea pili i ka na Oihana ana ike ia ka pono o ka malama ana ma kana Oihana. Apau i ka heluheluia ku mai o Namakeha a olelo i na ua pono keia ia kakou e hapai ka lima iluna a pela i hooholoia ai, Apau ia ku mai o

Keoni Ana a heluhelu i ka olelo pili i
ke Kuhina o ke Ao palapala elike
me ka hoike ana a ka Moi a
me ka Aha Kukakuka malu
i kela hana maluna ona Ua
hai mai no hoi oia i ka hemo
hemo o keia Oihana Apau i ka
heluhelu ia ku mai o G. L. Kapeau
A olelo i na ua pono keia i ko
kakou manao e hapai ka lima
i luna a pela i hooholoia'i

Alaila ku hoi mai ke
Kuhina Kalaiaina A olelo i ka
Poalua hora 10, o ke kakahia
ka E Ahaolelo ma ka Hale o
M. Kekauonohi. Apau ia Hoi
mai ka Moi me na Lii ona,

John Wm E. Maikai
Kakauolelo

Honolulu Mei 2 – 1848

Hui mai na Lii o ka Ahaolelo a me ka poe i kohoia e na makaainana o Hawaii nei. Pule Opau

Eia ka poe i hiki mai

Kamehameha III
Kalama
Alapai
Keelikolani
Konia
A. Keliiahonui
Ioane Ii
G. L. Kapeau
P. Kanoa

A. Paki
M. Kekuanaoa
Kapaakea
Namauu
Kaeo
Keoni Ana
Kanehoa
I. Piikoi

Poe i kohoia

Kuapanio
Wana
Kekino
Kawaihoa.
Kahale
Hulu
Waimoiki

Heluhelu ia ka olelo o ka la 25, o Aperila a me ka la 27, a me ka la 28, ua hooholoia. Alaila. Hoopuka o Ioane Ii i kona manao e hookomo hou i mau alii no ka Ahaolelo. Aole nae i hooholoia. Alaila, Ku mai o Keoni Ana: Heluhelu ia ke Kanawai no na Aina o Ka Moi a me Ke Aupuni, ua hooholoia.

Apopo hora 10, o Ke Kakahiaka halawai hou Pule apau

I. W. E. Maikai
Kakauolelo

Honolulu Mei 3th 1848

Halawai na Lii o Ka Ahaolelo ame Ka poe i Kohoia e na makaainana o Hawaii nei.

Eia Ka poe i hiki mai

Kamehameha III
A. Keliiahonui
C. Kanaina
G. L. Kapeau
A. Paki
Kapaakea
Kaeo
Namakeha

Poe i Kohoia
Kuapuu io
Wana
Kekino
Kawaihoa
Kahale
Hulu
Wahineiki

P. Kanoa
Keoni Ana
Kanehoa
M. Kekuanaoa
Keoni Ii
Alapai
Namauu

Heluhelu ia Ka olelo o Ka la inehinei a ua hooholoia Alaila, Heluhelu ia Ka puke o na wahi i hoolimalima ia a ua hooholoia Kekahi mau mea a Kakau ia ma ua Puke la Apopo hora 10, o Ke Kakahiaka halawai hou Pule apau

I. W. E. Maikai
Kakauolelo
ke ke ke

Honolulu Mei 4 - 1848

Halawai iho na Lii o Ka Ahakuka me ka poe i kohoia e na makaainana o Hawaii nei.

Eia ka poe i hiki mai

Kamehameha III
L Kanaina
A Keliiahonui
Kanehoa
Iona
M Kekuanaoa
Keoni Ii
G L Kapeau
A Paki
Kapaakea
Keohokalole

Namauu
Kaeo
Keoni Ana
Namakeha
P Kanoa

Poe Kokua

Naea
Kekino
Kawaihoa
Kanale
Aulu
Nahinui
Kekuapanio

Heluheluia ka olelo o ka la i nehinei, a hooholoia. Alaila heluheluia ke koena o na ano hoolimalima i kakauia ma ka Buke i ka heluheluia i nehinei a me ka hua hoi o ka Buke ua hooholoia. Ke kau mau mea i kakau ia ma na mau Bukela a hala ka la ma hora 10, o ke uakahi u ka Aleggele hua Pule apau.

Na'u me ka Maikai
Kakauolohi

Aha Ahaolelo

Honolulu, Mei 8, 1848

Halawai hou ka Ahaolelo na Lii a me ka poe i kohoia e namakaainana. Eia na poe i hiki mai.

Kamehameha, J. Y. Kanehoa
A. Keliiahonui
C. Kanaina
Keelikolani
M. Kekuanaoa
Konia
Keoni Ana

G. L. Kapeau
A. Paki
Namakeha
Kapaakea
Kaao

Poe i Kohoia.
Kekinapanio
Wana
Kekino
Kahale
Hulu
Wahineikii
Kawaihoa

Heluhelu ia ka olelo o ka la 4, o keia malama, ua hooholoia. Alaila, Heluhelu ia ke Kanawai.

He Kanawai no ka Aha hookolokolo Kaapuni, ma ka Apana elua.

Ua hooholoia e na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poe i Kohoia o ko Hawaii nei Pae Aina i ko lakou Ahaolelo ana i penei

Mai ka hooholo ana

o keia Kanawai, a malaila o ka wa i halawai hapalua makahiki ka Aha hookolokolo kaapuni ma ka Apana alua, ma Lahaina Mokupuni o Maui no Maui a no Molokai a no Lanai e halawai mua i ka Monede lua o Mei a i ka lua o ka halawai ana i ka Monede lua o Novemaba i kela makahiki a i keia makahiki.

Hanaia a hooholoia ma ka
hale ahaolelo ma Honolulu i
keia la 8, o Mei M.H. 1848

He Kanawai e hoololi a e hooponopono i ke kauwahi o ke "Kanawai e hoonohonoho i na hana i haawiia i na Kuhina o ko Hawaii Pae Aina" e pili ana i ka hoohiki kupa ana o na Haole.

No ka mea, ua ikeia he mea makemakeia a he mea pono no hoi, no kekahi poe haole ano maikai i hele mai ~~e~~ i noho maloko o keia Aupuni ke aeia lakou e hoohiki a lilo lakou i poe kanaka o ka Moi maloko o ka manawa e emi ana mai malalo o na makahiki elua. A no ka mea ua pilikia ka hana ana ma ke Kanawai o ka hoohiki ana o na haole e noho nei. Nolaila,

E hooholoia e na Lii Ahaolelo a me
Ka Poe Kohoia o Ko Hawaii Pae Aina
i akoakoa iloko o Ka Ahaolelo penei
o Ka Pauku 10, o Ka Haawina 1, o Ka
Mokuna 5 o Ka Apana mua o Ke
Kanawai hoonohonoho i na hana i
haawiia i na Kuhina o Ko Hawaii
Pae Aina" e hoololiia ia pauku a
e heluhelu ia penei; Pauku 10. O Kela
haole Keia haole i holo mai nei i
Keia Aupuni a noho maanei i
hookahi makahiki, alaila, hiki
noia ia Ke nonoi mai i Ke Kuhina
Kalaiaina ililo oia i Kanaka o Keia
Lahui, alaila e Kakali Ke Kuhina i
hookahi makahiki mahope iho o
Kona nonoi ana ia ia, a i na e
hoike mai Ka mea nana i nonoi
i Kona hewa ole a me Kona mahu-
Ka ole mai Ka hoopai ana o Ko Keka-
hi aina aole he luina mahuka, ao-
le hoi he Koa, a luina Koa, aole
he luina maluna ia poe, alaila
hiki i Ke Kuhina Kalaiaina a i
Kona Kakauolelo nui paha Ke ha-
awi ia ia i Ka hoohiki i Kupa a
Hawaii: Aka hoi, e hiki no i
Kela haole Keia haole Ke nonoi
mai i Ke Kuhina mamua o Ka
pau ana o Ka makahiki hookahi

a e hiki no i na Kuhina oia iho a mawaena ae o kona Kakauolelo nui paha e naaoi ia ia i ka hoohiki i kupa Hawaii i na i manao oia ua pono no keia Aupuni ke hana pela aole nae i noho kela haole i elua makahiki maloko o keia Aupuni.

E hooholoia hoi keia, o ka hapa o ka pauku 11, o na Haawina Akahi la ka hapa hui e pili mai i ka Olelo hoohiki i hoololi ia oia a e heluhelu ia penei.

Ae hoohiki ka haole ma keia olelo maluna o Euanelio Hemolele a kau i kona inoa malalo o ka olelo, a e kau no hoi ke Kuhina Kalaiaina, a o kona Kakauolelo nui paha i kona inoa a malaila, e uku mai ka haole i ka uku i oleloia ma ka Apana Ekolu o keia Kanawai.

Ae hooholoia hoi keia; E kauia keia Kanawai a e lilo oia i Kanawai no keia Aupuni mai ka la o kona hoolaha ia ana maloko o ka Nupepa Polunesia ma ka olelo Hawaii a me ka olelo Enelani

Hanaia a hooholoia ma ka Hale Ahaolelo ma Honolulu i keia la 8, o Iei, M.H. 1848

Hoopuka o Hulu hekahi o na Luna makaainana i kohoia i kekahi mau hihia iloko o ke Ahupuaa a me na Ili a me na moo mawaena o na makaainana a me na Konohiki ma Kamailio loihi ia malaila. A hoopuka iki o Kekino kekahi o na Lunamakaainana i Kohoia no ka hoopau i ka Auhau hana Ana pau ia Kana. Ua Kanoha ia aku na Kaaina o na Mokupuni e noho pono i na Aina o ke Aupuni a me Ko Ke Lii ma Ka waiho lilo ana a me na aina o Ka Papu o Honolulu kekahi, E hoi mai i ka poaha hora 10, o keKakahiaka Ahaolelo Hou Pule Apau

J.W.E. Maikai
Kakauolelo

Honolulu 11 Mei 1848

Halawai hou na Lii Ahaolelo a me Ka poe i Kohoia a na makaainana o Hawaii nei. Eia Ka poe i ~~Kohoia~~ hikimai

Kamehameha
A. Keliiahonui
Keelikolani
Konia
M. Kekuanaoa
Kanehoa
Kapeau
Paki
Namauu

Namakeha
Kapaakea
Kaeo
P. Kanoa
J. Piikoi
C. Kanaina
Alapai

Eia ka poe i kohoia i hiki mai

Ama — Kinoaieloa
Ekauyanio — Kaiaale
Kekino — Ahelu
W Rhineikiu.

Heluhelu ia ka olelo o ka la 8, o keia malama ma hooholoia. Alaila Heluhelu ia ka hana i kauoha ia i na Kiaaina no ka hoonoho like ana i na aina, a o kai ke Kiaaina Oahu kai hoike mua mai ana hooponopono ia Kana~~ka~~

Heluhelu ia ka olelo hoopii o Kamananui no ka hoole mai aole e hui mua ka aina i ka poe e, o ko lakou manao i na he manao ko Keoni Ana e hui e hai mai i ka lake i ko Kamananui. Alaila Heluhelu ia na palapala hoopii o Hilo a me Oahu e hoololi ia ke Kanawai o na Holoholona Hele hewa i kauia i ka la 7, o Novemaba 1846 ama Kamailio nui ia malaila ua kauohaia aku ka Ahaolelo e noonoo i keia Apopo e hai mai ~~oi~~ kela mea keia mea i kona manao. Apopo Ahaolelo hou hora 10, o ke kakahiaka Pule Apau.

Honolulu Mei 12 - 1848

Halawai hou ka Ahaolelo ~~oa~~ Lii a me ka poe i kohoia e na makaainana o Hawaii nei. Eia nui ka poe i hiki mai.

Kamehameha III
A. Keliiahonui
Kanehoa
C. Kanaina
M. Kekuanaoa
Kapeau
A. Paki
Namakeha
J. Piikoi
L. Keelikolani

Kapaakea
Kaeo
Keoni Ana
P. Kanoa

Poe i Kohoia

Wana
Kekino.
Kamaihoa
Kahale
Hulu
Wahineiki

Heluhelu ia ka olelo o ka la 11, ua hooholoia. Alaila ~~hai mai~~ Hoike na Lii Ahaolelo a me ka poe i kohoia i ko lakou

manao elike me ka olelo i kauoha
ia ia lakou o ka la 11, o Mei no na olelo
hoopii e hoololi i ke Kanawai Holoholona
hele hewa ~~[illegible] mai i hooholoia~~ Ana
mui ka poe manao e hoololi ia
Kanawai no ke kaumaha o ka poe
mea holoholona a e oluolu ai hoi
ka poe mahiai a mahope paha
elilo i Kanawai. Alaila, heluhelu
ia ka palapala e hoakaka ana
i ka pono ole o ka hoopakele ana
i na Ilio kiai hale a me na Ilio
paahana a na Luna Auhau
i hai mai ai ia G. P. Judd
ke Kuhina Waiwai a me ka la-
we o na Kumu kula a me na Luna
Kula a me ~~ka Kahu~~ Kula i ko
hai waiwai i mea e pakele
ai i ka Auhau, ua kanaiilio
muiia malaila, a hooholoia
a ka poakolu o keia pule aku
hora 10, o ke kakahiaka Aha-
olelo hou. Pule Apau.

I. Wm. E. Maikai
Kakauolelo

Honolulu May 17th 1848

Halawai hou na Lii Ahaolelo a me ka poe i Kohoia. Eia ka poe i hiki mai

Kamehameha	Keoni Ana
I. Y. Kanehoa	P. Kanoa
A. Keliiahonui	C. Kanaina
Ioane Ii	M. Kekuanaoa
Kaeo	G. L. Kapeau
A. Paki	Namakeha
Kapaakea	

Poe i Kohoia

Kana	Kekino
Kawaihoa	Kahale
Hulu	Kahoneiki
	Kekuapanio

Heluhelu ia ka olelo o ka la 12, ua hoholoia, Alaila, Ku mai o Ioane Ii a kue nui no keia hoopii a ka poe mea holoholona e hoololi i ke Kanawai Holoholona hele hewa. Ua Kamailio mai no hoi o M. Kekuanaoa, ua maikai nui na Kanawai i kau ia ua pomaikai nui no ka poe mahiai ua pono no keia Kanawai e kau ia na Ku i ka oliolu like i iuna o ka, me makai a me ka poe mea kolokolona. Aia kamailio nui ia malaila. Aia waiho ia mahope aku e huli i Kanawai ke hiki mai ka wa e hooponopono ai. Apau ia, heluhelu ia ka palapala i Hoonohonoho like ia ka waiho ana o na Aina o ka Mokupuni o Maui a me Molokai a me Lanai na ke Kiaaina o Maui i hooponopono e like me ke kauoha ana a ka Ahaolelo i kala 8, Apau ia, heluhelu ia na Aina o Kauai i hoonohonoho like ia Apau ia hooholo ia apopo hoike mai ko Hawaii hora 10, o ke kakahiaka Ahaolelo hou Pule Apau

J. W. E. Maikai
Honolulu Mei 18 - 1848

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka poe i koho ia e na makaainana o Hawaii nei, Eia ka poe i hiki mai

Keoni Ana	Kapaakea Kanaina
Kanehoa	Paki
P. Kanoa	Namakeha
Kaeo	G. L. Kapeau
	A. Keliiahonui

Poe i aohia

Iona
Kuwailiova
Aulu
o Ii Kino
Kahale
Wahineikii
Kekuapanio

Heluheluia ia ka olelo o ka la 17 o Mei ana hooholoia ilaila, heluhelu ia na palapala hoopii a na makaainana Oahu nei no ka Auhau hana e hoololi i dala ka auhau, ua kamailio nui ia malaila, Ua hoouna aku ke Kakauolelo o ka Ahaolelo i palapala ia lakou e like me ka mea i hooholoia. Eia na palapala nei.

Hale Ahaolelo

Honolulu Mei 18. 1848

No ka palapala hoopii a na Makaainana o Oahu o ka la 14, o Mei 1848 i heluhelu ia - no ka Palaualelo

Aole pono i ka Ahaolelo o ke Aupuni ke kau hou i kanawai e hoomaluai i kia palaualelo. O ke Kanawai e kau nei i keia manawa no ka palaualelo, o ke Kanawai no ia e malu ai ka poe Palaualelo, aka na kela kanaka keia kanaka mea hale

e no i i o i kanamai inpino no kona hale
iho e pale aku ia i ka poe hele wale
mai i kona hale ~~iho e pale aku~~ e
noho ai a e ai ~~wale~~ ai, aia no ia ia
ka olelo aku ka hoole, ke ae, ka ana
elike me kona manao- Aole ia he
mea e hewa ai ke kanaka ke hana
pela.

(Kope) — John Wm E, Maikai

Maila, heluhelu ia na kina
o Hawaii i Kumokumu ho like ia
elike me ke kauoha ia ana i
ko Laila Kiaaina Apau hoohokia
Apopo ikaalelo iou iwa. o, o ke
kukamaka pule apau

John Wm E. Maikai
Kakauolelo —

Honolulu Mei 19 1848

Halawai hou ka Ahaolelo a me na poe i kohoia e na makaainana o Hawaii nei.

Eia ka poe i hiki mai

Kamehameha
Keoni Ana
P. Kanoa
M. Kekuanaoa
Kapaakea
A. Paki

Namakeha
Kanehoa
A. Keliiahonui
Kanaina

Eia ka poe i kohoia

Wana Kekino
Kawaihoa Kahale
Wahineikai Hulu
Kuapanio.

Heluhelu ia ka olelo o ka la 18, o Mei ana hooholo ia, alaila, heluhelu ia ke koena o na Aina o Hawaii e hoopololei loa ana i na Aina hikia i hai ia mai e kela Konohiki keia Konohiki ~~aia~~ hui Kau o Kona o Puna, o Kau kai holo lea koe o Hilo o Hamakua o Kohala A poakahi hora 10, o kakahiaka Ahaolelo hou Pule apau

Mei 2 1848

Halawai ka poe alii o ka Ahaolelo a me ka poe i kohoia e na makaainana o Hawaii nei. Eia ka poe i hiki mai.

Kamehameha	G. L. Kapeau
Keoni Ana	P. Kanoa
Kaeo	Konia
A. Paki	Kanaina
Kapaakea	Kekauonohi
Namakeha	Uluahomui
Kanehoa	

Poe i Kohoia

Wana	Kekino
Kamaikui	Kahale
Wainuiki	Hulu

Kekuapanio

Heluhelu ia ka olelo o ka la 19, a ua hooholoia, alaila, heluhelu ia iho ka koena o na Aina o Hawaii ma Hilo ka hoomaka ia ana a Hamakua ua kau kekahi mau aina i ka pono, a ua koe he kahi no ka mau papa ole ia. Kapeau ua kauoha ia aku oia e nana i na aina i koe a nai iou mai, alaila heluhelu ia na inoa o lakou a pau kekahi mau lima a koe kekahi Apopo hoike hou mai i ka hora 10, o ke kakahiaka Ahaolelo nou. Pule i pau

W. E. Naikai
Kakauolelo

Honolulu Mei 23 - 1848

Halawai hou ka Ahaolelo na Lii a me ka poe i kohia. Eia na Lii i hiki mai.

Kamehameha
Keoni Ana
I. Piikoi
P. Kanoa
Kaeo
W. Keliiahonui
A. Paki
M. Kekuanaoa
C. Kanaina

Namakeha
Kanehoa
Namauu
Kapaakea
Kapeau

Poe i kohia

Wana
Kekino
Kawaihoa
Kahale
Wahineiki
Hulu
Kekuapanio

Heluhelu ia ka olelo o ka la 22, ua hooholo ia. Alaila heluhelu ia na Aina Koe o Hawaii e like me ke Kauoha ia aku ia o Iapeau e ninau i maopopo ia na hoopunipuni ia ana holo ia. A pau ia Heluhelu ia ka palapala e hoonoho ana i kauka makahiki o ke Aupuni i ka poe pili pono e pomaikai ai ke Aupuni ka Haawina mai ka la 31, o Maraki 1848, a hiki i ka la 31 Mar 1848

Hoopuka o Kanuha, e hoopau ia ka Bia ana Kamailio ia malaila a mahope e lilo paha i Kanawai e hoololi ia, Hoopuka o M. Kekuanaoa no ka hannaele o ka la Sapati me ka holo lio ana kaa lio ia malaila Aole maopopo lea na manao i hooholo ia. Ua hala ka hora 10, o ke Kakahiaka Ukaolelo hoo Pule apau

Honolulu Mei 25 - 1848

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka poe i kohoia e na makaainana o Hawaii nei. Eia ka poe i hiki mai

Keoni Ana
M. Kekuanaoa
Keoni Ii
Kanaina
A. Paki
Kapeau
Kanehoa
Namakeha
Kapuaiwa
Kuho

Poe i Kohoia

Kekuapanio
Nana
Kahale
Kekino
Kawaihoa
Hulu
Wahineiki

Ua hoopanee ia ka Ahaolelo a ka poalua o keia pule, aku hora 10, o ke Kakakahiaka

J. W. E. Maikai

Hale Ahaolelo.

Honolulu, Mei 30, 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

Na Lii	
Kamehameha III	G. L. Kapeau
Keoni Ana	N. Namauu
Ioane Ii	A. Keliiahonui
A. Paki	
B. Namakeha	
K. Kapaakea	
C. Kanaina	
I. Kaeo	
I. Y. Kanehoa	

Poeikohoia.

Kekino
Kekuapanio
Hulu
Wana
Kawaihoa
Kahale
Wahineiki

Heluheluia na olelo o ka la 23, a me ka la 25, a ua hooholoia.

Heluhelu mai o Ioane Ii i ka palapala hoakaka a M. Kekuanaoa, no ka hewa o I.N.E. Maikai ke Kakauolelo o ka Ahaolelo, a ua hooholoia e hoopau ia kona noho kakau ana, a ua hoonohoia o

S. P. Kaiama i Kakauolelo, a ua hooholoia.

Alaila heluheluia ke Kanawai hou no na Koina o ka Oihana Lunakanawai, a ua hoolohe nui ia, a hooponopono ia, a hoololiloliia, na huaolelo, a me na hua pahemahema o ka olelo Hawaii, a ua waihoia aia i ka poaha, halawai hou ka Ahaolelo, a hooponopono hou, i ka hora 10 kakahiaka. Pule a pau.

S. P. Kaiama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Honolulu, June 1, 1848.

Halawai pu na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poe i kohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Kamehameha III	B. Namakeha
Keoni Ana	C. Kapaakea
A. Keliiahonui	A. Paki
C. Kanaina	J. Y. Kanehoa
J. Kaeo	G. L. Kapeau
H. Namauu	P. Kanoa

Poeikohoia

Kekuapanio	Aulu
Kekino	Kahale
Wana	Kauaihoa
	Wahineiki

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 30, o Mei, a ua hooholoia.

Alaila heluhelu houia ke Kanawai no na Koina o ka Oihana Lunakanawai i kuka nui ia e like me ka olelo o ka la 30 o Mei, a ua noonoo nui na Lii a me ka Poeikohoia i keia kanawai, me ke kuka pono ia iwaena o lakou, a ua hoopaapaa nui ia i mea e maopopo ai ke ano o ua kanawai la, a i mea hoi e puka pono ai na pono, a pau ia, aole nae hololoaia

Alaila heluhelu houia ke Kanawai no ka ~~Aha~~ Halawai ana o ka Ahahookolokolo Kaapuni ma ka Moku Helu 2, a ua hooholoia a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Alaila, heluheluia ke Kanawai no ka hana a ke Kakauolelo, ka Ahakoikoi a ua aponoia, a popo hooholo loa

Alaila, hoakaka ke Kuhina Nui, apopo, hora 10 o kakahiaka, halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, alaila pau.

P. Kaluna
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Honolulu, 2 June 1848.

Halawai hou na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na Makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana	B Namakeha
A. Paki	K Kapaakea
A. Kealiiahonui	I Y. Kanehoa
C. Kanaina	G. L Kapeau
J. Kaeo	P. Kanoa

Poeikohoia

Kawaihoa
Wahineaiki
Hulu
Kahale
Kekuapanio
Kekino
Wana

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 1 o Iune, a ua hooholoia.

Heluhelu hou ia ke Kanawai no na Koina o ka Oihana Lunakanawai, ma kahi i koe aku i ka hana o ka la 1 o Iune nei, a kuka nui ia a noonoo ia hoi, e like me ka hana i kela mau la i hala ae nei. Pau ia, ~~aole nae hololoa~~. alaila, hoohololoakia ua Kanawai la o na Koina o na Ahahookolokolo, ~~o Wahineike wale no ka i ae ole, no ka maopopo ole ia ia, aole nae i hai mai i ke kumu o kona ae ole~~.

Heluaa no ka ae nui nae. S P K.

Hooholoia ke Kanawai no ke Kakauolelo o ka Ahahookolokolo Koikoi.

Hooholoia ke Kanawai no ka hoohiki ana o na haole.

Heluheluia ke Kanawai hou no na holoholona aea, a no ka hoopaapaa ino ana o na Loio, a ua hooholo mua

Heluheluia ke Kanawai hanahou, a hooponopono no na dute, a hooholo mua ia.

Olelo ke Kuhina Nui, apopo halawai hou, hora 10, o kakahiaka. Pule, a pau.

S P. Kalama
Kakauolelo.

Hale Ahaolelo

Honolulu 3, Iune 1845.

Halawai hou na Lii i ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia o na Makaainana o ke Hawaii nei Pae aina. Eia ka poe i hiki mai

Poe Alii

Keoni Ana
A. Paki
A. Keliiahonui
C. Kanaina
J Y. Kanehoa -

W. Namakeha
I Kaeo
K. Kapaakea
G L. Kapeau
P Kanoa -

Poeikohoia

Kawaihoa
Wahineaku
Hulu
Kahale

K. Kuapuu
K. Kaino
Nana -

Pule, a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 2 o Iune, a ua hooholoia

Heluhelu hou ke Kanawai hou no ka hoopaapaa ana o na Loio iwaena o ka Aha i ka manawa hookolokolo, a ua nana nui ia, me ka noonoo ia, emo ole, a ua hooholoia me ka maikai

Heluhelu ia ke Kanawai no ka hoopololei ana i kekahi mau hua paewaewa o ke Kanawai iwaena o ka olelo Hawaii a me ka olelo Enelani no na pono i haawiia i na Luna o na aina e i lawe mai i ko lakou waiwai kalepa me ka uku ole i na Dute.

Noonoo ia malaila, a ua kuka pono ia, alaila, hooholo ia

Olelo ke Kuhina Nui, a ~~noa~~ ka hoalua ~~pule~~ halawai hou ka Ahaolelo, hora 10 o kakahiaka. No na aina o ke Aupuni a me ka Moi ka hana o ia la, a mau hana e ae no hoi. Pule a noa, alaila, pau.

J P Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Honolulu, 6, June 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poe kohoia e na Makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina Eia ka poe i hiki mai

Poe Alii

Ka Moi Kamehameha III
Kuhina Nui Keoni Ana
A. Paki
A. Keliiahonui
C Kanaina
J Kaeo
B Namakeha
W Namauu
R. Kapaakea
Ioane Ii
Iona Piikoi
J Y Kanehoa
G L Kapeau
P Kanoa

Poeikohoia

Kawaihoa
Wahineaki
Kahale
Hulu

Kikuapanio
Kekino
Wana

Pule a inoa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo a me na hana o ka la 3 o Iune, a ua hooholoia.

Heluheluia ke "Kanawai hoakaka no na pono i haawiia i na Luna o na aina e, i lawe mai i ko lakou waiwai a uku ole i na Dute," i hoololiia, a hooholo loa ia, a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Heluhelu hou ia ke "Kanawai e hoopololei ai i kekahi mau hua paewaewa iwaena o ka olelo Hawaii a me ka olelo Enelani o na Kanawai" hoololiia, a hooholo loa ia a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Heluhelu hou ia ke Kanawai hou no na Dute, a ua hooholo loa ia, a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i na inoa o laua.

Heluhelu hou ia ke Kanawai o na aina ponoi o Kamehameha III a me ke Aupuni, a hiki aku ka heluhelu ana i keia mau hua, "A no ka mea, ua oluolu ko makou Alii Nui me ka maikai e waiho mai i na aina ana i haawi ai i kona poe alii a me na kanaka iloko o ka lima o na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia, na lakou e malama" .... Puiwa ka Moi a ninau mai; heluhelu hou ia ma ia wahi, a pau ka heluhelu ana, alaila, puka nui ka hoopaapaa iwaena o na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia, no na hua e olelo ana, 'e waiho mai i na aina ana i haawi ai i kona Poe Alii a me na kanaka' na ka Ahaolelo e malama. Manao ka Moi, a me James Y. Kanehoa, Ioane Ii, a me na Lii e ae, ua kii hou ia na aina i haawi ia e ka Moi ma ka mahele no na Lii a me na kanaka, a ua hoihoi hou i ke Alii a na ka Ahaolelo e malama.

Ku mai o Kanoa, a hoakaka mai i kona manao, ua pono no kela mau hua, ua pili i na aina o ke Aupuni a ka Moi i haawi ai i pono no na Lii a me na kanaka o kona Aupuni.

Ku ke Kuhina Nui, a wehewehe i ke ano pili i kela mau hua, penei, ua mahele ka Moi me na Konohiki ana, a ua kaawale ko lakou mau aina, hele lakou i ka hoona, a o na aina koe ia ia, ua lawe oia nona kekahi a hookoe ia ia i waiwai ponoi nona a no kona mau hooilina, a o ka nui o kona mau aina alii, ua oluolu ka Moi e haawi lokomaikai aku i ua mau aina la no kona Poe Alii a me na kanaka, o ke Aupuni hoi ia. No ka pau ole o kela hoohewahewa. Kokua o G. P. Iuda ma ka hope o ka olelo a ke Kuhina. Olelo mai la, ua mahele ka Moi, a ua kaawale ko na Lii a me na kanaka, a ua lawe lakou i ka Hoona Kuleana, a koeka Moi puu aina, lawe oia nona iho, i kekahi mau aina, ua kakauia na inoa malalo iho. a haawi aku i na aina koe no ke Aupuni, oia na Lii me na kanaka. Ina, aole hoakaka pela, alaila, hihia loa mahope, hiki auanei na haole ke olelo, o lakou kekahi. Ua pono no, aka, e heluhelu hou, alaila, akaka loa.

Heluhelu hou ia ke Kanawai hoakaka no ka haawi ana o ka Moi nona iho, a no ke Aupuni, i hoonohoia ma ke poo o na aina o ka Moi, a pau ia, alaila, heluhelu aku na aina o ka Moi malalo iho, a pau ia heluhelu ia ke Kanawai, hooiaio i kona mau aina mai Hawaii a Kauai. Malalo iho o laila, heluhelu ia ke Kanawa hoakaka no ko ke Aupuni mau aina, a me ka lilo na ka Ahaolelo i malama, pau ia, heluhelu ia na inoa o na aina o ke Aupuni mai Hawaii a Kauai, a pau ia, alaila, heluheluia ke Kanawai hoolilo a me ka hoopaa na na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e malama, e koho ana na ke Kuhina Kalaiaina e malama a na kona hope Luna Oihana. Pau ia. Heluheluia malalo iho o laila, ke Kanawai hoolilo aku i kekahi mau aina o ko ke Aupuni ma Oahu no ka Papu o Honolulu, alaila, heluheluia na inoa o ia mau aina, a pau ia, alaila heluheluia ka olelo Kanawai no ka hookaawale mau loa ana, a me ka hoopaa mau ana ia mau aina no ka Papu o Honolulu e like me ka olelo i hoakaka mua ia. Pau ia.

Ku mai o C. Kanaina, a hoakaka. Aole ku ma Kaalaea o Wm. Lunalilo ma Koolau Poko. Ninau ia o Iona Piikoi, i ke ku a me ke ku ole. Hoike mai o I. Piikoi, aole ku ma Kaalaea e noho ana i keia manawa, a nolaila, hooholoia e ke Kuhina Kalaiaina, e holoi kela mau hua, "Kaalaea na Ku wale no, Koolau Poko" a ua make ia. Pau ia.

Hoakaka ke Kuhina, ua pau ka hana, ua pau ka manawa, alaila, hoakaka iki mai Kanehoa no kona wahi manao pokole. Olelo o G. P. Judd, e hiki no i ka la apopo, aohe hana nui o ia la, no kela hana keia hana ka la apopo.

Olelo ke Kuhina Nui, apopo hora 10, o ka=kakahiaka, halawai hou ka Ahaolelo no ka hooholo loa i na aina, a no na hana e ae. Pule a noa, alaila pau.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo

Honolulu 7 June 1848.

Halawai hou na 'Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na Makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe hiki mai.

Poe Alii

Ka Moi Kamehameha III. Ke Kuh. Nui Keoni Ana

A. Paki
C. Kanaina
B. Namakeha
G. L. Kapeau
P. Kanoa.

Kekuapanio
Kekau
Wana

Poe Kohoia
Kawaihoa
Wahineiki
Auhu
Kahale

A. Kealiiahonui
K. Kapaakea.
I. Kaeo
Jas Y. Kanehoa

Pule a noa, alaila, heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la o nehinei, a ua hooholoia.

alaila, hoakaka ke Kuhina Nui no na Kanawai o na aina o ka Moi a me ke Aupuni i heluhelu ia i nehinei, ina ua pono, alaila e hoohololoaia, a pio like ka Ahaolelo, a ua hoohololoa ia a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa. A pau ia, alaila hoopuka mai o I. Y. Kanehoa i kona manao no na la hana aupuni, alanui, alahaka a me na mea like, no ka maopopo ole ma ke Kanawai hou na hua e olelo ana i ko na makaainana mau la wale no e hana ai i ko ke Konohiki hoi, a me ka Poalua. Ua nui ka hoopaapaa no keia wahi iwaena o na kanaka, na Konohiki, na Luna auhau, aole nae akaka ko lakou mea pono, nolaila ka ninau i ka Ahaolelo, a na ka Ahaolelo e hoike mai i ka pono.

Ku mai o G. L. Kapeau a hoike mai i kona manao no ua mau la hana Aupuni la. Olelo oia, no ka hemahema o ke Kanawai hou i olelo no na auhau hana, kekahi mea i hihia'i. Olelo kekahi mau hua o ke Kanawai, na kanaka i "ku i ka auhau hana", hele lakou i ka hana o ka Poalua, a me ka hana Aupuni. No na kumu, na Kahukula, na Lunapaipai, he poe ku i ka auhauhana, aka, ua hookuuia lakou i ka hana o ka Poalua ~~ma kahi Kanawai~~. Olelo hoi kekahi Pauku o ia Kanawai, E koi na Kiaaina i na kane a pau i ku i ka auhau hana e hana i ka hana o ke Aupuni, nolaila manao ke Kiaaina e koi i na kumu kula, na Kahu, na Lunapaipai, pau loa, me ke Lii, na konohiki, e hele no i ka hana Alanui, alahaka no ke Aupuni. Aole nae hiki, no ka mea, olelo na kumu na Kahukula na Lunapaipai, ua kuu ia lakou i ka auhau hana, aole hoi hana e pili maluna o lakou, nolaila ka hiki ole Iloko o ia hana ana, a me ia mau hua, ke hoopaapaa nui nei na Kahu Kula me na Lunaauhau no ia wahi no. Ua maopopo nae ko'u manao, o ke kuu ana o ke Kanawai i kekahi poe i ka auhau hana no ka Poalua, ke kumu nui no ia no keia hoopaapaa; hoohalahala kekahi poe no ko lakou hana, aka, e noho wale mai kekahi poe, a hookahi na pomaikai like ka mea hana me ka mea hana ole. Nolaila ino ka manao o kanaka.

Alaila ekemu ku e mai o I. Akelu, penei, ke ano- O ka naauao ke kilohana o ke Aupuni, oia hoi ka mea i makemake nui ia, nolaila, o ka hooikaika ana o na kumu i ke ao i na keiki, he mea ia e pomaikai nui ai ke Aupuni, na Lii me na kanaka, nolaila, ua pono no lakou ke hele ole i ka hana o ke Aupuni; a o ko lakou uku a ke Aupuni i haawi ai no lakou no ia. Pau kana,

Alaila, pane koke G. L. Kapeau ia ia, penei, Kainoa, ua hana ke kumu i ka ke Aupuni, a ua loaa kona uku malaila, ua waiwai no oia, a no ke aha e hookuu wale aku ia ia no ka Poaina a me ka hana aupuni?, no ka mea, owau keia kanaka ku i ka auhau hana kuu ole ia, ua hana no au, a ua loaa mai ka waiwai nou iho, aka, hiki mai na la hana Aupuni, Alanui, Alahaka, hele aku au ilaila, a hana, a o oe, noho no oe me ke punahele la ka. Nolaila, ua maopopo iau ka hemahema o ia wahi o ke Kanawai, a oia hoi ka I. Y. Kanehoa i hoike mai nei.

Alaila, paipai hou ke Kuhina no ke Kumu Manao • Y. Kanehoa e hoike hou mai, aka, Ku mai la Kekuapanio a olelo no ua mau la hana

Aupuni nei, aole holo kana olelo, ike aku la kekahi i kona olelo hemahema no ka olelo kupono i ka hana o ke Aupuni, i aku la, e olelo makaukau mai ka pono, aole ka olelo hemahema, aole maopopo iki la. Olelo no ia, o ke ano o ka hana Aupuni, he auhau hana, okoa ka auhau hana Poalua, okoa ka auhau hana no ke Aupuni, mai olelo, ka hana o ke Aupuni.

Alaila, ku mai Kekuapanio, a hoike mai i kona manao, ua pono na kanaka a pau i ku i ka auhau hana e hele no i ka hana alanui, alahaka, no ke Aupuni, e like me ke Kanawai e olelo nei, e koi na Kiaaina i na kane a pau i ku i ka auhau hana e hele i ka auhau hana no ke Aupuni. Oia kau.

Alaila, ku mai o I. Kulu, a hoole i ka Kuapanio. I mai oia, o ka auhau dala ka pono maluna o na kanaka, i elua paha dala, a elua me Hapalua paha no ka makahiki. (Ma keia wahi ua huli ka olelo ma ko ka Poalua, a waiho pu ka auhau hana Aupuni.) Nui ka olelo ma ia wahi, nui hoi ke kamailio a me ka hoopaapaa ana, aole akaka ka mea pono. Olelo o Kulu, i na ma ka auhau dala, alaila, aole aie nui ke Aupuni, a ua oluolu no hoi na kanaka ia mau dala, aole kaumaha loa. Kue iki aku la o G. L. Kapeau ia ia, no ka lawa ole o ke dala e kupono ai i ka aie o ke Aupuni i na kumu. Olelo hoi kekahi poe pela.

Alaila, ku mai o Kahale, a hoike mai i kona manao no ka uku o na kanaka a me ka uku ole i na dala Elua me Hapalua, no ka mea, ua maopopo kekahi poe e loaa ke huli i ke dala, aka, o ka nui o kanaka, aole paha loaa Pau kana.

Alaila, ku o Wahineiki, a hoike mai i kona manao no na la Poalua, hoolohe na mea a pau ia ia. Eia kana. Ua pono ka auhau dala Elua me Hapalua maluna o na kanaka, e like me ka J. Hulu.

Ku mai J. Y. Kanehoa Olelo ninau mai, a pehea? Ina uku ma ke dala auhau maluna o ke kanaka, a ina kaa ole ka aie o ke Aupuni i na kumu, a i koi mai na kumu e uku aku, nawai kela aie e uku? Olelo koke o Kekino, na makou, na na makua mea keiki e uku ia aie.

Ku hou mai o J. Hulu, a hoakaka ~~i~~ ~~ka~~ hou no no ka uku auhau ma ke kino o ke kanaka. E hoao ina ike a ka pono, alaila e hoomauia, a ina i pono ole, haalele no

Ku iluna G. L. Kapeau, a olelo hou no ka auhau hana Aupuni. Penei, Ina i pau like na kanaka a pau i ku i ka auhau hana i ka

Auhau hana Aupuni, alaila, oluolu like ka manao o na kanaka; aole pau pono, no ka piha i na léo.

Ku hou James Y. Kanehoa, a hoakaka hou mai no kona manao i hoopuka ai no na auhau hana Aupuni, olelo iki, alaila,

Ku hou Kekuapanio. Olelo mai la, ina e uku kela kanaka keia kanaka i elua dala, a i Elua paha me Hapalua, aole no e kaa ka aie o ke Aupuni Oka hele a pau ka pono.

Ku hou I. Y. Kanehoa, hoopuka mai la i hana hou i Kanawai no na poino ili wale mai, maluna o kela mea keia mea, a o ke Aupuni hoi Oleloikiia malaila, aole nae holo.

Hoolai iki, alaila olelo ke Kuhina Nui, ua nui ka olelo ana, a me ke kamailio ana no keia mau mea elua, ka Poalua, a me ka auhau hana aupuni, aole akaka ka pono i ko kakou manao, nolaila, e aho e haawi kakou na lana nei me Wm. Lee e hana i kanawai no keia uku auhau a kakou e olelo nei, a no ka uku ole paha, a paa, alaila, hoohalahala hou kakou, alaila pono.

Hooholoia e hana o Wm. Lee ma i Kanawai no ka uku auhau hana, a ina pono, alaila heluhelu hou ia, a ilaila e akaka loa ai.

Ku hou G. L. Kapeau, a hapai hou no ka hana aupuni alanui, alahaka, aole nae hoolohe ponoia, a kokua mai la I. Y. Kanehoa; aole nae hiki, no ka nui o ka leo o A. Paki, e hoopaapaa ana me Wahineiki no ka auhau uku dala, Poalua, a me ka lawe ana o ke kumu i kana waiwai iho

Papa ke Kuhina, hoolai iho la, kena ia o Wahineiki e olelo mai i kana, alaila, ku mai la ia olelo mai la, penei, O ka auhau dala ka pono maluna o na kanaka, alaila e kaa no ka aie o ke Aupuni i na kumu, no ka mea, loaa mai he dala wale no. Mamua a makou e noho nei, haawi mai ka Luna i kahi ia ku i ka hapawalu, hoopii aku la i hapaha, a o ke kapa ku i ka hapaha, hoopii aku la i hapalua, oia ka hana a ka Luna, nolaila, haalele na kumu, no ka luhi o ke kii ana a me ka lawe ana.

A. Paki. Holo hewa oia, a olelo mai la na kela kumu keia kumu e kii i kana uku dala iluna o na kanaka a ohi mai, aole na ka Lunaauhau. Ku kekahi ia olelo a A. Paki. Eia ka ka mea kue aku. Na ka Lunaauhau e kii a ohi mai ia Dala, no ka mea, o kana hana ia, a ua ukuia oia e ke Aupuni no ia hana, a nolaila, aole pono ia ia e haalele i kana hana, aole hoi e pono na Kumu e ohi ~~ka~~ lakou mai na kanaka mai. Ina pela, aole o kana mai o ka hihia loa. A ina kaa ole kekahi dala o kekahi, no ka nele i ka dala ole paha, hiki no ke hoihoi hou ia ia i ka hana. a oki kana, aka, e piha ana i na leo.

Iloko olaila, pane mai la ka Moi me ka leo kuioa a me ka hikilele, i mai la, me ka ninau, Eia ka pono, alaila pau koke. Hoolai iho la, a hoolohe. Ninau mai la ia, ~~i mai la~~, aole anei kakou i hooholo iho nei i keia na lana la me Wm Lee i imi i Kanawai kupono no keia, e like me ka olelo a ke Kuhina Nui i hoakaka mai nei? a maopopo oki iho la.

Olelo hou ka Moi, e olelo hou kakou no ka auhau hana aupuni ka mea i koe na kakou e hana. Ku mai, I. Hulu, olelo mai; aole nae hololea, Ku o ~~Kahale~~ G. L. K., a olelo iki no ka auhau hana Aupuni nei.

Ku kekahi, a heluhelu i kekahi Pauku o ke Kanawai 1846, no ka auhau hana, aole akamalaila, hoi hou oia ma na Kanawai Pakui no ka hookuu ana i na k~~aa~~aka paahana, aka, pili i ka hana Poalua ia, aole ka auhau hana

Aupuni. Olelo oia; aole pono ka hookuu ana o ke Kanawai i keia poe, he poe waiwai no, a he dala no, e hiki no ke uku mai i ko lakou aie i na he pono no ka la Poalua, ka Paaka hoi. Olelo hou oia, o na makai kekahi, a me na koa, he poe palaualelo ka nui o lakou, pela ka hana o ke Kiaaina o Oahu nei, koho aku no a nui na koa, a me na makai, haawi na palapala~~pal~~ hookuu hana, a nolaila, makemake nui na kanaka e lilo i koa, a i makai, aka, ua pau ia, hana iho nei au i mau hoailona no lakou me na palapala hookohu, a ua haawiia aku. Hoike mai o G. L. Kapeau i kana mau makai a pau, aole o kana mai o ka nui, a e oki aku ana wau i kekahi a koe, iki mai kekahi.

Olelo C. Kanaina, he oiaio, o na Makai na Lunapaakai, he poe palaualelo lakou a pau. Kue iki kekahi ia ia. E hiki no ke hoopii ia na makai e uku no ko lakou molowa.

C. Kanaina. Hoopuka mai oia no ka olelo ana o ke Kanawai, he Kuewa, no laila, lakou kekahi poe palaualelo, a penei kou, e pau ka olelo ana he Kuewa. Oki kana me ke akaka ole.

Holoiia no ke komo hewa, ua laweia mamua roa i pili hope i keia. * S. J. Kalama

Ku kekahi, a olelo mai i kona manao no ka auhau hana Poalua e like me ka olelo i hooholoia, no ka imi hou a me ka hana i kanawai kupono e like me ke noi a ka Ahaolelo. Penei kana. O na kanaka a pau i ku i ka auhau hana e uku me ka uku o ke Kanawai, ka poe kuu ole ia a me ka poe kuu ia, e pau loa lakou a pau i ka auhau dala ia no ka auhau hana o ka Poalua, ua oi, pakele kekahi. Ina pela, alaila maopopo ka pono o ke kau ana i kanawai no ka auhau hana, a pono no hoi na kula Olelo ia, ina ekolu dala a ke kanaka hookahi no ka auhau hana Poalua i ka makahiki, alaila kaa iki paha ka aie o ke Aupuni i na kumu; aka, aia i ka hana ana, a me na hua o ke Kanawai kupono ai. Olelo wale ia. Ua koi mai iau ke Kuhina Aopalapala hou, e hana koke a lilo i Kanawai, a e pai koke a hoolaha aku, aka, aole au e hiki ke ae aku, na ka Ahaolelo no ia. Pau ia.

Alaila, hoakaka wale ke Kuhina Nui no ke ano o ke kau ana o ia Kanawai, a me ka manawa e kau ai, Ina e holo koke i keia makahiki, alaila, e waihoia a i ka Ianuari o kela makahiki 1849, alaila kau.

Hoohalahala iilii o I. Hulu no ke kau koke ole. Olelo hou ke Kuhina Nui, aole e pono ana ke kau i ka hapa makahiki, paewaewa anei, a o ka hele aku no ia o ke paewa a mau loa aku, a hikia hou no anei, nolaila, e aho ka waiho a ka malama mua o ka makahiki, alaila, hoomaka ke kau ana ia, a hele aku me ke paewaewa ole. Olelo kekahi. Ua hala elima malama, a o ke ono keia nolaila pono ole ke kau koke. Alaila, ae mai ia o Hulu ma.

Olelo G. L. Kapeau. Pehea na kanaka i manao i uku koke mai i ka lakou auhau iloko o keia makahiki mahope o ka holo ana a me ke kau ana o ke Kanawai? E waiho anei ka lakou a hiki i kela manawa? Olelo ke Kuhina Nui, ia lakou ia me ka Luna auhau, ka mea i pono i ko lakou olelo ana, pela lakou e hana ai.

Alaila, pau ka olelo ana, a me ka hoopaapaa ana no na lahana aupuni, alanui, a ua hala. Ae olelo wale kekahi o keia, aole nae i akaaka ka holo, pono-waiho ia a hana hou aku no.

Ku mai o I. Hulu, a ninau mai no ka Palapala hoopii a ko Lahaina.

Olelo ke Kuhina Nui. E hoolohe kakou i ka Palapala hoopii a ko Lahaina, eia noia, alaila ~~Ku~~ iluna o G L Kapeau, a heluhelu ia na palapala la, he palapala loihi loa, ~~k~~kokoke Eha anana ka loa. Loihi hoi ka olelo, a nui na mea i hoopiiia ma na palapala la. Elua hoi mahele o na olelo hoopii iloko, ua hookaawale ia kekahi a me kekahi, a malalo na inoa o ka poe nana ia hoopii, Eono Haneri inoa ka nui o lakou, a he mau inoa penikala kekahi. O Maluo Kenui kekahi o ia poe hoopii. A pau ka heluhelu ana.

Alaila kuka ka Ahaolelo i na olelo hoopii o na palapala la o ka la 19 o Mei 1848. Eia ka hoopii mua. 1. E pau ke kau kanawai ana, a hala makahiki ewalu, ua ike ka pilikia, alaila hoopii aku ia oukou.

~~Hoopii elua 2~~ A pau na kanawai kahiko i ka hookoia, aole mea ike i ke koe i ke hookoia, a pau hoi na kanawai kahiko i ka hoopiiaku, Aole o makou makemake i kau i kanawai hou, aia a pono na kanawai kahiko, a malu ke Aupuni kanaka, a mahalo ia ke hoomau nei no na Lii i ke pai aina, ke hana nei i ko lakou pai aina malalo o ka auhau nui o ka najaumi

Alaila, kamailio nui ka Ahaolelo no ke pai aina o na Lii, ka hewa o ke pai ana, a me ke Kanawai maopopo e hiki ai ke hoopai i na Lii no ka hewa pai aina

Huli nui lakou iloko o na Kanawai, ke Kumu Kanawai kahiko, a me ka kanawai hou.

Hoopii alua 2 No ke noi aina kuai. "Mai Hamakua ma Koolau ae a hiki i Kula, he hapawalu no ka Eka hookahi, oia ka uku kupono i ko lakou manao. Mai Waikapu ma Wailuku aku a hiki i Honokohau ma Kaanapali, he hapaha ka uku no ka Eka hookahi. Mai Ukumehame a hiki i Lahaina, Elua dala no ka Eka hookahi. Ua make pono hoi ke Aupuni ia uku, aole i poho"

Olelo G L Kapeau, e hiki no ke loaa ke noi mai ia kou ma ka Palapala hoi i ke Kuhina Kalaina no ke kuai ana. Olelo kekahi. Aole hiki pono nui ia hana i keia wa i noho iho nei, no ka maopopo, ole o na ama o ke Aupuni, aka, ke hana iki nei no i keia wa, he hana malu uuku wale iho no nae, no ka paa pono ole o na kanawai e hiki ai ke kuai, aka, e hiki auanei paha ma keia hope ke hana ia hana a holo

Olelo kela mea keia mea no ke kuai aina, a waiho wale no, aole akaka loa ka manao paa.

Heluhelu ia ka hoopii akolu 3.
No ke koina o na Ahahookolo, aole e uku

ka mea ilihune i na koina o na Ahahookolokolo, ke oi ole aku ke dala loaa ia ia i ka makahiki hookahi mamua o na dala Elima haneri A ina loaa i kekahi na dala Elima Haneri a oi aku paha, e hiki ia ia ke uku i na koina o na Ahahookolokolo.

Olelo kekahi. Aole hiki ke hoole i na koina o ka Ahahookolokolo, a e uku ole, no ka mea, aole hiki i ka Lunakanawai ke hana wale me ka uku ole ia mai. Olelo o I. Hulu No ka poe waiwai no ia Kanawai, aole no ka poe ilihune.

Heluhelu ia ka hoopii 4. No ka lilo o na Lunakanawai i Loio i kekahi manawa. Olelo ko Lahaina, aole pono e noho papalua ka Lunakanawai i elua hana, i Lunakanawai, a i Loio mai. Hoole nui ko Lahaina hoopii ia hana a na Lunakanawai.

Olelo kekahi. E hiki no ia lakou e lilo i Loio ma na Ahahookolokolo e aku, na Aha maluna ae, a no kekahi hana e ae paha pili ole i ka hana a ia Lunakanawai ma kona Aha iho.

Kokua ke Kuhina Nui ia olelo. Olelo hoakaka mai, ua hana pela ka Lunakanawai haole ma Lahaina. I kekahi hookolokolo ana, lilo oia i Loio no kekahi poe lawehala i hookolokoloia ma Lahaina imua o Lunakanawai Li, a o kekahi Lunakanawai haole ma Wailuku, lilo oia i Loio no kekahi poe ia hookolokolo ana, a na Lunk. Li i hooholo i ka lakou no ia mau hihia. He hana mau ia ma Lahaina e noho nei i keia manawa; aka, aole manao na hewa ia hana ana.

Ua kamailio nui no hoi kela mea keia mea o ka Ahaolelo i ko lakou manao no keia hoopii, aole nae akaaka ka manao paa a me ka holo lea. Pau ia.

Alaila, heluhelu houia ka hoopii 5.

No ka Palaualelo.

Olelo na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia no ka palaualelo.

Ninau kekahi. E hiki anei ke ikeia maopopo ka kanaka palaualelo? a e hiki anei ke hopu ia ia a hookolokoloia a e hoouku ia ia? Aole hiki, no ke akaaka ole o ke kanaka i oleloia he palaualelo.

Olelo hoakaka ke Kakauolelo, ke paa nei ke Kanawai no ka palaualelo ma ke Kumu Kanawai kahiko, ina ikeia ke kanaka e holoholo wale ana me ka maopopo ole o kana hana e olai oia, he palaualelo oia, e hopuia a e hookolokoloia e ka Lunakanawai, a e hoopaiia ke maopopo ka hewa.

I mai oia a me ke Kuhina Nui. Nui loa na kanaka holoholo maloko o ke kulanakauhale e huli hana 'na na lakou iho, a pehea, e hiki anei ke kapa aku ia lakou he palaualelo? Aole hiki, a nolaila pakele no lakou~~la~~.

Olelo kekahi. No ka hopu ole o na Makai i na palaualelo, nolaila ka paiaualelo. Nolaila ke manao nei au he poe palaualelo na makai, a me na Lunapaipai kula. Pela o C. Kanaina

Kue aku kekahi no ka C. Kanaina olelo no ka hopu ole o na makai ka hewa. Penei, E hiki no ke hopu ia na makai, a e hoopiiia, i hookolokolo ia, a e hoouku ia no ko lakou molowa, a e hoopau paha ~~ia ka~~ noho makai ana.

Alaila hoopuka hou o C. Kanaina i kona manao no ka Palaualelo. No ka olelo ana a me ka hoomaopopo ana o ke Kanawai i na Kuewa, nolaila, lilo kekahi poe i kuewa, haalele i ka aina, hele wale no ma o maanei. Nolaila, ua hewa ia hana ana, a o ko'u manao, he poe palaualelo maoli lakou, a e hoopau ia ia mau hua o ke Kanawai, alaila pono.

Ku kekahi a ninau no ke ano o ka palaualelo. Pehea la e akaka'i ka palaualelo? E ku mai kekahi mea ike, a e wehewehe pono mai ia'u, no ka mea he naaupo au.

Ku iluna o Wahineiki, a olelo mai la, eia ke kanaka palaualelo, o ke kanaka lima mumuku, wawae mumuku, oia ke kanaka palaualelo.

Olelo iki mai o Hana no ka hopu ana i ka palaualelo, a me ka hookolokolo ana ia ia, aole i hololea, kana;

Alaila olelo hoi o B. Namakeha no ia mea hookahi, a kue iki kau wahi:

Olelo kekahi i na ikea maopopo ka mea palaualelo, e hiki no ke hopu ia ia a e alakai imua o ka Lunakanawai a e hookolokolo ia, a e hoopai hoi no kona palaualelo; aka, eia wale no ka hewa, o ke akaka ole o ke ano o ke kanaka palaualelo e hiki ai ke hopu aku, oia paha ka mea e hiki ole ai.

I kekahi olelo ana, olelo oia no ka nui o na koa a me na makai, a hoohewa no ke koho nui ia, he ano palaualelo kela hana. Pela ke Kiaaina o Oahu nei, koho nui i na koa a me na makai, aka, aole kupono lakou a pau e malama no ke Alii, a me ka Papu. Na koa kupono kiai ma ka Hale Alii; he uuku wale no, a o na koa Papu e emi mai no hoi aole ka nui loa, aka, o ka nui o na koa i mea aha lakou? Ke oki nei au i ka nui o lakou. pela kekahi olelo o mana me ia. e hoopau i ka nui o na koa, a me na makai, aka, e pau ana no. Mamua iho nei, haawiia na koailona makai, a me na palapala hookohu ia lakou, alaila e pau auanei ka nui o na makai, a emi mai ka pono. Ninau aku au ia G. L. Kapeau i ka nui o na makai o Hawaii, a hoike mai i ka palapala inoa o ka nui o na makai, aole o kanamai. Kekahi mahele o Kona, Kanaono a keu, aka i 30 ka pono, A pau ia.

Alaila heluheluia ka hoopii 6, ~~no~~ No ka nawaliwali o ke Kumu Kanawai kahiko e olelo ana, o ke Lii e hoomau, e pau kona noho alii ana maluna o ke Aupuni Hawaii

Kuka nui na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia no na hua maopopo ana ke Kumu Kanawai kahiko i olelo no ka hewa o na Lii, a me ka hoopau i ka noho alii ana. Imi kekahi poe maloko o ke Kumu Kanawai kahiko, hoopaapaa nui hoi kekahi poe.

Ku mai o J. Hulu, a hoike mai i ke pai aina nui o M. Kekuanaou, & Kealiiahonui ma, a me na konohiki e ae no hoi. Aole pau pono ka olelo a Hulu no ka piha i na leo hoaaa

Hoakaka wale kekahi. Ina maopopo ua pai aina kekahi alii, e hiki paha ke hookolokolo ia ia no kona hewa, a ina maopopo ka hewa, e hoouku paha, a e hoopau paha i kona noho alii ana, aka, eia ka hewa o ka mea ole nana e hookolokolo a e hoopau i ka noho alii ana Nawai auanei e hookolokolo, a hoopau ae-

Ku mai o Wana, i hoike mai, Na ka Ahaolelo e hookolokolo a e hoopau Olelo hou kekahi po na ka Luna auhau

Ku mai kekahi a ninau. E hiki anei ke hoopau i ka noho alii ana o kekahi alii ke maopopo ua hoomau oia i ke paiaina

Ku mai o Kahale, a ae mai, e hiki no.

No ka olelo a Wana Hoakaka kekahi i kona manao, Aole no pela, aka, e nana mua ia ina o ke Kanawai ka pono, a maopopo, alaila hiki i ka Ahaolelo ke hookolokolo, a ina oia no ka hewa, e hoopau pau ia i kona noho ana ma ka Ahaolelo Pela kou, aka, aia i ke Kanawai ka pono

Olelo o B. Namakeha no kekahi hihia like ana i ike ae ma Maui, he hoopau nui mawaena o Pikanele ma. [illegible] ia no leo.

Ku mai kekahi a heluhelu i kekahi mau Pauku o ke Kumu Kanawai kahiko, no ke paiaina, haalele aina, nonoi, a me ka hoonahelehele Ninau oia Nawai auanei e hoopokopono i keia kanawai? Olelo aku ka Ahaolelo, na ka Luna auhau e hana. Hooie ke oia, a mahope, ae mai la

Olelo ke Kuhina Nui, he hihia nui ia i noho nei

Hoakaka hou kekahi i kona manao no kela pauku, no ka nui lehulehu aina o ke kanaka, a no ka haaiele, a ua wehewehe nui ia i like me kona manao he pono.

G. L. Kapeau. Ku mai oia, a olelo no ke a no maikai i ka aina mamua, a no ka hana hou paha, a nui ka aina hana ole ia mamua a maikai, a ina haalele kekahi i kona aina, e hiki anei ke koi aku ia ia e hana ia aina a maikai, alaila haalele? Olelo kekahi, e hiki ke koi aku no ka aina i hana ia mamua a maikai, aole paha hiki no ka aina i hana ia e ia a maikai, aka, aia i ke ano o ke Kanawai ka pono.

Ku mai o J. Ahulu, a wehewehe hou no ke pai aina, a pau ia, alaila ninau oia no na dala auhau o ka aina, penei ka ninau, Iau wale no anei i ke kanaka ka auhau aina i ke 50 dala, aole anei i ke konohiki pu kekahi? Aole anei o'u kuleana iloko o ka aina i pai mai ai oe ke konohiki a hemo au? Hoemu kekahi e ku, a hookiia kana, aole mea i pane aku no ia.

Heluhelu hou kekahi i mau pauku o ke Kanawai Kahiko, e maopopo ai ka uku o ke pai aina, aole nae maopopo ka hua o ke kanawai e hoomaopopo ana i ka hana ana e akaka ai, a e kupono ai ka hewa, a me ka hoopau i ka noho alii ana no ke pai aina. Nui hoi ka olelo a kela mea keia mea no ia mea.

Ku kekahi, a olelo i ka Poeikohoia, e hiki paha ia oukou ke hoona aku i ka manao o na kanaka no ko lakou kaumaha i ke pai aina, ina paia ko lakou aina, e holo lakou i ke kuai aina me ke Kuhina Kalaiaina, a i ole ia e holo aku paha ma ka aina o kekahi konohiki e aku. Pela ko'u manao, aka, aia no ia lakou.

Olelo hou oia, alaila heluhelu hou i kekahi mau pauku o ke Kumu Kanawai Kahiko, No ka hoomalu ana i ke kino o na kanaka, a me ko lakou waiwai, a me na hale na mea a pau. Hoakaka oia i kona mau manao elua no ia pauku. Ua malu ka waiwai o kela mea keia mea ke ole oia e kolohe aku i kekahi, a hoopono aku hoi i ka hai, alaila hoike oia i ka ino o kona manao. Ua maopopo no na keia wahi, ua pai aina ~~na~~ Lii na konohiki, a hoomau paha, a ina maopopo, e hiki no ke hookolokolo ia lakou, aka, o ka hoopau aku i ka nono alii ana, he powehiwehi ia.

U pau ia, ua ~~ma~~ hala ka manawa, nau paha ka hana, aole au hana o keia mau la, a ka hoakaka paha paa ke Kanawai, alaila au e hele mai, ia oukou paha ka hana i keia mau la.

Ku mai o I. Hulu, a olelo oli'oli, o ko makou makemake nui ia e Ahaolelo pinepine kakou i pau i ka hoakaka ia na hana a na haku i kauoha mai ai ia makou e hoike aku imua o ka Ahaolelo. Pau kana.

Ku ae o A. Keaiiiahonui, a kue i ka Hulu. Penei kana. Ina i olelo, o oukou wale no ke olelo o ka Poeikohoia, aole na Lii. Aole nae ae ia kana.

Ku mai o B. Namakeha, a kokua mamuli o ka I. Hulu, a ua ae ke Kuhina Nui e Ahaolelo no.

Olelo ke Kuhina nui, ua pau paha keia halawai, apopo hora 10 o kakahiaka, halawai hou ka Ahaolelo no na hana i koe, a me na mea a oukou e hoopuka mai ai, a ua hooholo ia.

Pule a noa, alaila pau.

S. P. Kalama
Kakauolelo.

Hale Ahaolelo

Honolulu 8 June 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na Makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka Poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana Kuhina Nui
A. Paki -
C. Kanaina
K. Kapaakea
I. Kaeo
B. Namakeha
N. Namauu
I. Y. Kanehoa
G. L. Kapeau
P. Kanoa
koke e pau hiki ma o
A. Kealiiahonui.

Poeikohoia

Hulu
Kahale
Kawaihoa
Wahineiki
Kekuapanio
Kekino
Wana

Pule a noa, alaila, heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o nehinei, a ua hooholoia.

Hoakaka ke Kuhina Nui i o na hana o keia la. E hoomaka i ka hana no ka [illegible] hana Aupuni.

G. L. Kapeau. Ke oia a hoike mai i kona manao. O ka hana Aupuni i na Alahaka, alanui, he hana ia e pono like ai na mea a pau, a nolaila, ua maopopo i ko'u manao, o ka hana like o na kanaka a pau ka pono, aole koe kekahi. Na kanaka, na kumu Kula, na Kahu Kula, na Lunapaipai, na makua hoi, na lii koe ka Moi. Pela ko'u. No ka mea, ua ike au he hana pilikia keia iwaena o na kanaka, no ka hoohana ia o kekahi poe, a hookuuia kahi poe, no ka mea, ua kuu ia no lakou i ka auhau hana Poalua.

Kahale. Aole oia, aole pono na Kumu, a me na Kahu, a me na Lunapaipai e hele i ka auhau hana Aupuni, pilikia loa na Kumu, no ka mea, he hana nui no hoi ka lakou.

Wana. Ua pono paha ka G. L. Kapeau i olelo ai ua hookuu ia na kumu i ka auhau hana o ka Poalua, aka, ina e hoihoi ia na kumu na Kahu Kula na Lunapaipai i ka auhau hana aupuni, ina pela, ua pauaho anei ke Aupuni i na kumu, a nolaila hoihoi aku i ka hana i mea e pilikia loa'i. Ina pela, ua hiki no, aka, o ko'u manao, aole lakou e pono e hele i ka hana, no ka mea, ua maopopo ko lakou hookuu ia mai na auhau hana a pau, a me na auhau e ae no hoi.

G. L. Kapeau. Ina like me kau, auhea uanei ke Kanawai paewaewa a ke Kanawai i olelo ai i ua hana ia e like me kau e olelo nei?

A. Paki. E like me ka palapala paewaewa a Kamakau ma.

P. Kanoa. Ninau no na manao o Kahale a me Wana. Hoakaka aku ke Kuhina Nui, ko lakou e hele ole i ka hana Aupuni.

G. L. Kapeau. Hoakaka hou oia no ke ano o ka auhau hana Aupuni, a o ka mea i pono ia ia, e hana na Kumu, na Kahu Kula, na Lunapaipai, na mea a pau i ku i ka auhau hana, ka Moi ke koe ae.

Kahale Kue aku oia i ka G. L. Kapeau Olelo mai oia i na hana ia e like me ia, alaila make na Kumu; aohe ola e loaa. A no ka mea, he ilihune no hoi kekahi.

G. L. Kapeau. Ina no ka Ilihune o ke kanaka, ua kaawale loa,, ka awale loa keia, aole pili iki ilaila.

Kahale. Hoopilipili oia no kekahi mau olelo a G. L. Kapeau i olelo mai mamua. Olelo ke Kuhina Nui ia ia, aole pono ke hoopili i ka hai, ma kau iho e olelo, oia ka mea e nananana loa nei ka olelo a kakou i o ia nei.

P. Kanoa, Kekuapanio, B. Namakeha, like ko lakou manao me ko G. L. Kapeau. Pela no ko C. Kanaina.

Wahineiki. Olelo oia, he hana nui ke ao ana, he hana uaua loa, aole hiki wawe, aole loaa i ka makahiki hookahi, aole pono ka hookaumaha hou iho

C. Kanaina. Olelo oia he kumu ia mamua, a ua hoonoho ia na ka manao o

91

na Lii, aole nae i ukuia, hana wale no. O oukou ua uku ia, aheaha ka mea i kaumaha'i oukou? Oukou ka poe pomaikai loa. Elike me ka G. L. Kapeau ka pono.

Wahineiki. Ina pela, like na kumu me na Bipi kauo, e kauo ana i kela kaumaha keia kaumaha.

Kuapanio. Olelo oia no ka lakou kokua ana i ka ~~lak~~ kumuaoa ka lakou mau keiki, ua lako~~u~~ no ia lakou i na makua, no ka manao nui i ka ike o na keiki.

Kuhina Nui. Ke lalau aku nei ka olelo a kakou i po i a nei, ma na mea pili i ka kakou mea e ~~olo~~ imi nei, malaila ka pono.

G. L. Kapeau. Heluhelu i ka ~~K~~Pauku o ka auhau hana Aupuni, ma ke Kanawai waena aoao Pauku 12.

C. Kanaina. Ku mai oia a hoike mai i kona manao olioli no keia hana maikai a kakou e hana nei. Nolaila e olelo pono no kakou, a e hana hoi me ke paewaewa ole. Ke lana nei kou manao me ka olioli no keia imi ana o kakou i ka mea e pono like ai; no ka mea, i ka wa ia Kamehameha I aole i hanaia e like me keia a kakou e imi nei. O ka imi o kakou i ke Kanawai paewaewa ole, e kau ai maluna o na kanaka a pau o ia ka pono i kou manao. O mi ake iike ka pono mai na kanaka a hiki i na Lii. Eia ke Kanawai paewaewa ole i kou manao. O ke kau like o ka auhau hana maluna o na kanaka a pau, a me na Lii, o ka Moi ae paha ke koe e like me ka G. L. Kapeau. Nolaila, ke ae aku nei au o ka hele i ka hana ka pono e like me ka G. L. Kapeau Pela kou manao.

Nahineiki: Ku iluna, a pane mai la no ka C. Kanaina. Penei kana. — Ina hooko ia keia, alaila mahalo nui ia paha ke Aupuni o ka Moi no ka hookaumaha i na kumu? a noho iho la.

Pane aku o G. Y. Kanehoa no kela olelo a Nahineiki, aole i pau aku na hua olelo, pane koke mai la o Nahineiki, Mai olelo mai oe iau, e ku ae oe e olelo i kau.

C. Kanaina. Ku mai oia a olelo hou no ka pono o ka hele o na kumu i ka auhau hana Aupuni; na Kumu na Kahu kula, na Lunapaipai ua pono i kou manao ke hele.

Kue aku la o Kauineiki ame Kapali i kela olelo, penei na hua, Aole pono ke hele; aole hoi laua i hoike aku i ke kumu o ko laua hoole.

G. L. Kapeau. Ku ia iluna, a olelo ma ke Kauoha a ke Kuhina Nui. Aole pono kakou ke olelo loa ma kela olelo kela olelo a kakou e olelo ai, a poina kakou i ke kumu o ka hana a me ka hihia. Eia ka pono, e noonoo kakou ma ke Kanawai o ka auhau hana, i akaka ke kumu o ka hihia, alaila, hiki ke hana.

Alaila heluhelu hou ia ka Pauku 12 o ke Kanawai waena a me na Pauku pili i ka auhau hana, a pau ia alaila, kukakuka nuiia ma ke ano o na hua o ke Kanawai i kupono i ke koi i ka auhau hana; alaila, heluhelu ia ka Pauku Kanawai i hookuu i na Kumu a me na Kahu Kula na Luna paipai.

G. L. Kapeau. Hoakaka oia i kona manao no ka hihia o keia mau Pauku. Ma ka pauku no ka auhau hana Poalua, na kanaka a pau i ku i ka hana ke hele no ka hana Poalua. Ma ka pauku no ka auhau hana aupuni, ua koi aku oia i na kane a pau i ku i ka auhau hana e hele i na Auhau hana o ke Aupuni, alanui, alaloa, alahaka. Ma ka pauku no ka hookuu ana i na kumu ao a me na Kahu, na Luna apaipai, ke olelo nei ua kuu ia lakou i na auhau hana; nolaila nui ka hihia iloko o keia mau pauku, aole akaka ka mea pono e hiki ai ke hana aku. Nolaila, e imi kakou a akaka ka pono o keia wahi. Ina e hooholo e kuu ia lakou, a i ole ia e hana paha, oia wale no na mea elua, alaila pau keia hoopaapaa nui.

Hoomaopopo ke Kuhina nui i keia manao i hoikeia.

Kekino. Ku mai oia a hoike i kona manao. Ae ae no ia ke hooholo ia ka pono no na aoao elua. Olelo ia e hiki no ia ia ke uku i na dala Elima o kona auhau a pau ke hooholo ia e hele na kumu i ka Auhau hana Aupuni. Pela kou.

O ke ano o keia olelo, aole maopopo iki, aole hoi pili pono ia ia a me ka hana i olelo ia.

Kawaihoa. Ku mai oia a ninau mai. penei ka ninau. Ina ua manao mua ka poe nana i hana i ke Kanawai e hele no ua poe kumu nei i ka hana aupuni ulanui, alaila pono no ke hele; a ina ua manao mua lakou e hookuu, pono ka hookuu e like me ka lakou hana ana.

Hoomaopopo ke Kuhina Nui i keia ninau, ua kupono. Olelo oia, e oki ka hoopaapaa ana a me ka olelo, e pono e ninau i ka manao o na mea hana Kanawai a kakou e hoakaka mai i ko lakou manao ma keia mau Pauku. Ina aohe hele, alaila e hoololi iki ma ka hope o ka Pauku Auhau hana Aupuni; a ina he hele, alaila, e hoololi ma kahi a ma ka Pauku i hookuu ai i na kumu. Apono ka Ahaolelo i keia, a ua hooholoia a na ke Kakauolelo e hoopuka ia Iimak. Li ma. Pau ia

Alaila, heluheluia ke koena o na hoopii a ko Lahaina no ka Makeke, oia ka Pakuai o Lahaina.

Hoopii 7. Hale Makeke.

O ke ~~ano~~ kumu nui o ka hoopii. O ka lilo ana o ko lakou (ko Lahaina) mau la i ka hana ana i na hale la me ke ano auhau hana alanui, no ke Aupuni, a no ko lakou ike ana i kekahi pomaikai o na Hale la, x no ka hao wale ia o ka lakou mau mea kuai ke kuai ma kahi e ae, a no ka manao ana o ke Kiaaina e kukala i na hale la no ka poe hoolimalima mai i ke dala e uku makahiki. No ia mea ke kumu o ka hoopii.

Olelo ke Kuhina Nui, e pono e heluheluia ka Pauku o ke Kanawai pili i keia hana. Ua heluheluia, aoao 39. Pauku 2, a me ke 3 o ke Kanawai waena.

G. L. Kapeau. Hoakaka lea oia i ke ano o ka palapala hoopii, a me na kumu o ko lakou hoopii ana, a me ko lakou hoohalahala, oia hoi o ka lilo ana o ko lakou mau la i ka hana i na hale la me ke ano auhana pono like no ke Aupuni.

B. Namakeha. Olelo oia, no ka

hoolilo ana i hana Aupuni, nolaila ka hoopii ana o na kanaka, no ka mea, ua lilo ko lakou mau la i ka hana ana, aka, ke manao nei ke Kiaaina e Kukala aku, a e hoolimalima a loaa mai ke dala no ke Aupuni wale, aole hoi i lilo i mea e pomaikai like ai lakou. Oia ke kumu o ko na kanaka hoopii ana. No ka mea, ua lilo ko lakou la waiwai i kela hana, a manao lakou e pomaikai like ka pono.

I. Y. Kanehoa. Ku mai oia a ninau ia B. Namakeha a me ka Ahaolelo. Penei ka ninau. Ua oioi aku anei ko na kanaka lilo i ka hana ana i kela hale mamua o ko ke Aupuni lilo?

B. Namakeha. Pane aku oia, aole i oioi aku mamua o ko ke Aupuni, aka, ma ka lilo ana o ko lakou la mau la, malaila ka lakou ia koi ana.

Wana. Kukoke oia a kue i ka I. Y. Kanehoa. Penei kana. Ka inoa o ka hana i oleloia he hana no ke Aupuni, he hana ia e pomaikai like ai na kanaka a pau, aka, o kela hana o ke Aupuni wale no ka i pomaikai, aole i pomaikai like na kanaka a pau, nolaila, aole pono ka lilo ana o ko na makaainana mau la i kela hana.

J. Y. Kanehoa. Ku mai oia a ninau ia Wana a me ka Ahaolelo. Penei ka ninau. Aole anei e hiki i ko kela wahi keia wahi, ko kela aina keia aina ke hele a kuai i ko lakou dala na ka pakuai? Aole anei e hiki ia oe ke hele mai, mai mai Kauai mai a kuai malaila i kela mea keia mea? Aole anei pomaikai oe ke kanaka o ka aina e mai i kou kuai ana ilaila

Olelo o Wana. O kela pomaikai i loaa mai iaia noia iho no ia pomaikai, no kaia dala no i loaa iaia, aole no ka pomaikai like.

J. Y. Kanehoa. Ku mai oia a hoike mai i kona manao ana i ke ano o keia hana i kekahi poe i oioi ka noonoo a me ke akamai mamua o ko kakou, a ua i mai lakou, he pono no ke Aupuni ke hana Aupuni i kela
hana pa ke Aupuni i
hana i keia
manao ai i
mea e pono
like
ai ka lehulehu, no ka mea, ua ai kela kanaka keia kanaka i ka lokomaikai o ka ~~lau~~ Moi a i ka pono o ke Aupuni no ka lehulehu. A noho iho la.

Kawaihoa. He wahi manao Kuhihewa paha keia; o ko makou manao ana, o ko makou mau la, i ko makou waiwai ia.

P. Kanoa. Ku koke oia iluna me ka Buke Kanawai waena, Aoao 39, a heluhelu mai la no na hana a ke Kiaaina e hana'i mamuli o ke kauoha a ke Kuhina Kalaiaina. Olelo oia, o na Alanui, alaloa, alahaka, na pakuai, a me kela hana keia hana a ke Kuhina Kalaiaina e manao ai e hana no ke Aupuni, ina kauoha mai oia e hana hiki no ke hana ia i kela mau la i mea e pono ai ke Aupuni; nolaila, o ko'u manao, ua pono no kela hana ana a ke Kiaaina o Maui.

I. Hulu. Ku mai oia a hoike mai i ke kauoha a ko Lahaina i kauoha mai ai ia lakou, e mahele i na hale makeke la, kaawale ko ke Aupuni wahi a me ko lakou, a kuai ke Aupuni i kona e like me kona manao, a e hoolimalima paha; a noho lakou ma ko lakou mahele ~~wahi~~ e kuai ai.

G. L. Kapeau. Ku aku oia, a olelo no ka I. Hulu. Pono no ia manao o na kanaka, ina aole lakou i nana maka a wela ka hale, a pau i ke ahi, pehea la e hiki ai. Ina, aole wela ka hale, ina no ua hooholoia e like me ka lakou noi. Eia kóu manao, ua pau ka hale i ke ahi, a nolaila, ua pau, aohe o lakou kuleana i koe malaila, oia ka mea i holo i kóu manao.

I. Y. Kanehoa. Ku mai oia a olelo mai, eia kóu manao, e olelo pono kakou a holo lea ka pau o ko na kaakaaka kuleana, a hooholoia, alaila pau.

G. L. Kapeau. Eia ka mea maopopo iáu, ina aole pau i ke ahi, alaila aole pau, aka, no ka pau ana i ke ahi, o ka pau no ia, aohe olelo hou no ia, aohe hoopii, aohe hana hou mahope, oia ka mea holo i kóu manao.

I. Hulu, a me Kahale, olelo laua aole pau, aole nae hoakaaka ~~mai~~ mai i ke kumu o ka pau ole.

G. L. Kapeau. Olelo oia ua pau ia, e heluhelu ka hoopii no ka hana i Alanui, oia ka mea e maopopo ai ua pau kela.

Olelo o I. Hulu, aia e pau e hoike aku au i ka palapala. Olelo G. L. Kapeau aole pono nui ka palapala hoopii, ua hemahema.

Olelo J. Akeu a me Kahale, ua haawi mua ia mai ia maua ia palapala a no ko maua ike i ka hemahema hoihoi hou aku maua e hana hou mai, a no laila hana hou ia, oia keia.

Nui ka hoopaapaa ma keia kowa a nui na olelo ana, no ka pono a me ka pono ole o kela hana ana i ka Makeke ma ka hana Aupuni.

P. Kanoa. Nui kona kamau ana ma ka pono o kela mau Pauku i o ke Kanawai i olelo no na hana a ke Kiaaina e hana'i ma ke Kauoha a ke Kuhina Kalaiaina, a nui hoi ka hoopaapaa ana me ia no ke ano o kela mau Pauku. Olelo oia e hiki no ke Kiaaina ke hana Aupuni i na Pakuai no ka mea he hana no ia no ke Aupuni. Hiki no ke hoolimalima i na keena maloko a no ke aupuni ia dala.

G. L. Kapeau. Hoole aku ia, aole e hiki i ka hana Aupuni i oleloia no na Alanui alalia alahaka ke hana ia hana, ma ke Alanui wale no e hiki ai. Olelo oia na pau keia, na loihi ka manawa, a pau ole ana nei na hoopii i koe.

Heluhelu ia ka hapa malalo o ka hoopii makeke no ka hao ana i ka na makaainana, mea kuai hoolewa o na waiwai kahiki ole, a pau ia.

J. Y. Kanehoa. Ku mai oia a hoike mai i ke ano o kana olelo i kauoha aku ai i kona kanaka mahope. Eia kana kauoha, O na mea kuai a na kanaka, na mea kuai liilii e hoihoi i ka pakuai e kuai ai, a o na mea kuai kikoola, ka mauu, ka wahie a me kahi mau mea kikoola e ae, e kuai ia ia mawaho; no ka mea, i ko'u manao, aohe pono o ke kuai hoomoana ma ke alanui, he kumu ia no ka haunaele, a me ka hakaka e hoopilikia ana i ka lehulehu, a o ka hao, aole au i kauoha aku e hao, na ke kanaka akula paha ia.

Ninau kekahi poe, na hao ianei? Aole o G. L. Kapeau. Ua hoopii mai no ka hao ma ka lohe ana i ka Luna e kukulu mai ana, a nolaila, me he mea la aohe i hao io ia.

I mai I. V. Kanehoa. Ua hao io ia no ka puaa hoolewa o kekahi poe, ua lohe mai au.

Olelo ke Kuhina nui, pehea keia hana a kakou, e hooholo anei, e waiho anei pela? Olelo mai 2/3 o ka Ahaolelo, hooholoia ae ia a pau, hana hou aku ua hana, a ua hooholoia aohe kuleana o na makaainana i koe iloko o ua hale la ino ka pau ana i ke ahi, aohe hoi olelo hou mahope aku no ia mea.

A. Paki. I wale mai oia mahope oia. Pono loa paha keia, i a nei no e hookolokolo ai, a ka pau no ia, aohe hana hou aku. He olelo mahalo kana i ka maikai o ka hana.

✓ Hoolai ihola, a ua wale, alaila Heluhelu ia ka hoopii 8 no ke pani ana o C. Kanaina i ke alanui e hele ai i ka Hale pule maloko o ka pa o Kaloloia. a pau ia, alaila kuka nui.

G. L. Kapeau. Olelo oia e waiho na ka Poe Hoona Kuleana ia hana. Malama paha ua hoona o C. Kanaina i kona kuleana no kela wahi i ka poe hoona kuleana, a nolaila aole pono kakou ke hooholo e.

Ninau ia C. Kanaina. Ua hoona no. Olelo o Nana - He mua ke kukulu ana o ka hale pule, a he hope ke kukulu ana o na hale, a o ke alanui, ua hana ia no ka hale pule.

Ku mai o Kekuapanio, a hoohewa no ka Nana olelo. Olelo oia, aole pono kela manao ana o na kanaka, ua hoopii lalau lakou, kainoa e hoopii mai lakou no ke pani i na alanui maoli.

C. Kanaina. Ku mai oia, a hoike pono mai i ke kumu o kona manao ana e pani. O kela mau hale, a me kela pa, ua hanaia no no ka noho ana o Hoapili ma malaila kokoke i ka hale pule. Nolaila ~~wahi ia ka hana ana~~ o kela alanui, A hiki i keia manawa, ike au i ka pono ole o kou wahi, i ka hele mau o na kanaka malaila, a malu ole, nolaila, kauoha aku au i kuu kanaka e pani i kela ala. No ka mea, i kou manao, ua like no ~~ka~~ ia hele ana o na kanaka ma ~~ia~~

115

kōu wahi me ka hahi maoli iaiu, a me he mea la e pii mai ana ma kou kua, no ka maluole o kou wahi, nolaila kou manao e pani.

Eia kekahi kumu o kou pani ana.

I kuu manawa e noho ana ilaila, olelo ~~ia~~ na kanaka ia manawa, e hana i alanui malalo nei ke kae o ka loko mai kela aoao mai (aoao ~~kona~~ akau ~~hema~~ mai) Nolaila hoomaopopo au i kela manao o na kanaka, hoonahelehele au i kekahi loi aiu, a kakali aku au ~~o~~ ka hana mai o na kanaka, aole nae i hana iki ia a hiki i keia manawa akunei, ike au i kou poho nolaila, pani paa loa au. Eia kekahi. i kela ~~manawa e noho ana o Hoapili, P. Kanoa. Kumai oia he hoike no kela olelo~~

ua papaia no na kanaka, aole hele nui malaila, ua kapu, no ka mea, aole lana i manao malaila e hele ai na kanaka a pau. Ua hamaia ko na kanaka alanui, a ua kaawale; no laila a me ke kumu kela alanui. A no ka maopopo iaiu, he kuleana kela pa, ua kukulu ia na hale, a ua hana ia kapa, a ua lilo i wahi noho no ke kanaka, nolaila, manao no au i hiki no iaiu ke pani, He ~~mua ka hale~~ ~~Olelo~~ mua ke kukulu ana o na hale, he hope ka hale pule

"P Kanoa Kuamoo o ua he hoike no kela olelo"
Holoia no ke kakau hou
J P Kalama

P. Kanoa. No kela olelo a C. Kanaina, Ku mai P. Kanoa, a hoike mai i kona ike ana i ke Kapu, kela wahi. Penei kona ike ana. I ka M. H. 1831, holo Kaahumanu i Kaapuni i Hawaii, a noho i Maui, ike oia e papaia ana kela wahi, aole hele na kanaka.

Mahope iho, hoi hou oia i Lahaina a ike no i ka papaia. Nolaila, o koia manao, ua pono no o C. Kanaina.

J. Hulu. Olelo oia, ua kuhihewa oia. ~~[illegible]~~ he mua ke kukulu ana o ka Hale Pule, he hope ke kukulu ana o Hoapili ma i na hale. He mau wahi pale liilii na wahi hale o ke kukulu ana i kinohi, mahope kukuluia na hale nui. ~~O kela olelo a Hulu, no ka Olelo ana o C. Kanaina, a me P. Kanoa~~ O kela ala, he ala kahiko no, no ~~ka ala~~ hale pule kela alanui. Alaila nonoi o Hulu ia C. Kanaina i mau anana alanui i wahi e hele ai na Kanaka, i wahi ala nuku hoi.

P. Kanoa. Ku mai oia, ua olelo - He pono no ia noi, na Kanaina e nana pono, ina he pono e ae ia no i wahi alanui, a i ole, o ka ole no ia.

J. Hulu. Hoole oia, aole pela, ua maopopo ia Kanaina,

"O kela olelo a Hulu, no ka olelo ana o C. Kanaina a me P. Kanoa" holoi ia no ke kakau hewa.
J P Kalama

C. Kanaina. Ku mai oia a olelo hou no kela manao ana o na kanaka e hana i alanui mamua, a ua lilo i mea ole, a ke manao nei e hana hou, nolaila, ke hoole nei au, aole e hana hou ma koʻu wahi, no ka hana ole o na kanaka mamua.

J. Y. Kanehoa. Olelo oia, na ke Kuhina Kalaiaina ka hana alanui i keia manawa, aole na na kanaka.

J. Hulu. Olelo oia. No ka paa o na lima o na kanaka i ka hana i ka hale pule, nolaila ka hiki ole i na kanaka ke hana. Nonoi aku hoi oia, e ae mai i wahi ala. ~~aole nae i ae ia mai~~.

C. Kanaina. Ku mai oia a olelo. Mai manao oukou o ko oukou mau lima wale no ka i paa i ka hana, o koʻu no kekahi. I kuu manawa e noho ana ilaila, he hana no kaʻu, a manao au i na e hana oukou, alaila owau no kekahi e hana. Ua olelo pinepine no hoi au no kela hana ia manawa, aka, aole loa i hana ia a hiki i keia wa. E hiki anei iaʻu ke waiho wale i koʻu wahi a ino? ~~e hu~~ he pono anei na kanaka i pii ma koʻu kua, a e hana ino i koʻu wahi? Nolaila, aole au e ae aku.

Wana. Ninau oia ia C. Kanaina, Aole anei oe e oluolu mai i ke noi a Hulu i noi aku nei i mau wahi anana alanui. Aole nae i pane ia mai.

G. L. Kapeau. Eia koʻu. Aole hiki ia kakou ke hoolilo i ke C. Kanaina Kuleana i mea ole, aka hiki ia kakou ke olelo a holo no ia mea; o ka pono i koʻu manao, e waiho no na ka Poe Hoona Kuleana e hana.

Kawaihou. Ku mai oia he hoike no C. Kanaina no ke kapu i kela wahi i ka manawa ia Nahienaena e ola ana. Oia kona ike ana i ka hoomalu ia o kela wahi, mauka no ke ala nui e hele ai i ka halepule.

Pau kana,

Ua wale, alaila, Ku mai o C. Kapaakea. Olelo oia, O koʻu manao, e waiho na ka Poe Hoona Kuleana e hana e like me ka ~~G.~~ L. Kapeau i olelo ae nei.

G. L. Kapeau Hooki oia, i e oki ka olelo no ia, ~~u e helu~~ na holo, a e heluhelu ka hoopii no ke Alanui.

I. Hulu Hoole aku oia. Aole nae i olelo maopopo aku i ke kumu o ia hoole. Olelo oia, Aole holo.

Pane mai A. Kealiiahonui. Ua holo ae la ia ua pau, i aha ku ia olelo ana, na mea hou aku.

Pane aku la o L. Haha. Aohe au hana, i kahi e wale no ka kou wahi i hele ai a hoole wale no oe.

Heluhelu ia ka olelo Hoopii 9 no ka hana i Alanui hou, a me ka hoopii 10 no ka auhau i na waiwai a me na holoholona, a me ka hoopii 11 no ka koina 5 Dala i na Ahahookolokolo, a pau ia, aole olelo nui ia no ia mau mea no ka hala i ka manawa. Waiho ia a popo hana hou paha.

Ku ke Kuhina Nui. Ua pau keia halawai a kakou, apopo hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo no na hana i koe. Pule a noa, alaila pau.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo

Honolulu 9 June 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na Makaainana o Ko Hawaii Pae Aina. Eia ka Poe i hiki mai.

Poe alii

Keoni Ana Kuhina Nui
A. Paki
A. Keliiahonui
B. Namakeha
I. Kaeo
G. L. Kapeau
Jas. Y. Kanehoa
Paulo Kanoa
K. Kapaakea

Poeikohoia

I. Hulu
Kahale
Kawaihoa
Wahineiki
Kekuapanio
Kekino
Wana

Pule a noa, alaila, heluhelu ka Kakauolelo i na olelo o ka la inehinei, a ua hooholoia.

Heluhelu ia ka palapala hoopii a kekahi mau makaainana o Oahu nei, a ua kuka nui ka Ahaolelo no ke oki o na kane i na wahine, a ua hoopaapaa nui ia malaila, a ua hooholoia ua pono no ke Kanawai, aole hewa, aole hoi e

~~aole hoi e~~ hoololi hou. Ina moe kolohe kekahi wahine, a ina he kuhi wale na ke kane no ka manao ino wale paha i kana wahine, a no ka makemake paha e kaawale laua; ina hookolokolo ia, a i hoopai ka Lunakanawai, a ina manao kela wahine, aole ona hewa io, alaila, hiki no ke hoopii i na Ahahookolokolo maluna ae, na lakou e nana mai ia ia, e like me ke Kanawai. E uku mua i ka uku hoopai a ka Lunakanawai Apana a Kua, alaila, hoopii.

Kauoha ka Ahaolelo ia ke Kakauolelo e hoopuka i na olelo a me na manao o ka Ahaolelo i na poe la.

Eia ke Kope o ka palapala a ke Kakauolelo i hoopuka'i me ka Apono ia e ka Ahaolelo-

Hale Ahaolelo
Honolulu 9, June 1848.

Aloha oukou.

Ua heluheluia ka oukou palapala hoopii o ka la 23 o Mei 1845 nei, no ke oki ana o na kane i na wahine, ua kuka nui ka Ahaolelo no ia mea.

O ka mea i holo i ko lakou noonoo ana, Ua pono no ke Kanawai i olelo no ia Wahi, aole pono e hoololi hou. Ina hewa, a manao ka mea pono, he pono kona e uku aku a kaa ka ka Lunakanawai, alaila hoopii aku i na Aha maluna ae na lakou e nana mai.

Ia oukou ka Maluhia
me ka Mahalo

Na Kekahi mau
Makaainana Oahu.

S P Kalama.
Kakauolelo

Alaila ku mai o Wana o Kauai, a hoike mai i ka manao o kona mau haku i kauoha mai ai ia ia, no ka ~~lehu~~ lehu=lehu o na ia kapu a na Konohiki i hoomalu ai no ke Ahupuaa hookahi, no ka kapu ana o kela Ili keia Ili aina i hookahi ia, a nolaila, pilikia na makaainana i keia mau kapu lehu=lehu a na Konohiki

Kukanui ka Ahaolelo, aole nae i holo, waiho ia, aia i kahi manawa aku paha.

Hooholoia a noa ka pule, ka poakahi halawai hou ka Ahaolelo - hora 10 o ka Kakahiaka Pule a noa, alaila pau.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo

Honolulu 12, June 1848

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe alii

Keoni Ana Kuhina Nui
G. L. Kapeau
I. Y. Kanehoa
P. Kanoa
A. Kealiiahonui
K. Kapaakea
A. Paki
I. Kaeo
B. Namakeha
C. Kanaina
I. Piikoi
M. Kekuanaoa

Poeikohoia

I. Hulu
Kahale
Kawaihoa
Wahineiki
Kekuiapanio
Kekino
Wana –

Pule a:noa, alaila, heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 9 o June, a ua hooholoia.

Heluheluia ke Kanawai no ke koho ana i na Kahukula hou aku ke manao ke Kuhina Aopalapala he pono, a ua hooholo loa ia a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Heluhelu ia ke Kanawai e hoopai aku ai i ke kumu kolohe ana i na holoholona, ua kuka nui ka Ahaolelo, a ua hooholoia a kau ka Moi a me ke Kuhina nui i ko laua inoa.

Heluheluia ke Kanawai e hoololi i na Kanawai e pili ana i ka Auhau Waiwai, kuka nui ia, a waihoia, aole i hooholo loa, a ia a kuka hou.

Heluheluia ke Kanawai e hoakea ai i na haawina e hana ai ka Poe Luna Hoona Kuleana aina i mea holo ai ka hana, a ua kukaia, a waihoia, a hana hou, alaila hooholo loa.

Heluhelu ia ke Kanawai no ka Poe aie Kaa kaa ole, a ua kukaia, aole nae hooholo ia, a kuka hou, alaila hooholo loa.

Hooholo ia, Apopo hora 10. o Kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, alaila pau.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Honolulu 13, Iune 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na Makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

Pae Alii

Keoni Ana - Kuhina Nui
A. Paki
A. Kealiiahonui
M. Kekuanaoa
G.L. Kapeau
C. Kanaina
B. Namakeha
K. Kapaakea
P. Kanoa
I. Kaeo

Poeikohoia

I. Hulu
Kahale
Kawaihoa
Nahineiki
Kekino
Kekuapanio

Pule a noa, alaila, heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 12 o Iune, a ua hooholoia.

Heluheluia ke Kanawai e hoakea i na haawina i hana ai na Luna Hoona kuleana aina.

Hoopuka mai o I. Hulu i ka manao

hoohalahala no kona manao, ua mahuahua ka uku ana o na Koina no ka hana ana o na Luna Hoona i na Kuleana aina o kela mea keia mea, a me ka poe ilihune: Koi nui mai Lana me Kahale, e hoemi ka auhau ana o na koina maluna o ka poe mea kuleana ilihune, a nolaila, ua hoopaapaa nui. Olelo ka aoao o na Alii o ka Ahaolelo, he nui ka hana o na Luna Hoona, aole hoi e kaa ka uku no ka lakou hana; ke ole loaa kau wahi uku no na koina. O ke Aupuni hoi ka mea i lilo nui mamua o ka loaa io ana o na koina, aole hoi e hiki ke waiho wale i keia no ka manao i na mea kuleana ilihune.

A mahope o keia wehewehe ana, ua maopopo ia I. Hulu ka pono no ka auhau ana i na koina o ka hana Kuleana, nolaila, ua hooholo loa na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na makaainana a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Heluhelu ia ke Kanawai e haawi ana i kekahi mau pomaikai i ka poe mea kihapai. Kuka nui ~~ia~~, a ua hooholo loa ia e na Lii Ahaolelo a me ka Nui o ka Poeikohoia, o Hulu wale no ka i hoole. Makemake o Hulu i Elima dala) a no kona hookahi, aole holokana, ua holo ka ka nui, a kau kai Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Heluhelu hou ia ke Kanawai e hoololi i na Kanawai e pili aina i ka Auhau Waiwai, e like me ka olelo o ka la 12 o Iune.

Mawaena iho o na olelo i kukakukaia no keia Kanawai, hoopuka mai G. L. Kapeau i ka manao o ka Ahaolelo i hooholo ai e ninau i na mea imi Kanawai i kauohaia na ke Kakauolelo e hoopuka, no ka hele o na kumu kula a me ko ia Ohana i ka auhau hana Aupuni, ka poe hoi i hookuu ia i na auhau hana Poalua, a no ka mea, aole i hoopuka ke kakauolelo ia ninau, a no ka mea hoi, ua noho mai kekahi o mau mea imi Kanawai iloko nei, a hoopuka mai la oia i kona manao oiaio no na ua poe kumu la, e like me ka olelo hookuu ia lakou ~~ma~~ na Paulu o ma ka auhau hana o ka Poalua, ua kuu ia no hoi lakou i ka auhau hana o na alanui alaloa, alahaka o ke Aupuni, no ka mea, he hana nui no hoi ka olelo lakou, a he uuku kahi uku.

Ua nui ke kuka ana no keia Kanawai, no ke ana o na auhau maluna o na holoholona. Hoemi kekahi o na makaainana i ka uku o Ka ilio i Hapalua. Pela o Hulu.

Hoemi o Wana i hapawalu no ka Ilio. Elua wale no lakou i noho ma ka hoemi.

Nolaila, ua hooholo na 'Lii o ka Ahaolelo a me ka Inui o ka Poeikohoia i keia Kanawai, a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko lakou inoa.

Hoopii o Wahineaku i ka auhau ilio me popoki i kanalima dala, no ka pukupele.

Heluhelu ia ke Kanawai e hoololi ana i ke kanawai e pili ana i na Palapala Hoomalu, kuka ia, aole nae hoi loa. A hana hou ia, alaila, hooholo loa ia.

Hooholoia, a ka Poaha halawai hou ka Ahaolelo hora 10 o ka kakahiaka.

S. P. Kalama
Kakauolelo.

Hale Ahaolelo

Honolulu 15, June 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia o na Makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana Kuhina Nui
A. Paki
M. Kekuanaoa
A. Kealiiahonui
I. Y. Kanehoa
G. L. Kapeau
P. Kanoa
B. Namakeha
I. Kaeo
K. Kapaakea
Ioane Ii
N. Namauu
C. Kanaina

Poeikohoia

Kawaihoa
Wahineiki
I. Hulu
Kahale

Kekuapanio
Kekino
Kana

Pule a noa, alaila, heluheluia ka olelo o ka la 13 o June, a ua hooholoia.

Heluhelu ia ke "Kanawai no ka uku ana i ka Auhau hana, a no ka hana hou ana i kekahi mau kanawai e hookuu ana i kekahi poe i ka Auhau kino a me ka Auhau hana."

Hoopono o I. Hulu i na dala maoli elua, hoole oia i na dala ekolu ma ka waiwai. Pela no o Kawaihoa. Elua me Hapalua ka pono i ko laua manao.

Kue o Ioane Ii i ka Hulu ma. O na dala ekolu ma ka waiwai ka pono i kona manao. Pela no ka manao o ka nui o ka Ahaolelo, a nolaila, ua holo na dala ekolu, aole na dala Elua me Hapalua.

Hoopuka hou o Hulu laua me Kawaihoa i ko laua manao, aole pono ke kuu ana i na kanaka elua o ka Misionari i ka auhau hana a me ka uku auhau hana, a pela no hoi ko laua manao no ka hookuu ana i na makai. O ka pono i ko laua manao, e hele no na kanaka elua o ka Misionari i ka hana, a e uku no hoi i ka uku i olelo ia i keia kanawai.

Hoole o Kahale, a me Wahineiki, Wana, Kekino, Kekuapanio, a me ka nui o na Lii o ka Ahaolelo i na manao o J. Hulu a me Kaiwaikoa, i koi mai e like me ~~ka olelo~~ laua manao i ōlelo ia maluna.

Ku mai o Ioane Ii, a hoakaka nui mai i ka pono o ko Hawaii nei ma ke kokua ana o na Misionari ~~ma~~ ka Oihana maikai a lakou e hana nei. Hua nui ka poe ~~mamuli~~ o ia manao.

Wehewehe ~~mai~~ o Hulu i ke ano o kona hoole ana. No ka olelo ana, e imi i pono no ke kula, nolaila, manao o ia e hele like i ka hana, a e uku no hoi. Manao no hoi o Hulu, aole o ko ka Misionari waiwai ponoi ka i lilo mai i ka uku no ke kanaka i ka uku auhau hana, aka, o ko ~~ka~~ kanaka ponoi no, a nolaila, ua kupono ke Kanawai i koi i ka hana i na kanaka a pau i hanauia malalo o ka Moi. Pela ka manao o Hulu; aka, nui ka hoopaapaa ana ma keia wahi o keia kanawai.

Ku mai o M. Kekuanaoa, a hoike pono mai i ka io o ka manao iloko o Hulu i koi ai e na mau kanaka la o ka Misionari

No ka mea, ua hookoloia ka manao a me ka makemake mamuli o ke kokua aku i na Misionari, aka, aole i kauia ka auhau mahina o ke kanaka, o keia Aupuni no ka manao i ka nui o ka lakou kokua ana i ko Hawaii nei, aole hoi kanawai i kauia pela, a ke manao nei hoi au i ka Ahahui e koi nei, ua pono, no ka mea, aole i koi ia ka waiwai o ka Misionari e lilo i keia uku. Aia no nae i ka noonoo ana.

Olelo kekahi i kona manao no kela mea. Elua mea a'u, e hoike aku, ua kue ke ano o kekahi i kekahi. 1. O ka hoolaha ana i ke kanawai hookuu i na Misionari, ma ke ano hoolokomaikai, a hoopunahele paha, he mea kamahao ia ke nana ia keia. Kuike no hoi ko'u manao ia i kinohi. 2. Aka, o ke ano o keia i ka wa i imiia ke Kanawai ua hanaia no ma ke ano e maikai ai, no ka mea, ua kokua nui na Misionari i ka hana e pono ai ka noho ana o kanaka o keia Pae Aina, aole hoi mea i pani ia'ku no ko lakou luhi, a nolaila, aole pono kakou ke manao nui i keia mau dala Elua, he mea uuku loa, a e aho e lilo ia.

Eia hoi kekahi mea pono ole. Ua kaulana ma ka honua a puni ka olelo o ke Kanawai i hookuu aku i na Misionari a me ko lakou kanaka, a ua lohe nui ia ka hana mua a ko Hawaii nei i na Misionari, a ina imi hou kakou, a e hoololi hou, a kele hou na kanaka o na kumu i ka hana, alaila, e lilo ia i mea hoohilahila wale ia kakou.

Pela no hoi ka manao o ka nui o ka Ahaolelo, a nolaila, ua paa no ko lakou hookuu ia, aole hemo.

Nolaila, ua hooholoia e na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia a lilo i kanawai ma ko Hawaii Pae aina i keia la, a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa. O Hulu a me Kawaihoa na mea i ae ole no ka hookuu ana i ko na misionari mau kanaka.

No ke akaka ole ma keia kanawai hou na makahiki e pono ai ke olelo ua ku ke keiki i ka auhau hana, nolaila, ua hooholoia e na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia, aia a loaa i kekahi keiki o ka Moi na makahiki he umikumamaono, e manao ia oia ua lawe i ka oihana o na hana a ke kanaka mākua, e iia hoi oia, ua ku i ka auhau hana, a e hele no oia i na auhau hana a pau a ke kanawai i olelo ai, aole nae pili keia i na ua hookuu ia e kekahi kanawai e ae i kauia, a e kau ana paha. ~~Kakau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko~~! Hookomo ia ka ~~ano~~ io o keia maloko o ke Kanawai i holo ae la maluna.

Heluhelu ia ke "Kanawai e hoolole ana i ke kanawai e pili ana i na palapala hoomalu". A pono na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia; a ua hooholo ia i kanawai no keia Aupuni i keia la, a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko lana inoa.

Hoopuka o M. Kekuanaoa no ke Kahuahale, a me na hale, a me ka hale Pohaku, a me ka Pahale ~~o~~ Hoapili ma, ma Lahaina i Wainee, o Kuloloia ka inoa. No ka lohe ana no Wm. Lunalilo ua mau hale la a me ka pa, a me ka kahuna.

Nanaia ka olelo i hooholo ia i ka, no

"Kakau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko" ua holoi ia no ke kakau hewa. S. P. Kalama
Kakauolelo

ke kauoha waiwai a M. Kekauluohi ia William Lunalilo, a heluheluia, aole nae i olelo iki o M. Kekauluohi no ia Kahuahale, a me na hale, a me ia pa. Nolaila, ua maopopo ia ano, a ua maopopo no hoi ma ke ano o ka hanai ana a Hoapili ma ia Lota, ua ili aku ia wahi a pau no Lota K. Kamehameha.

No ka hoike ana mai o Ioane Ii a me kekahi poe ike, ua hanaia ka pa a ua kukuluia ka hale mamua o ka M. H. 1839, nolaila, ua manao ia, ua lilo pu ke kuleana aina i pili i ua mau hale la a me ia wahi okoa a pau.

Ninauia o C. Kanaina i kona manao. I mai oia ua maopopo no ia ia no Lota no ka Hale, a me ia wahi a pau, aka, no ke kuleana ma ka aina a pau kana i olelo ai, a no ka hoona ana hoi.

Nonoi mai o C. Kanaina e hooholo, a ua hooholoia e na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia no Lota K. Kamehameha ke Kahuahale a pau o Hoapili ma ma Wainee, a me na Hale, a me ka Hale Pohaku a me ka pa a me na pono a pau i pili ia mau hale.

Olelo ke Kuhina Nui, apopo halawai hou ka Ahaolelo no na hakina o na hana i koe. Hora 10, o kakahiaka. Pule anoa – alaila pau.

I. P. Kalama

Hale Ahaolelo

Honolulu 16, June 1848.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe alii.

Keoni Ana Kuh. Nui
A. Keliiahonui
I. Y. Kanehoa
K. Kapaakea
A. Paki
C. Kanaina
G. L. Kapeau
B. Namakeha

Poeikohoia

I. Hulu
Kahale
Kawaihoa
Wahineiki
Kekurio
Kekuapanio
H.

Hooholoia ke Kanawai no ka Poe Aie Kaa ole, a kau ka Moi a me ke Kuhina Nui i ko laua inoa.

Hoopuka mai o C. Kanaina i ka ninau. Nawai e uku ke koina o ka Poe Hoona kuleana no kela Kahuahale aʻu i hoona aku ai? No ka mea, ke manao nei au, e hoihoi mai paha uanei o M. Kekuanaoa, nau no e uku. Nolaila, koʻu ninau i ko oukou manao.

Olelo ka Ahaolelo, e hui aku oe i na Luna Hoona, ua imiia e ka Ahaolelo, a ua maopopo no Lota K. Kamehameha kela Kuleana, nolaila, ua hooholoia nona, a ua kau ia ia, a ia ia no ka uku i ka mea nona ia kuleana.

Alaila, hoakaka ke Kuhina Nui, ua nui na hana i hanaia i keia makahiki e kakau iloko o ko kakou Ahaolelo ana no ko kakou aupuni, a i ua kupono i ka manawa e pau ai keia hana, nolaila, ua pau ka kakou hana o keia makahiki.

Eia ka olelo a ke Kuhina a me ka Ahaolelo no ka Poeikohoia. O ka pono o na Makaainana, e koho ai, i ka malama o Ianuari i makaukau ai lakou. O kekahi pono, e hoomau na makaainana i ka poe i koho mua e hele mai e Ahaolelo, oia ka mea e makaukau ai lakou i ka hana pinepine e maopopo ai ke ano o na hana a pau me na Lii iloko o ka Ahaolelo. Nolaila, ina, aole koho na makaainana i mau mea hou no ka Ahaolelo, a hala ka la hope o ~~Feberuari~~ ~~Dekema~~ Ianuari, alaila, e hiki no i ka poe i koho mua ke hele mai i ka Ahaolelo. Na ka Kiaaina e hooponopono ia hana.

Pule a noa, alaila, pau.

S. P. Kalama
Kakauolelo

"Dekemaba"
"Feberuari"
Holoia Kakauhewa
S. P. Kalama

30 Aperila 1849.

Maunakilika
30, Aperila 1849.

Halawai ka Ahaolelo.

Poe i hiki mai.

Na Lii o ka Ahaolelo

Keoni Ana
A. Paki
P. Kanoa
B. Namakeha
I. Y. Kanehoa
Ioane Ii
K. Kapaakea
C. Kanaina
J. Kaeo
Ka Moi Wahine
Alapai
Konia

Poe i Kohoia

Hawaii -	Kawaihoa
Maui -	Kiha
"	Lokomaikai
Oahu	I. W. E. Maikai
Kauai -	Nahau

Pule. Kohoia o S. P. Kalama i Kakauolelo.

Heluheluia ka olelo hope o ka la 16, o Iune 1848 i hooholoia no ka Poeikohoia.

Hoike mai ke Kiaaina o Kauai, hookahi mea i kohoia, o ka lua he kahuna Pope, aole nae i hoohiki. Hoike mai ke Kiaaina o Maui, ua hoakaka no oia i na kanaka no ke koho ana, a ua kohoia no. Hoike mai o Ioane Ii ka Hope Kiaaina o Oahu. Ua paipai paha kona mua no ke Koho ana, aka, ano koke no i loaa ia ia na Palapala Koho a na makaainana, a ua koho ia o S. P. Kalama a me I. W. G. Maikai. Loaa ia ia ka Palapala kuike a S. P. Kalama no ke kupono ole paha.

Hoakaka wale mai o Kiwaikoa no kona kohoia; aole nae i loaa ka lua.

A pau ia, alaila heluia na Lii hiki ole mai, a me na Kohoia hiki ole mai o na Mokuipuni.

Eia na Lii o ka Ahaolelo hiki ole mai.

Ka Moi
M. Kekuanaoa
A. Kealiiahonui
M. Kekauonohi
I. Piikoi
G. L. Kapeau
Kaeikolani
Iona Kapena

Poe Kohoia hiki ole mai.

Hawaii – hookahi i koe
Oahu hookahi i koe.

Ku ke Kuhina Nui, olelo mai; ua hapa ka poe kupono o ka Ahaolelo i hiki mai nei, a o ke Kanawai i oleloia i na makahiki elua aku nei e hana, aole loa i hana. No laila, e hooholo kakou i olelo e hoopanee i ka hana a hiki i ka wa ~~a ka wa~~ a ka Moi e kahea aku ai no ka akoakoa hou ana, alaila hele hou mai kakou a pau iloko nei, a i ole kahea hou ia aku a hiki i ka malama o Aperila 1850, alaila hele mai kakou a pau no ka Ahaolelo o ia makahiki, oia ka halawai o kakou.

Ina i loohia kua mau mea i kohoia i ka mai a i ka make paha, na ke Kiaaina, e pai aku i na kanaka e koho hou i mau mea hou, a e koho hou ko Hawaii a me ko Oahu i na mea kohoia i koe–a e hoouna mai.

Hooholoia e na Lii o ka Ahaolelo, aohe mea kue mai.

Pule a pau, alaila, hoi nui.

S. P. Kilama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Mauna Kilika
3, Mei 1850.

Halawai ma Mauna Kilika ka Ahaolelo.
Eia ka poe i hiki mai-

Na Lii -	M. Kekuanaoa	Poeikohoia	
	A. Paki	W.G. Maikai	Oahu -
	P. Kanoa	Ukeke	
	Keoni Ana		
	I. Kaeo		
	B. Namakeha		
	C. Kapaakea		

Pule a noa, alaila, hooholoia o S.P. Kalama i kakauolelo.

Heluheluia ka olelo a na Lii i ka Ahaolelo i ka la 30 Aperila 1849, no ka halawai a me ka halawai ole ia makahiki, a ua aponoia.

Hoopukaia ka manao, e pono e koho i kekahi mau Luna e Ahaolelo pu me na Lii a me ka Poeikohoia, penei ka olelo-

Hooholoia; E pono e kiiia na Kuhina o ka Moi, o Wale laua o Limaikaika a me Lee a me Bete e hele mai a noho pu a kuka pu ma na mea e pono ai ke Aupuni iloko o keia Ahaolelo, i ka wa a lakou e makemake ai e komo mai; aole nae ia lakou ka hooholo ma ka hapai ana i na lima. Ae ia, a hooholoia.

Oleloia na M. Kekuanaoa e kiai a malama i ka Hale Ahaolelo o Maunakilika, nana e hoolako na Ipukuha, a me ka Papapalapala, a me na hana o loko, a me ka uu hoe, a ua ae ia.

Oleloia, e pono e halawai pinepine ka Ahaolelo i holo na hana a i ku hana hoi, nolaila, ua hooholoia apopo hora 10 o ka kakahiaka e hoomau aku i ka Ahaolelo, a ua aelikeia-

Oleloia - No ka hoopuka ana mai o Ukeke kekahi o ka Poeikohoia no Oahu - No ka pilikia o ke ola i ka noho ana i ka Ahaolelo, no ka uuku o kahi haawina, he hapalua o ke dala no ka la hookahi, aole i oluolu ke ola, a nonoi mai oia, e haawi aku na Lii i hapalua hou iho, a lilo i dala no ka la, e aho ia, a hiki i ka pau ana o ka hana. Aole nae no ka manao hoopukapuka a imi waiwai keia. Ua nanaia no, a waihoia a ka halawai o ka la Apopo, alaila kamailio hou, aia ilaila ka holo-

Pau keia halawai, alaila komo mai o Konia laua me Keelikolani- Ka pau no ia a o ka hoi nui no ia o ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo-

Hale Ahaolelo
Maunakilika
3 Mei 1850.

Aloha oe.

Ke hai aku nei, au i ka olelo a na 'Lii, a me ka poeikohoia o ka Ahaolelo i hooholo ai i keia la. penei,

E pono e kiiia na Kuhina o Wale a me Limaikaika a me ka Lunakanawai o Wm. L. Lee a me ka Loio o ka Moi o A.B. Bete, e hele mai e noho pu a e kuka pu ma na mea e pono ai ke Aupuni iloko o keia Ahaolelo, i ka wa a lakou e makemake ai e komo mai; aole nae ia lakou ka hooholo ma ka hapai ana i na Lima.

Nolaila e pono oukou ke hele mai e like me keia olelo.

Me ka mahalo
S. P. Kalama
Kauolelo o ka Ahaolelo.

R. Wale Kuhina o ko na Aina e
Limaikaika - Kuh. Aopalapala
A.B. Bete - Loio Nui
Wm L. Lee Lunakanawai Nui

{pakahi ia na palapala}

Hale Ahaolelo
Maunakilika
4 Mei 1850.

Halawai hou ka Ahaolelo ma Maunakilika, o na Lii a me ka Poeikohoia.

Eia ka poe i hiki mai.

Na Lii.

Keoni Ana Kuhina Nui
Ka Moi wahine.
M. Kekuanaoa
A. Paki
Ioane Ii
C. Kapaakea
B. Namakeha
P. Kanoa
I. Kaeo
I. Kapena
L. Konia
R. Keelikolani.

Poeikohoia

Keau no Hawaii
Lokomaikai } Maui
Kiha
Ukeke } Oahu
I. W. E. Maikai
Nawaalaau -- Kauai.

Poe Kukakuka Limaikaika
A. B. Bate

Pule, a pau ka pule, alaila, heluhelu ke Kakauolelo i ka olelo o ka la 3 o Mei 1850, a ua aponoia.

Alaila, kamailio no ka manao o Ukeke i hoopuka mai ai inehinei no ka haawi hou i wahi ola no ka Poeikohoia, a ua hooholoia, e haawi ke Kuhina Nui i ka Poeikohoia o keia makahiki i hookahi dala no ka la e hoomakaia i keia Satade, e helu ana mai ka Monede a i ke Satade o kela hebedoma keia hebedoma mahope o keia hooholo ana.

Hoikeia imua o ka Ahaolelo ke Kanawai hou, i kapaia kona inoa, "He Kanawai hoopai Karaima" a ua heluheluia ka poo o ia Kanawai, a me ka Mokuna mua, eono pauku, a ua noonoo ka Ahaolelo no na huaolelo iloko o ia Mokuna - Ofeni, feloni, a me Karaima, a me kekahi mau huaolelo e ae, a ua noonoo hoi no ke ano a me ka pono o ua Kanawai la. Aole nae i hooholo ka ahaolelo, ua hoomoeia a Ahaolelo hou, akaka, a maopopo like, alaila hooholo, a na ka Moi e hooholo a e hoole paha

Hooholoia, a ka Poalua mua o Mei nei, halawai hou ka Ahaolelo. Hora 10, o kakahiaka.

Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Ka Kauolelo Ahaolelo

Hale Ahaolelo
ma Maunakilika
7 Mei 1850.

Halawai na Lii a me ka Poikohoia i Ahaolelo.
Eia ka poe i hiki mai. O na Lii:

Keoni Ana Kuhina nui
M. Kekuanaoa
I. Y. Kanehoa
Geo. L. Kapeau
A. Paki
B. Namakeha
C. Kapaakea
Ioane Ii
I. Kapena
Ruta Keelikolani
L. Konia
I. Kaeo
M. Kekauonohi
I. Piikoi

Ka Poeikohoia.

I. W. E. Maikai
Keau
Lokomaikai
Kihe
Aukeke
Nawaalaau. Limaikaika

Pule a noa, alaila hoomaka ka hana.
Heluhelu ke Kakauolelo i ka olelo o ka la 4 Mei, a ua aponoia

Alaila hoopuka o Limaikaika i kona manao, e pono e koho malu ka Ahaolelo ia ia i mahele olelo na ka Ahaolelo iwaena o lakou a me na mea kuhikuhi pono ma ke Kanawai, a me ka hana a me ka imi i mea e pololei ai ka hana a ka Ahaolelo.

Ku iluna o Ioane Ii, a hapai i kela manao ua maikai; no ka mea, wahi ana, pehea la i hiki ai i ka Ahaolelo ke hana ina aole he mea nana e mahele i ka olelo i lohe ia ka manao o ka poe ike.

Alaila ku iluna o M. Kekuanaoa a kaohi i kela manao, penei ke ano, Ke hopohopo nei paha o Limaikaika i kona hana pu ana me ka Ahaolelo o nea ia mai oia, a nolaila manao oia, na ka Ahaolelo e hoakaka i kana hana a me kona kuleana i noho ai iloko. Eia kou manao, e aho no o Limaikaika e hana maoli no na ka Ahaolelo e like me ka olelo.

Ku hou iluna o Limaikaika, a olelo, aole kupono iau ka noho iho iloko o ka Ahaolelo e hana pu me ka Ahaolelo no kela mea keia mea o ke Kanawai, aole ia o kou hana ma ke Kanawai, aole pela ma ke Kanawai no na Kuhina. Aia holo i ka Ahaolelo, alaila, hana na Kuhina a me kela mea keia mea. Eia kekahi. He Kahuna pule au, aole kupono iau keia mau hana ke ole maopopo kou kuleana pono maanei e hana ai, nolaila, he pono no oukou ke hoakaka lea i ka hana au e hanai iwaena o oukou i mea e pono ai. No ka mea, i na e ninau ia, alaila, ua maopopo ma ka Buke olelo ke kumu o ka hana pu ana me oukou.

Alaila ae mai o M. Kekuanaoa, a ua Hooholoia, ua koho ia o Limaikaika i Mahele olelo no keia Ahaolelo i keia wa e imi pu ana i na mea e pono ai ke Aupuni. a pau ia,

Alaila Heluhelu ia ka Mokuna II a me ka Mokuna III a me ka IV o ke Kanawai hoopai Karaima

Hoohalahala o Geo. L. Kapeau i ka Pauku 1 o ka Mokuna II no ka olelo ana ma ka Ahahookolokolo Kupono wale no ia hewa e hookolokolo ia ~~hewa~~ hihia a e hooholo i ka olelo hoopai. Ina pela wahi ana, pehea la na wahi i loaa ole i kela mau Aha Kupono e hookolokolo koke ai i na kolohe e like mea? Pehea ko Puna a me na wahi e ae e like me ia? Alaila imi nui ka Ahaolelo, a hoopaapaa a noonoo a hoomoe a i ka hana hou

I ka Pauku 2 o ia Mokuna, alaila puka ka hoopaapaa nui iwaena o ka Ahaolelo Eia ka hoopaapaa Manao kekahi poe ua papa mai kela pauku i ka hookolokolo ia a me ka hoopaiia o kekahi kanaka i hana i ka hewa ofeni iloko o na Ahahookolokolo hoomalu o na Kulanakauhale a me na Aha Lunakanawai Apana, ina ua hoopii ia mamuli o ka olelo hoopii Kupono no ka hewa ofeni o ua kanaka la, e manao ana na Aha Kupono ~~ilo~~ i oleloia e ka Pauku 1 e hana ia mau hihia ofeni. Manao hoi kekahi poe, ua hiki no ke~~kahi~~ hookolokolo ia ka hewa ofeni ma na Ahahookolokolo a pau, a e hoopaiia no ke maopopo ka hewa ofeni e like me kona nui a me ka uuku; aka, aole nae e hiki ke hookolokolo a e hoopai iho, ina aole i hanaia ka olelo hoopii kupono nona a no ia hewa. Oia wale no ka mea e hiki ole ai wahi a Ioane Ii a me Keoni Ana.

No ka nui o ka hoopaapaa ana a me ka maopopo ole, nolaila ua hooholoia, e waihoia ua Pauku la a ninau ia Wm. L. Lee i ke ano o ua Pauku la.

Hooheluheluia, a hooloheia a pau ka Mokuna 4, o ka pau no ia o ka hana.

Hooholoia ma ka Poaha oia ka la 9 o Mei e halawai hou ka Ahaolelo Hora 10 o Kakahiaka.

Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
9 Mei 1850

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii:-

Kamehameha III ka Moi
Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kekuanaoa Kiaaina Oahu
Jas. Y. Kanehoa " Maui
Geo. L. Kapeau " Hawaii
Paul. Kanoa " Kauai

I. Kaeo
Ioane Ii
B. Namakeha
A. Paki
C. Kapaakea
L. Konia
R. Keelikolani
I. Kapena
I. Piikoi

Limaikaika } Na Hoakuka
A. B. Bates

Poeikohoia e na makaainana
I. W. E. Maikai } Oahu
Ukeke "
Keau Hawaii
Lokomaikai } Maui
Kihe
Nawaalaau Kauai

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 7 o Mei, a ua aponoia.

Alaila ninauia ia A.B. Betes ka Pauku 2 o ka Mokuna 2 o ke Kanawai hoopai Karaima, ka Pauku hoi i waihoia na Wm. L. Lee e hiki mai. a ua hai mai o A.B. Betes i kona manao i like. me na hua i hoololiia ma ua Pauku la.

Alaila heluheluia ke Kanawai hoopai Karaima a hiki i ka Mokuna 10, pau.

Eia na Pauku iloko oia mau Mokuna. Mokuna 1 - 6 Pauku - Mokuna 2; 9 Pauku - Mokuna 3; 4 Pauku - Mokuna 4; 5 Pauku - Mokuna 5; 3 Pauku; Mokuna 6, he 10 Pauku; Mokuna 7, he 10 Pauku; Mokuna 8, he 4 Pauku; Mokuna 9, he 9 Pauku; Mokuna 10, 6 Pauku.

Ua maopopo ma ua Kanawai la na poo i kakauia malaila.

Apopo Hora 10 halawai hou ka Ahaolelo

Pule a noa, pau ka Ahaolelo a hoi nui akula.

S. P. Kalama

Hale Ahaolelo
Maunakilika
10 Mei, 1850.

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae Aina.

Eia ka poe i hiki mai,

O na Lii
Ka Moi
Keoni Ana
M. Kekuanaoa
G. L. Kapeau
P. Kanoa
A. Paki
I. Kaeo
B. Namakeha
Ioane Ii
R. Keelikolani
L. Konia
I. Piikoi
I. Kapena

Poikohoia
I. W. E. Maikai
Ukeke
Keau
Lokomaikai
Kihe
Nawaalaau

Mau Hoakuka
Limaikaika
A.B. Bates.

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o nehinei, a ua aponoia.

Alaila heluheluia na Mokuna ekolu o ke "Kanawai hoopai Karaima", mai ka Mokuna 11 a hiki i ka Mokuna 13, alaila pau ka manawa i ka hora 12.

Penei na poo o ua mau Mokuna la, a me ka nui o na pauku.

Mokuna 11, No ka pue wahine, a me ka mahuka Moekolohe, a me ka hoowalewale e moekolohe ai; a maia Mokuna, ehiku pauku.

Mokuna 12 No ke umi keiki a me ka huna i hanau ana o ke keiki. Ekolu pauku o ia mokuna

Mokuna 13. No ka mare lehulehu, no ka Moekolohe, hookamakama, na moepio, moe naha, a me ka moe aikane. Eiwa~~la~~ Pauku maloko

Ua hoolohe ponoia keia mau pauku a pau, a ua noonoo ia a hoopaapaa ia kekahi mau hua o kekahi mau pauku i mea e pololei ai.

Hooholoia aia i ka Poalua o kela hebedoma e halawai hou ka Ahaolelo, hora 10, o kakahiaka.

Pule a noa, hui nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
14, Mei 1850.

Halawai ka Ahaolelo no na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae Aina.

Eia ka poe i hiki mai. O na Lii.

Ka Moi kane
" Moi wahine
Keoni Ana Kuhina Kalaiaina
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
Jas. Y. Kanehoa Kiaaina o Maui
M. Kekuanaoa Kiaaina Oahu
P. Kanoa — Kiaaina Kauai
A. Paki
I. Kaeo
C. Kanaina
C. Kapakea
B. Namakeha
Ioane Ii
R. Keelikolani
L. Konia

Poeikohoia
Keau Mokupuni o Hawaii
Kihe, Lokomaikai } " " Maui
J. W. E. Maikai " " Oahu
Jikike
Nawaalaau " " Kauai

Mau Hoakuka Limaikaika
A. B. Bates

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 10 Mei, a ua aponoia.

Hoomaka ka hana o keia la, o ka heluhelu i kekahi mau Mokuna o ke Kanawai hoopai Karaima, Ekolu Mokuna, a ua hooholo pono ka Ahaolelo i na olelo a pau iloko o na Pauku o ua mau Mokuna la. Heluheluia mai ka Mokuna 14 a hiki i ka Mokuna 16, i ka Pauku 15 o ka Mokuna, i ka Pauku 4 o na degere iloko o ia pauku la, alaila pau ka manawa i ka hora 12.

Eia na poo Kanawai o ua mau Mokuna la:- Mokuna 14, he 20 Pauku, "No ke Komo hale a me ka wawahi hale" Mokuna 15, he 10 Pauku, "No ka powa" Mokuna 16, he 15 Pauku i heluheluia, ma ke degere 4 o ia Pauku ke oki ana. "No ka aihue."

Pau ka manawa, pau ka hana o keia la.

Hooholoia aia i ka hora 10 o kakahiaka o ka Poalima o keia hebedoma, oia ka la 17, halawai hou ka Ahaolelo.

Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama

Hale Ahaolelo
Maunakilika
17. Abei 1850.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai. O na Lii.

Keoni Ana Kuhina Kalaiaina
Ka Moi Wahine
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
Jas. Y. Kanehoa " " Maui
M. Kekuanaoa " " Oahu
C. Kanaina
C. Kapaakea
P. Kanoa Kiaaina o Kauai
Ioane Ii

Poeikohoia

Keau no ka Mokupuni Hawaii
Kihe " " " Maui
Lokomaikai " " " "
Ukeke " " " Oahu
J. W. E. Maikai " " "
Nawaalaau " " Kauai

Mau Hoakuka
Limaikaika
A. B. Bates

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 14 o Mei, a ua aponoia.

Hana hou ma ke Kanawai hoopai Karaima. Heluheluia ka Pauku 16 hope o ka Mokuna 16 i koe i ka la mua, heluheluia na Mokuna Elima mai ka Mokuna 17 a hiki i ka Mokuna 21, pau ka manawa i ka hora 12.

Mokuna 17, Ehiku Pauku, no ka wehe wale i na Leta. Mokuna 18; 8 Pauku; No ka wehe i na Eke Leta. Mokuna 19; No ka aihue ana i ka waiwai i haawiia mai e malamaia. 4 Pauku. Mokuna 20; 9 Pauku No ka Alunu. Mokuna 21. 7 Pauku. No ka lawe ana i ka waiwai aihue. Pau ka hana o keia la i ka hora 12.

Hooholoia a ka poalua o kela hebedoma la 21 o Mei, hora 10 o kakahiaka. Pule a noa pau ka Ahaolelo, hoi nui akula.

S. P. Kalama

Hale Ahaolelo
Mauna Kilika
21 Mei 1850

Halawai hou na Lii a me ka Poeikohoia e Ahaolelo. Eia ka poe i hiki mai;

O na Lii.

Keoni Ana Kuhina Nui
Ka Moi Wahine
M. Kekuanaoa
I. Y. Kanehoa
G. L. Kapeau
P. Kanoa
A. Paki
B. Namakeha
Ioane Ii
C. Kanaina
I. Kapiina

Poeikohoia

Iw. G. Maikai } Mo Kp. Oahu
Ukeke
Keau " Hawaii
Lokomaikai } " Maui
Kihe
Nawaalaau " Kauai

Mau Hoakuka
Limaikaika
W. L. Lee
A. B. Bates

Pule a noa, heluheluia ka olelo o ka la 17 o Mei, a ua aponoia.

Heluhelu Kanawai mai ka Mokuna 22, a hiki i ka Mokuna 29. Mokuna 22. No ka imi loaa ma ka hoopunipuni. 8 Pauku. Mokuna 23: No ka puhi hale a me na hoowela ana i na mea e ae me ka manao ino, he 11 Pauku. Mokuna 24 8 Pauku. No na hana ino a me na kolohe ia hai. Eia kekahi. Iloko o ka Pauku 2 o ia Mokuna, he 13 Pauku liilii maloko. Mokuna 25: 1 no Pauku. No ka hoeha i na holoholona. Mokuna 26. No ke kuni Kolohe i na holoholona 1 Pauku wale no. Mokuna 27: 5 Pauku. No ka hooholo hihiu aka~~ka~~hele ole a me ka hoa, a me ke alakai ana i na holoholona a me na kaa, a me ka hooweliweli ana i na holoholona. Mokuna 28: 13 Pauku. No ka hoohiki wahahee. Mokuna 29: he 10 Pauku, No ka hui Kolohe.

Hooholoia ka Poaha halawai hou hora 10 o ka la 23. Pau ka hana i ka hora 12 awakea. Pule a noa hoi aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
6 June 1850

Halawai hou ka Ahaolelo, o na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana no ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii

Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kekuanaoa Kiaaina o Oahu
Jas. Y Kanehoa " " Maui
G L. Kapeau " " Hawaii
P. Kanoa " " Kauai
A. Paki
Ka Moi wahine
C Kanaina
C. Kapaakea
B Namakeha
I. Kapena
I. Piikoi

Poeikohoia
I W. E. Maikai Oahu
Ukeke "
Keau Hawaii
Lokomaikai } Na Mokp. o Maui
Kihe }
Nawaalaau " Kauai

Na Hoakuka pu.

Limaikaika
Wm. L. Lee

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i ka olelo no ka hana i ka la 21 o Mei, a ua hoapoia

Alaila hoakaka ke Kakauolelo i ke Kumu o ka halawai ole i ka la 23 o Mei no ka maimai ana o ka Moi ia la, a ua hoopaanee ia ka halawai a makaukau ka unuhi ana o ke Kanawai. Elike me ka halawai i loaa i keia la, ka mea i aponoia.

Heluhelu ke Kakauolelo i na mokuna o ke Kanawai hoopai Karaima, mai ka Mokuna 30, a hiki i ka pau ana o ka Mokuna 35, alaila pau ka halawai i ka hora 1 o ke ahiahi. Ua hoolohe maikai na Lii a me ka Poeikohoia i ka heluhelu ana o na Pauku a pau iloko o ia mau Mokuna eono, a noonoo pono lakou i na olelo a pau o na mau pauku la.

O ka Mokuna 30, "No ka hooke ana a me ka hookapae ana i ka hooponopono" he 18 Pauku, a 3 Pauku liilii iloko Mokuna 31, "No ke apuka" 17 Pauku - Mokuna 32, "No ke dala hoopunipuni" he 11 Pauku - Mokuna 33 - "Laibila, "No ka hana ino ana i ka inoa maikai o kekahi" he 13 Pauku - Mokuna 34 "No ka hakaka" Eono Pauku - Mokuna 35 No ka ona, hoohiki ino, kuamuamu, Ekolu Pauku - alaila pau ka halawai.

Hooholoia apopo halawai ka Ahaolelo mai ka hora 10 o kakahiaka a hiki i ka hora 2 o ke ahiahi pau ia halawai ke pau ole i ka heluheluia na Mokuna i koe o ke Kanawai. Ua hoopaneeia pela, i pau i ka heluheluia a i holo ka hana. Pule a noa pau ka hana o keia la

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
7 June 1850.

Halawai hou na Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina e Ahaolelo. Eia ka poe i hiki mai.

Na Lii.

Keoni Ana Kuhina Kalaiaina
M. Kekuanaoa Kiaaina o Oahu
Jas. Y. Kanehoa " o Maui
Geo L Kapeau " o Hawaii
Paul Kanoa " " Kauai.

A. Paki
C. Kanaina
C. Kapakea
B. Namakeha
J. Kapena

Poeikohoia
John W. E. Maikai } Mokp Oahu
Ukeke
Lokomaikai
Kihe } do – Maui
Keau Hawaii
Nawaalaau Kauai

Na Hoakuka.
Limaikaika
Wm. L. Lee

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 6 o June, a ua aponoia.

Heluheluia ka Mokuna 36, 37, 38, 39, 40, o na Kanawai hoopai Karaima, alaila pau ka halawai i ka hora 2 o ke Ahiahi.

Mokuna 36, "No ka hoohaunaele ana i na halawai pule a me ka la Sabati", he 6 Pauku. Mokuna 37, "No na mea ino wale" he 12 Pauku. Mokuna 38, "No ka poe aea a me ka poe haukae" Ekolu Pauku. Mokuna 39, "No na anaina hoohaunaele a me na Aha kue i ke Kanawai" he 14 Pauku Mokuna 40, "No ka piliwaiwai" Ewalu Pauku.

Hooholoia. Apopo hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo a hiki i ka hora 2 ahiahi e pau ai.

Pule a noa, hoi nui ka ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
8 June 1850.

Halawai hou na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae Aina e Ahaolelo. Eia ka poe i hiki mai.

Na Lii.
Ka Moi Ke Alii
Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kuanaoa Kiaaina Oahu
Jas. Y. Kanehoa " Maui
G. L. Kapeau " Hawaii
Paul Kanoa " Kauai
A. Paki "
C. Kanaina
C. Kapaakea
B Namakeha
I. Kapena

Poeikohoia

Iohn W.E. Maikai Mokp. Oahu
Ukeke " "
Kihe "
Lokomaikai " Maui
Keau " Hawaii
Nawaalaau " Kauai

Mau Hoakuka Malu

Limaikaika
Wm L. Lee

Pule à noa, alaila heluhelu ka olelo o ka la inehinei, a ua aponoia.

Alaila heluheluia na Mokuna 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 o na Kanawai hoopai Karaima a hiki i ka pau ana, pau ka manawa i ka hora 2 o ke ahiahi.

Mokuna 41. "No ka walaau i ka po" 1 Pauku. Mokuna 42, "No ke kinai ana i na mea ona a me ka hana ana i na wai ona" 3 Pauku o ia mokuna. Mokuna 43, "No ka malama i na hale hana ano ino" 4 Pauku. Mokuna 44, "No na Ofeni i hanaia ma ka moana a maluna o na wai" he 14 Pauku. Mokuna 45. "No ka hoomakaukau a me ka hoowalewale e hana hewa" 9 Pauku. Mokuna 46. "No ke kokua i ka hewa mahope o ka hana hewa ana" 2 Pauku o ia mokuna. Mokuna 47. "No ka hewa mamua a me ka hookuu ana" 5 Pauku. Mokuna 48. "No ke kinai ana i ka hewa" he 10 Pauku. Mokuna 49. "No na palapala kena" 9 Pauku. Mokuna 50. "No ka hopu ana" he 10 Pauku. Mokuna 51. "No ka bela" he 18 Pauku. Mokuna 52. "No na uku a me na Koina" 7 Pauku. Mokuna 53. "No na mea e hookolokoloia e na Lunakanawai hoomalu Kulanakauhale a me na Aha hookolokolo Apana ma kekahi mau mea" 2 Pauku mai-

he 20 Pauku liilii hoakaka iloko o ka Pauku mua-
a e 3 Pauku liilii iloko o ka Pauku 2. Mokuna 54,
"No ka uku o na makai nui, Luna Makai, makai,
a me na mea hoopii e ae." 4 Pauku. Mokuna 55.
"No ka hoopau ana i na Kanawai a eia ka mea
pani i ka hakahaka" 2 Pauku-

Hooholoia. a ka poalua ae la 11 o keia malama
hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo
no ka hooholo loa i ke Kanawai.

Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
11, June 1850.

Halawai hou na Lii a me ka Poeikohoia e na
makaainana o ko Hawaii Pae aina e Ahaolelo.
Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii

Ka Moi
Keoni Ana Kuhina ~~Kalaiaina~~ Nui
M. Kekuanaoa Kiaaina o Oahu
I. Y. Kaneoa " Maui
G. L. Kapeau " Hawaii
P. Kanoa " Kauai
A Paki
C. Kanaina
C. Kapaakea
I. Kaeo
B. Namakeha
Ioane Ii

Poeikohoia

I.W.E. Maikai
Ikeke } Oahu
Keau Hawaii
Lokomaikai } Maui
Kike
Nawaalaau Kauai

Mau Hoakuka pu.

Wm L. Lee
R. Armstrong

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o ka la 8 o June, a ua hoaponoia.

Alaila heluheluia kekahi Kanawai okoa, "He Kanawai hoole i na kanaka, aole e haalele i keia Pae Aina" Iloko o ia Kanawai, ekolu Pauku. Ua hoolohe wale no na Lii a me ka Poeikohoia, aole nae i hooholoia.

Alaila heluheluia ka manao o Wm L. Lee no ka hooikaika ana i ka imi i na Kanawai hoopai Karaima e like me ke kauoha a na Lii a me ka Poeikohoia i ka la 27 o Sepetemaba 1847, a ua mahaloia kana hooikaika ana me ka hoomanawanui iwaena o na hana he nui wale.

Alaila, hoi hou ka Ahaolelo ma ka Mokuna mua o na "Kanawai hoopai Karaima" a ua hooholoia a holo na Mokuna 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 8, 9, 10, alaila pau ka manawa.

Eia na poo o ua mau Mokuna Kanawai la a me ka nui o na Pauku. Mokuna 1, "He Kanawai hoopai Karaima no ko Hawaii nei Pae Aina"

Ua hooholoia e ka Poe Alii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, e kau i Kanawai hoopai i na hewa nui a me ke ano kolohe.

No ka Mokuna 1. "E hoomoakaka mua i kekahi mau huaolelo iloko o keia Kanawai". Eono Pauku iloko o ia Mokuna, ua pau i ka hooholoia. Mokuna 2. "Na olelo pili i o. i a nei" Eiwa Pauku ua hooholoia. Mokuna 3. "Na mea kupono i ka hookolokolo maanei" 4 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 4. "No na kanaka kupono i ka hoopaiia me ka hoopai ole ia no ka hewa ofeni" Elima Pauku. Mokuna 5. "No ka poe Kokua e hana i ka ofeni a me ko lakou hewa" Ekolu Pauku. ua hooholoia. Mokuna 6. "No ke kipi" he umi Pauku. ua hooholoia. Mokuna 7, "No ka pepehi kanaka" he umi Pauku, ua hooholoia. Mokuna 8. "No ka Pepehilua" Eha Pauku. ua hooholoia. Mokuna 9. "No ka hakaka" Eiwa Pauku, ua hooholoia. Mokuna 10, "No ka lawe wale i ke kino o kekahi a me ka hoopaahao pono ole a me ka aihue i ke keiki" Eono Pauku. ua hooholoia.

Hooholoia Apopo hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
12, June 1850.

Halawai hou ka Ahaolelo, o na Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii.

Ka Moi
Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kekuanaoa Kiaaina Oahu
G. L. Kapeau " Hawaii
Jas. Y. Kanehoa " Maui.
Paulo Kanoa " Kauai
A. Paki
C. Kapaakea
C. Kanaina
I. Kaeo
B. Namakeha
I. Kapena

Poeikohoia

John W. E. Maikai } Mokupuni Oahu
Ukeke }
Keau " Hawaii
Kihe }
Lokomaikai } " Maui
Nawaalaau " Kauai

Mau Hoakuka

Wm. L. Lee
R. Amrstrong

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o nehinei, a ua hooholoia.

Heluheluia na Mokuna 11, 12, 13, 14 o na Kanawai hoopai Karaima, a ua hooholoia.

Penei na poo o ua mau Mokuna la a me na Pauku- Mokuna 11, "No ka puu wahine a me ka mahuka moekolohe a me ka hoowalewale e moekolohe ai." Ehiku Pauku, ua hooholoia- Mokuna 12, "No ke imi keiki a a me ka huna i ka hanau ana o ke keiki" Ekolu Pauku, ua hooholoia- Mokuna 13. "No ka mare lehulehu, no ka moekolohe, hookamakama, moe pio, moenaha, a me ka moe aikane." Eiwa Pauku, ua hooholoia- Mokuna 14, "No ke komo hale a me ka wawahi hale" he umikumamaiwa Pauku i hooholoia- Ua holoia a haaleleia ka Pauku 11 o ia Mokuna, a ua hoololiia na pauku mai ka 12 a hiki i ka 20, a lilo i 19 Pauku. Alaila pau ka halawai.

Hooholoia Apopo hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo- Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
13 June 1850.

Halawai Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka Poe i hiki mai.

O na Lii

Ka Moi
Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kekuaanaoa Kiaaina Oahu
G. L. Kapeau " Hawaii
Jas. Y. Kanehoa " Maui
Paul Kanoa " Kauai
A Paki
C. Kanaina
C Kapaakea
I. Kaeo
B Namakeha

Poeikohoia

J. W. E. Maikai } Oahu
Ukeke
Keau Hawaii
Lokomaikai } Maui
Kihe
Nawaalaau Kauai

Mau Hoakuka pu.

Wm. L. Lee
R. Armstrong

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na mea i hanaia inehinei, a ua hooholoia.

Heluheluia na Mokuna 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 a me ka Mokuna 22, a ua hooholoia, koe nae ka hoopaapaa i oleloia malalo nei ma ka Mokuna 21. Eia na poo a me ka nui o na Pauku iloko o ia mau Mokuna.

Mokuna 15. "No ka powa" he 11 Pauku, ua hooholo maikaiia. Mokuna 16. "No ka aihue" he 16 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 17. "No ka wehe wale ana i na Leta" ehiku Pauku, ua hooholoia. Mokuna 18, "No ka wehe i na Eke Leta" Ewalu Pauku, ua hooholoia. Mokuna 19. "No ka aihue ana i ka waiwai i haawiia mai e malamaia" eha Pauku, ua hooholoia. Mokuna 20, "No ka Alunu" i heluheluia i ka la 17 o Mei iho nei, ua holoiia o "Alunu" a ua hookomoia ma kona hakahaka "imi waiwai ma ka hoopilikia aku" a penei e heluhelu ai, No ka imi waiwai ma ka hoopilikia aku" eiwa Pauku, ua hooholoia. Mokuna 21, "No ka lawe ana i ka waiwai aihue" ehiku Pauku. ua hooholoia e ka nui o ka Ahaolelo, a hoole kekahi mau mea o ka Poeikohoia i ka Pauku 5, o John W. E. Maikai, Ukeke a me Kiha na mea i hoole, no ka Aha nana e hookolokolo i ka mea aihue maoli e like me ke Kanawai o ka Mea aihue; aole nae pela ke ano o ua Pauku 5 nei, no ka mea lawe i ka waiwai i aihueia keia Mokuna. Ke olelo nei kekahi, e waihoia ko lakou hoole a me ka hoopaapaa a hiki i kekahi Mokuna e mahope nei, malaila e akaka a e akaka ole ai paha ka oukou mea e hoole nei a e hoopaapaa nei. Pela i hooholoiai ua Mokuna 21 nei. Mokuna 22, "No ka imi loaa ma ka hoopunipuni" eiwa Pauku, ua hooholoia.

Eia kekahi. I ka heluhelu ana i keia Mokuna i ka la 21 o Mei i hala iho nei, ewalu wale no Pauku, a no ka mea, ua loaa ae ka Pauku 8 iloko o ka Pauku ehiku, penei kona poo, " O ka mea hana epa nui ma ke degire elua .. a nolaila lilo ka Pauku 8. mamua i Pauku eiwa i keia hooholi hou ana, a pela i kakauiai, eiwa Pauku o keia Mokuna. Alaila pau ka manawa.

Hooholoia Apopo hora 10 o kakahiaka, halawai hou, pule a noa hoi nui akula.

S. P. Kalama
Kakauolelo.

Hale Ahaolelo
Maunakilika
June 14, 1850.

Halawai Ahaolelo no na'Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii nei Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai,

O na Lii.

Moi ke Alii.
Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kekuanaoa Kiaaina o Oahu.
G. L. Kapeau 〃 〃 Hawaii
Iat. Y. Kaniehoa 〃 〃 Maui
Paul ~~Kapeau~~ Kanoa 〃 〃 Kauai
C. Kanaaina
I. Kaeo
I. Kapena
B. Namakeha
A. Paki

"Kapeau" holoiia
Kanoa Hookomoia
Kakau hewa. S. P. Kalama
Kakauolelo

Poeikohoia

Nawaalaau.	Kauai
Keau	Hawaii
Lokomaikai Kihe	Maui
I. W. E. Maikai Ukeke	Oahu

Na Hoakuka.

Wm L. Lee
R. Armstrong

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo no ka hana o ka la inehinei, a ua aponoia.

Heluheluia na Mokuna 23, 24, 25, 26, 27 o na Kanawai hoopai Karaima, a ua hooholoia. Hoopaapaa nui loa nae na Poeikohoia no ka Mokuna 25, no ke kanaka hoeha i kona holoholona ponoi iho, no ka hana ana i kanawai hoopai no kona kolohe i kona ~~waiwai~~ holoholona iho. Makemake lakou, aole e pono e kauia kekahi Kanawai hoopai no ka hoeha a me ka hoomainoino, ma ke ano aloha ole, maluna o ka mea nona ia waiwai ke makemake oia e hoino a e hoeha wale iho e like me kona manao. Aka, ua ku na Lii a wehewehe i ke ano maoli o ke Kumukanawai a me na Kanawai a me ke Aupuni hoi o ke Alii, aia no i ke Alii a me ka Ahaolelo e hoomalu i na pono a pau o kanaka a me ko lakou waiwai, a ma ke ano o ke Aupuni, ua hiki no i na Lii a me ka Poeikohoia ke imi a e kau i Kanawai e hoomalu i na ino a me na kolohe o kela ano keia ano e poino ai ke Aupuni o ka lehulehu, a nolaila, ua maopopo hoi o ka mea hoomainoino a hoomaewaewa wale me ka lokoino a me ke aloha ole i kona holoholona iho a i ko hai paha, he mea ino ia e pono ole ai la e hoowahawahaiaai, a e ilihune ai ke aupuni i ka pono a me ka maluhia. Nolaila, ua hooholoia ka manao, he pono a he maikai no i ka kau i kela Kanawai i Kanawai no ka aina, maluna o kela mea keia mea kue i kela Kanawai, o hai paha a kona iho paha.

Ua hoololiia nae ka uku hoopai o ka mea hana ino aloha ole i kona holoholona iho, e like me ka olelo uku i like ole me ko ka mea hoeha wale aku i ko hai holoholona, i paa ka malalo iho o ua Pauku la. A pela, ua ae mai ka Poeikohoia i na makaainana, a ua hooholo loaia ua Mokuna 25 la.

Eia na poo a me na Pauku iloko o ua mau Mokuna la. Mokuna 23, "No ke puhi hale a me na hoowela ana i na mea e ae me ka manao ino." he 11 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 24, "No na hana ino a me na kolohe ia hai" 8 Pauku maoli, he 13 Pauku liilii iloko o ka Pauku 2, ua hooholoia Mokuna 25 "No ka hoeha i na holoholona" Hookahi no Pauku, ua hooholoia. Mokuna 26, "No ke kuni kolohe i na holoholona" Hookahi no Pauku ua hooholoia. Mokuna 27, "No ke ka i ka holo nui akahele ole a me ka hoa a me ke alakai ana i na holoholona a me na kaa a me ka hooweliweli ana i na holoholona. Hookahi no Pauku, a ua hooholoia

Eia kekahi. Ma ke poo o keia Mokuna 27, i heluheluia i ka 21 o Mei, penei, No ka hooholo hihiu, ua holoiia o "ka hooholo hihiu" a ua hookomoia ma kona hakahaka, "ke ka i ka holo nui". a pela aku, a pela ua hooholoiai. Pau ia Mokuna, pau ka manawa i ka hora 2 Ahiahi.

Hooholoia a ka Poalua o kela hebedoma, la 18 o Iune, halawai hou ka Ahaolelo hora 10, o ka kakahiaka. Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Mauniakilika
18 Iune 1850.

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poikohoia o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai,

Keoni Ana Kuhina Nui
M. Kekuanaoa Kiaaina o Oahu
Geo. L. Kapeau " " Hawaii
Chs. Kanaina
C. Kapaakea
I. Kaeo
B. Namakeha

Poikohoia

Keau	Hawaii
Lokomaikai }	Maui
Kihe }	
I. W. E. Maikai }	Oahu
Ukeke }	
Nawaalaau	Kauai

Mau Hoakuka

Wm. L. Lee
R. Amrstrong

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo o ka la 14 o Iune, a ua aponoia.

Alaila, heluheluia na Mokuna 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, ~~35~~, ~~36~~ o na Kanawai hoopai karaima.

"35, 36"
Holoia kakaupeni
J. P. K.

a ua hooholoia.

Penei na poo a me ka nui o na Pauku iloko o ua mau Mokuna la i hooholoia. Mokuna 28, he 13 Pauku, "No ka hoohiki wahahee" ua hooholoia. Mokuna 29 "No ka hiu kolohe" he 13 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 30, "No ka hookee ana a me ka hookapae ana i ka hooponopono ma ke Kanawai" he 18 Pauku, a Ekolu Pauku liilii malalo iho o ka Pauku 18. "No na mea hoakaka", ua hooholoia Mokuna 31, "No ke apuka" he 19 Pauku, ua hooholoia, Mokuna 32, "No ke dala hoopunipuni" he 11 Pauku ua hooholoia Mokuna 33 "No ka Laibela; no ka hana ino ana i ka inoa maikai o kekahi" he 13 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 34, "No ka hakaka" Eono Pauku, ua hooholoia. Alaila pau ka halawai i ka hora 2 o ke ahiahi.

Hooholoia, Apopo hora 10 o kakahiaka e halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, alaila hoi nui ka Ahaolelo

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakili
19 June 1850.

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia no ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii.

Keoni Ana Kuhina Kalaiaina
Jas. Y. Kanehoa Kiaaina o Maui
Geo. L. Kapeau " Hawaii
B. Namakeha
I. Kaeo
I. Kapaakea
I. Kapena

Poeikohoia

John Wm. E. Maikai Oahu
Aikeke "
Keau Hawaii
Lokomaikai }
Kike } Maui
Nawaalaau Kauai

Na Hoakuka

Wm. L. Lee
R. Armstrong

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo o nehinei a ua hooholoia.

Alaila heluheluia na Mokuna 35, 36, 37, 38, 39, 40 41, 42, 43, a me ka Mokuna 44 o na Kanawai hoopai Karaima, a ua hooholoia.

Ka Mokuna 35, "No ka ona, hoohiki, kuamuamu" Ekolu Pauku, ua hooholoia. Mokuna 36, "No ka hoohaunaele i na halawai pule a me ka la Sabati. 6 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 37. "No na mea ino wale". 12 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 38 "No ka poe aea a me ka poe hauka'e" 3 Pauku ua hooholoia. Mokuna 39 "No na aiaina hoohaunaele a me na Aha kue i ke Kanawai" 14 Pauku ua hooholoia. Mokuna 40 "No ka pili waiwai" - Ewalu Pauku ua hooholoia. Mokuna 41 "No ka walaau i ka po" 1 Pauku. ua hooholoia. Mokuna 42 "No ke kinai ana i na Mea ona a me ka hana ana i na wai ona a me na mea ona e ae." 3 Pauku. ~~Mokun~~ ua hooholoia. Mokuna 43 No ka malama i na hale hana ano ino 4 Pauku hooholoia. Mokuna 44 No na Ofeni i hanaia ma ka moana a ma luna o na wai. 14 Pauku hooholoia

Apopo hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo. Pule, noa, hoi aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
20, Iune, 1850.

Halawai hou na Lii a me ka Poeikohoia e Ahaolelo. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii
- Keoni Ana Kuhina Nui
- M. Kekuanaoa
- G. L. Kapeau
- Iak. G. Kanehoa
- I. Kaeo
- B. Namakeha
- I. Kapaakea
- A. Paki

Poeikohoia
- I. W. E. Maikai
- Ukeke
- Kihe
- Lokokomaikai
- Keau
- Nawaalaau

Mau Hoakuka: Wm. L. Lee
R. Amrstrong

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo o nehinei; a ua Aponoia.

Heluheluia na Mokuna 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 53 a me na Pauku 1 a me 2 o ka Mokuna 54. Ua hooholoia na mokuna mai 45 a hiki i ke 53, a ua waihoia apopo hoopau ka Mokuna 54, alaila hooholo ia ia.

Mokuna 45 No ka hoomaka a hiki ole a me ka hoowale=

wale e hana hewa" 9 Pauku. ua hooholoia. Mokuna 46 "No ke kokua i ka hewa mahope o ka hana hewa ana" 2 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 47 "No ka hewa mamua a me ka hookuu ana" 5 Pauku. ua hooholoia. Mokuna 48 "No ke kiai ana i ka hewa" he 10 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 49 "No na palapala kena". 9 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 50 "No ka hopu ana" he 10 Pauku. ua hooholoia. Mokuna 51 "No ka bela" he 18 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 52 "No ka uku a me na koina" 7 Pauku, ua hooholoia. Mokuna 53 "No na mea i hookolokoloia e na Lunakanawai hoomalu, kulanakauhale a me na Ahahookolokolo Apana ma kekahi mau mea 2 Pauku ua hooholoia. Aia iloko o ka Pauku mua o keia Mokuna 53, he 20 Pauku liilii, a 3 Pauku liilii i ka Pauku 2.

O na Pauku 1, a me 2 ko ka Mokuna 54, aole nae i pau ia Mokuna, pau e ka manawa, a ua pau ka halawai, hooholoia a popo hora 10 o kakahiaka halawai hou, ma ka Mokuna 54 e hoomakai.

Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
21 Iune 1850.

Halawai hou na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae Aina e Ahaolelo. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii o ka Ahaolelo

Keoni Ana	Kuhina Nui	
M. Kekuanaoa	Kiaaina o	Oahu
Geo. L. Kapeau	"	Hawaii
Jas. Y. Kanehoa	"	Maui
Iosua Kaeo		
Iona Kapena		
B. Namakeha		
C. Kapaakea		
C. Kanaina		
A. Paki		

Poeikohoia

Keau	Hawaii
Lokomaikai	Maui
Kihe	
John W. E. Maikai	Oahu
Ukeke	
Nawaalaau	Kauai

Mau Hoakuka

Wm. L. Lee
R. Amrstrong

Pule a noa, alaila, heluheluia ka olelo o nehinei, a ua hooholoia.

ke pai ana ma ia mau Nupepa a hala he Kanakolu la, alaila ua kau keia Kanawai ma na wahi a pau o keia Aupuni, ke kakau mua nae ka Moi i kona inoa ae i ua Kanawai nei.

Alaila, hoopukaia he Kanawai hou, penei ke poo ua Kanawai la. "He Kanawai no ka hoomalu ana i na Haku a me na Kauwa." E hooholoia e na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa e kau Kanawai. he 31 Pauku a ua hooholoia. O ka la e kau ai ka Moi i kona inoa, oia ka la e kau ai ma na wahi a pau o keia Aupuni.

Pau ka manawa i ka hora 2 o ke ahiahi, nolaila, ua pau ka halawai o keia la. Hooholoia, o ka Poalua o kela hebedoma la 25 o Iune e halawai hou ka Ahaolelo.

Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo.

Alaila heluheluia ka Mokuna 54 a me ka Mokuna 55 hope loa o na Kanawai hoopai Karaima, a ua hooholoia.

Eia na poo a me na Pauku o ia mau Mokuna. Mokuna 54. "No ka uku o na ~~Luna~~ Makai nui, Luna Makai, Makai, a me na mea hoopii e ae" 4 Pauku ua hooholoia. Mokuna 55 "No ka hoopau ana i na Kanawai a eia ka mea e pani i ka hakahaka" 3 Pauku, a ua hooholoia.

"Luna" ma ka lalani mahuaiho holoia. J.P.K.

Alaila ku iluna o I. W. E. Maikai kekahi o ka Poeikohoia a ninau mai oia no kekahi mea akaka ole ma ka Pauku 5 o ka Mokuna 21 o keia Kanawai hoopai Karaima, no ko lakou Kanalua ana a kau ole i ko lakou lima i ka la 20 o Iune, a ua hooholoia ia la, e waiho ma na Mokuna mahope i hala iho nei e maopopo ai o I. W. E. Maikai, Ukeke a me Kihe ka poe i hooholo ole i ua Mokuna 21 la. Ua olelo oia, a ua kuka puia, aole nae i akaka ka Pauku a me ka Mokuna i hoike mai e pau ai ko lakou manao. Nolaila, ua ae likeia a hooholoia penei, o na aihue maoli a me ka lawe i ka waiwai aihue, ina i ka po a i ke ao ka aihue ana aole nae i oi aku mamua o ka haneri dala ka nui o ka waiwai i aihueia, alaila na na Lunakanawai o na Aha Apana e hookolokolo i ua mau hewa la. Ua hooholoia a holo loa i na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, na Mokuna mai ka Mokuna 1 a hiki i ka Mokuna 55 a me ko lakou mau Pauku, o na Kanawai hoopai Karaima. Koe nae ka hooholo loa o ka Moi a me ke kau ana o kona inoa.

Ua hooholoia no hoi E paiia ma ka Nupepa Polinesia ~~ma~~ ka olelo Haole a ma ka Elele Hawaii na poo o ua mau Kanawai nei, a mai ka la aku o

Halawai Ahaolelo
ma Hale Alii
3 Iulai 1850

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia. Eia ka poe hiki mai.

O na Lii

Keoni Ana
M. Kekuanaoa
C. Kanaina
G. L. Kapeau
J. Y. Kanehoa
B. Namakeha
C. Kapaakea
J. Kaeo

Poeikohoia
J. W. E. Maikai
Ukeke
Lokomaikai
Keau
Naiwaalaau
Kihe

Mau Hoa Kuka
R. Armstrong

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo o nehinei, a ua aponoia

No ka hapa o na Lii hiki mai, no ka hana a lakou, a no ka hele i na Hookolokolo ihoike, nolaila, ua hooholoia, aohe halawai i keia la, Hooholoia keia Poalua halawai; Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo

S. P. Kal

Hale Ahaolelo

Mananakilika 9 Iulai 1850.

Halawai Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai

O na Lii.

Keoni Ana	
M. Kekuanaoa	Kiaaina o Oahu
Jas. Y. Kanehoa	Kiaaina o Maui
Geo. L. Kapeau	Kiaaina o Hawaii
Paul Kanoa	Kiaaina o Kauai
Abn. Paki	
C. Kanaina	
C. Kapaakea	
I. Kaeo	
Ioane Ii	
B. Namakeha	

mau Hookuka

Poeikohoia	John W.E. Maikai	R. Armstrong
	Ukeke	Wm. L. Lee
	Lokomaikai	
	Kihe	
	Keau	
	Nawaalaau	

Pule a noa, alaila, heluheluia ka olelo i kakauia no ka halawai i ka la 3 o Iulai, a ua aponoia.

Alaila heluhelu houia ke Kanawai no na Kula ma kekahi poo penei, "No ka auhau no na kula" mai ka Pauku 15 ka hoomaka ana a hiki i ka pau ana o ia Kanawai.

Hoakaka mai o Limaikaika, o na Pauku ekolu, Pauku 12, a me Pauku 13, a me ka Pauku 14 i hoopaapaaia a i kanaluaia e ka Ahaolelo i ka la 2, o Iulai, ua hoopau oia ia mau Pauku, a ua aponoia no ka hoopau ana.

Hooponopono ke Kakauolelo i pololei ka helu ana o na Pauku. Penei ka hooponopono ana. O ka Pauku 15, oia ka Pauku 12, a pela aku no ka hoololi ana i na Pauku a hiki i ka Pauku hope o keia Kanawai, a he 29 na Pauku a pau iloko o keia Kanawai ka mea i kakauia a paa mamuli o ka hoonohonoho pono ana.

I ka heluhelu ana o ka Pauku 12, imi nui ka Ahaolelo no ka hookuu ia me ka hookuu ole i na koa a me na makai i ka auhau kala no na kula, e like me ka hoololi ana. Hooholoia, ua mau no ka hookuu ia o na koa a me na makai, aole e kauia maluna o lakou ka auhau kula i oleloia ma keia Kanawai, a ua hookomoia ia mau hua ma keia Pauku 12, me ka holomaikai.

Heluheluia ka Pauku 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 o ke Kanawai e pono ai na kula o ke Aupuni, a ua hooholoia ua mau Pauku la, a me ka hoomau ana i na Pauku 1 a hiki i ka Pauku 11, a ua hooholoia me ke kau o na Lima o ka Ahaolelo. O ke kau o ka inoa o ke Alii a me ke Kuhina Nui koe.

Alaila heluheluia kekahi Kanawai hou, "He Kanawai hoopau i na pilikia e hiki ole ai na haole hoohiki ole e kuai a e hoolilo i ka aina ma ke ano Alodio" He poo hoakaka nui maluna ae o ka Pauku mua o ua Kanawai la, alaila ka Pauku mua a me ka Pauku alua. Ua hoopaapaa loihi ka Ahaolelo no keia Kanawai. O na Lii a pau o ka Ahaolelo, ua ae maikai lakou i keia Kanawai me ka apono nui aku hoi, aka, ua hoole ka nui o na Poeikohoia e na makaainana, no ko lakou manao e pau loa paha ka aina i na haole hoohiki ole, a e nele ana na kamaaina a e pilikia no hoi i kekahi manawa. Pela ke ano o ko lakou hoole. Nui wale na olelo hoonaauao a me na olelo noonoo a me na olelo pono, a me na olelo wehewehe a ka aoao Alii imua o na Poeikohoia e pau ai keia hoole ana. A nolaila, ua waihoia, apopo i ka halawai hou ana e hooholo loa i keia Kanawai. Pau ia.

Ku iluna o Wm L Lee. a hoakakaia i ka olelo hooholo loa no ka la e kau ai na Kanawai hoopai Karaima o ka Monede mua o Sepetemaba M. H. 1850, oia ka la e kau ai ua Kanawai hoopai Karaima la.

Nolaila, ua hoohoLoia i keia la ka manao e hoopau i ka manao ana i na la he kanakolu i hooholoia i ka la 21 o Iune i hala iho nei, no ua mau Kanawai Karaima la, a eia ka olelo i hooholoia no ke kau ana o ia Kanawai,

E hooholoia e na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia e na makaainana o ko Hawaii Pae aina, o ka Monede mua o ka malama o Sepetemaba M. H. 1850, oia ka la e kau ai ua Kanawai hoopai Karaima la ma na wahi a pau o keia Pae Aina. Pau ka manawa i ka hora 2 ahiahi

Hooholoia, apopo hora 10 kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika Iulai 10, 1850.

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia i na makaainana o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai. O na Lii a me ka Poeikohoia.

Keoni Ana	Kuhina Nui
M. Kekuanaoa	Kiaaina o Oahu
Jas. Y. Kanehoa	Kiaaina o Maui
Geo. L. Kapeau	Kiaaina o Hawaii
Paul Kanoa	Kiaaina o Kauai
C. Kanaina	
I. Kaeo a	
B. Namakeha a mahope hiki mai o A. Paki.	

Wm L. Holoua S.P.K. ~~I. Ai. E.~~

Ukeke	Mokupuni Oahu
Lokomaikai Kihe	Mokupuni Maui
Keau	Mokupuni Hawaii
Nawaalaau	Mokupuni Kauai

Mau Hoakaka R. Amrstrong
Wm L. Lee

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na olelo i hanaia o ka la inehinei, a ua aponoia a i hooholoia

Alaila kamailio hou no ke Kanawai i kapaia "He Kanawai hoopau i na pilikia i hiki ole ai na haole hoohiki ole e kuai a e hoolilo i ka aina ma ke ano Alodio."

Ku mai o Ukeke kekahi o ka Poeikohoia, a i mai oia, ua nui ka imi ana a me ka hoopaapaa ana i mea e maopopo ai ka pono o keia Kanawai, a ua nui na olelo maikai a oukou e na Lii i hoakaka mai no ka pono nui o keia Kanawai, a nolaila aohe mea i koe e hiki ai ke hoole, aka, he mea pono paha iau ke hoike maoli aku i ke kumu o ko'u hoole, aole na'u keia hoole, aka, na ko'u mau Haku no, na na makaainana. Ua hoike mai iau na makaainana o Laie ma Koolau Loa, ua pilikia lakou no ke kuai hoolimalima ana o Chas. Kanaina me na haole, no ka pono ole paha o ko lakou noho ana.

Alaila ninau koke ia ia o Richard Amastrong kekahi o na Hoakuka o ka Ahaolelo. He mau haole hoohiki ole anei kela mau haole i hoolimalima me Chas. Kanaina no Laie? Pane mai la ka Ahaolelo, he haole hoohiki ~~ole~~ kekahi a he kanaka maoli no kekahi. Nolaila, olelo na Lii o ka Ahaolelo, aohe pili keia i na haole hoohikiia i kanaka no ka Moi o keia Aupuni; aohe hoi hemahema iloko o ka imi ana o keia Kanawai, no ka mea, ua hanaia no me ka makaukau, a me ka mea e hiki ole ai ia lakou ke hoopaapaa a ke kue mai. Nolaila, ua pau ka manao hoole o Ukeke, a ua ae mai oia he pono e kauia ua Kanawai la, a e lilo i Kanawai no keia Aupuni. Ua ae pakahi mai me ke kau ana o ka lima kela mea keia mea o ka Poeikohoia a me na Lii maoli, a mahope, hooholo like lakou a pau me ka ae a me ke kau o na lima, a ua hooholoia a holoia ua Kanawai la, ke Kanawai hoi i kapaia, "He Kanawai hoopau i na pilikia e hiki ole ai na haole hoohiki ole e kuai a e hoolilo i ka aina ma ke ano Alodio" O ke kau o ka inoa o ka Moi a me ke Kuhina koe. O keia la 10 o Iulai, oia no ka la e kau ai ka inoa o ke Alii a me ke Kuhina Nui.

Alaila hoopukaia kekahi Kanawai hou, he wahi Kanawai uuku, Penei ~~ke poo maluna~~ o ua Kanawai la. "He Kanawai hooponopono i ke Kanawai e pili ana i ka Auhau Aina."

"E hooholoia e na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoaia e kau Kanawai.

"E hoopauia, a ma keia Kanawai ua hoopauia ka Pauku 4, o ka Haawina 2, o ka Mokuna 2, o ka Apana Ekolu o ke Kanawai Alua o Kamehameha III i kapaia, "he Kanawai hoonohonoho i na hana i haawiia i na Kuhina o ko Hawaii Pae Aina" Penei ua Pauku la, "Aole e auhau iki ia na aina i hooliloia i na kanaka ma ka Palapala Sila Nui ma ke ano Alodio, a hala na makahiki he iwakalua."

Hanaia a hooholoia ma ka Hale Ahaolelo ma Honolulu i keia la [illegible] o Iulai M.H. 1850."

Ua noonoo nui na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia no keia Kanawai hoopau i ka Pauku 4 o ka Haawina 2, o ka Mokuna 2, o ka Apana 3, o ke Kanawai 2 o Kamehameha III, a ua manao kekahi poe, he pono ole 'e hoopau i ua Pauku la, a nolaila ua nui ka hoopaapaa iwaena o ka Ahaolelo no ka ae, a me ka hoole. Nolaila, ua hoololo na Lii a me ka Poeikohoia, he pono ke kali i ka hoololo a noonoo hou i kekahi halawai ana, aia ilaila ka holo a me ka ole. A pela, ua hooholoia.

Alaila hoopuka houia kekahi Kanawai hou, Penei ke poo maluna o ia Kanawai,

"He Kanawai no ka Auhau ana i na Moku Okohola i ka uku Pailota" He poo hoakaka nui i ke ano o ua Kanawai la maluna ae o ka Pauku mua. Ua heluheluia mai ka mua a hiki i ka pau ana o ia Kanawai. Maloko o ia Kanawai, ekolu no Pauku. Ua noonoo mahope na Lii a me ka Poeikohoia, a ua kuiponi i ko lakou manao e kau ia ia Kanawai i mea e pono ai ke Aupuni, Nolaila, ua hooholoia e na Lii Ahaolelo a me ka poe i kohoia e na makaainana i keia la 10 o Iulai M. H. 1850

Alaila hoopuka houia kekahi Kanawai hou, "He Kanawai e ae ana e hoopakeleia kekahi mau mea i na Dute no ka hooikaika ana i ka mahiai" a ua heluheluia mai ka mua a i ka hope o ia Kanawai, a elima Pauku. Mahalo like ka Ahaolelo mai o a o, a nolaila, ua hooholo loa ia Kanawai i keia la.

Alaila hoopuka houia kekahi Kanawai hou ae, penei ke poo o ia Kanawai, "He Kanawai no ka hoonoho ana i ka Poe Kakauolelo no na Ahahookolo Kaapuni" a ua heluheluia mai ka mua a ka hope: ma ia Kanawai, elua no Pauku. Noonoo ia e ka Ahaolelo a ua maikai, nolaila ua hooholoia e na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina a lilo i Kanawai i keia la.

Alaila hoopukaia he Kanawai hou, penei kona poo, "He Kanawai hoonui i na kuleana o ka Ahakiekie, a o na Lunakanawai Hoomalu no Honolulu a me Lahaina" Ekolu Pauku iloko o keia Kanawai; ua heluheluia imua o ka Ahaolelo, a ua aponoia a hooholoia i keia la.

Alaila hoopuka hou i kekahi Kanawai hou, penei kona poo, "He Kanawai e pili ana i ka Luna Kakau Kope" Ekolu Pauku o keia Kanawai, a ua heluheluia mai ka mua a hiki i ka hope, a ka Ahaolelo no kela hana maikai nui ana. Ua ae aku ka Ahaolelo i keia noi, a ua kauohaia o ER. Amrstrong & Limaikaika e hoomakaukau i olelo kupono no ia mea, a e heluhelu houia imua o keia Aha i kekahi halawai hou ana.

Pau ka hana o keia la i ka hora 2 o ke Ahiahi no ka pau o ka manawa.

Hooholoia Apopo hora 10 o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo.

Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Olelo hoakaka a ke
Kakauolelo no ka Buke

Ma ke kolu o ka pepa ma ke poo maluna o ua pepa la i kakauia i keia la 10 Iulai, na lalani huaolelo penei, "Alaila hoopukaia ke Kauwahi Kanawai hou penei ua Kanawai la. He Kanawai hooponopono i ke Kanawai e pili ana i ka Auhau Aina" ua holoiia mai ka Alaila a hiki i ka hua Aina, no ke Kakau hewa ka holoi ana. u pela no IWE. ma ka papainoa o ka Poeikohoia, a me na huahelu 10 i hoonaloia e ka mea eleele nui, a me ke poo maluna o a me ole

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika 10 Iulai 1850

~~Alaila hoopukaia ke kau wahi Kanawai hou, penei, ua Kanawai la.~~

"~~He Kanawai hooponopono i ke Kanawai e pili ana i ka Auhau Aina~~" a ua hooholoia i keia la.

Alaila hoopuka houia, "He Kanawai hoololi i na Kanawai e noho nei no ka mare ana." He poo hoakaka, a me na Pauku 2 a hiki i ka pau ana, Heluheluia, a ua hooholoia o kau i keia la.

Pau ka hana Kanawai o keia la, alaila,

Hoopuka mai o Wm L. Lee i kekahi manao ninau, No ka mea ua hoounauna aku oia ia G. M. Robikini i mea nana e kope pololei i kekahi mau Kanawai mai ka olelo Beretane o Enelani a i ka olelo Hawaii, a ua aie ka hana i hanaia e ia no kela hana ana, a he mea pono no e uku aku ia ia. Mahea kahi pono e hooholo ai kona uku, ma ka Hale Ahaolelo nei anei? Ma ka Ahakuka Malu imua o ka Poe Kalaiwaiwai anei? Hooholoia imua o ka Poe Kalaiwaiwai iloko o ka Ahakuka Malu e noonoo ai no ka pono a me ka pono ole o ka uku aku, a ua holo ia mea.

Hoopuka o {R Amrstrong} Limaikaika i kekahi manao o Wm L. Lee i kauoha ia ia. Penei ke ano o kela manao.

Ua hooikaika nui iho o Wm L. Lee i ke kakau ana i na Kanawai, oia na Kanawai hoopai Karaima, a me kekahi mau Kanawai e ae kekahi, a ua nui kona hana ana me ke kuleana ole iloko o kona Haawina hana, a nolaila, ua makemake oia e nonoi mai i na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia, e haawi aku ia ia i kekahi olelo kupono e mahaloia oia e

Hale Ahaolelo
Maunakilika 11, Iulai 1850.

Halawai hou ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoaia e Ahaolelo a e kau Kanawai. Eia ka Poe i hikii mai.

O na Lii.

Keoni Ana Kuhina Nui
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
M. Kekuanaoa Kiaaina o Oahu
Paul Kanoa Kiaaina o Kauai
C. Kanaina
B. Namakeha
I. Kaeo
I. Ii - mahope hikii mai o A. Paki.

Poeikohoia

Wm. E. Maikai
Ukeke
Lokomaikai
Kihe
Keau
Nawaalaau

Na Hoakuika -

Richard Armstrong
William L. Lee

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na hana o ka la inehinei a me ka olelo hoakaka a ke Kakauolelo no ka hooponopono ana i ke kakau ana o ka Buke, a ua aponoia, a hooholoia.

Hoopuka o Limaikaika [R. Armstrong] i keia kahi Kanawai hou, "He Kanawai no ke Kulanui o Lahainaluna"

Ua noonoo nui na Lii a me ka Poeikohoia

no ua Kanawai la, a ua manao maikai no na Lii a me ka Poeikohoia no ka nui o ua Kanawai la, a ma na dala e uku ai i ua kula la, e olelo ana ke ano o kekahi Pauku, e haawiia i ua Kula Nui la o Lahainaluna kekahi mau dala mailoko ae nae o ka Waihona dala o ke Aupuni, aole nae e oi aku mamua o na dala eono tausani i ka makahiki hookahi i kela makahiki keia makahiki, a na ke Kuhina o ke Aopalapala ka olelo no ua mau dala la no ka uku o na kumu nana e ao; a me kela mea keia mea e pili ana i ka hoolilo dala lilo no ua Kulanui la.

Hoole o G. L. Kapeau a me M. Kekuanaoa a me I. W. E. Maikai i ka haawi ana o keia mau dala. O ko lakou manao, ua waiwai no na kula i ka auhau dala maluna o kela kanaka keia kanaka kupono i ka auhau hana, a ua waiwai a lako nui no hoi e ka loaa ana ia ia ka hapaiwakalua hookahi o na aina a pau o ke Aupuni, a he mea pono i ke Kuhina o ke Aopalapala maloko o ia mau loaa e haawi aku no ua Kulanui nei, aole ke dala e ae e waiho ana ma ka waihona dala o ke Aupuni i ka lima o ke Kuhina Waiwai. Eia kekahi kumu o ko lakou manao hoole. No ka mea, ua hapa ka loaa nui o ke Aupuni i keia wa, a ua hapa loa aku paha ma keia hope, a ua nui no nae na hana a ke Aupuni a me na wahi e ae e lilo aku ai. Nolaila ka hoole i ke kikoo iloko o ka Waihona Waiwai o ke Aupuni

O Ukeke a me kekahi mau mea e ae o ka Poeikohoia, hoapono ko lakou manao. he pono no e ukuia kela kula noloko ae o ka waihona dala o ke Aupuni.

Alaila hoakaka mai o Limaikaika no na mea kupono e hiki ai i kela waihona ke uku ai i ke Kulanui, a hoakaka no hoi i na mea e pono ole ai ke hoole i keia.

Eia kekahi o kana Aole pono kakou ke manao o ka loaa i ke Kula kekahi mau aina o ke Aupuni, ka mea e lako ai na Kula a pau a me ke Kulanui, no ka mea, ua hooholo mua iho nei kakou i kekahi Kanawai e papa ana, aole e haawiia no na kula ke dala kumu paa i loaa mai no na aina o ke kula, ke kuaiia'ku, a me kela loaa keia loaa e ae, e waiho malie ia no ia i kumu waiwai mau loa no na kula, a ma ka uku hoopanee o kela dala keia dala ke ola o na kula, ke hoomoeia, a ke aieia mai. Aohe lana o kóu manao he ola pono ko na kula i kela uku hoopanee A pela no kóu manao no na dala auhauia maluna o na kanaka, ako, he kupono nae ia mau loaa no na kula liilii e ae a pau loa mai Hawaii a Kauai, ke lilo ke Kulanui na ke dala o ka waihona Aupuni e uku No ka mea, aole e loaa mai iáu na kumu akamai e like me Alekanedero a me na kumu e ae hoi, ina aole e maopopo mua ka loaa o ke dala a me ko lakou uku, aole no lakou e ae mai. Nolaila he mea pono no ia oukou e noonoo nui i keia, i pono kela kula.

Ua ninau wale mai o W. L. Maikai no ke Kulanui o ka Poe Pope a no ke kuleana o ko Amerika Poe Misionari iloko o ka waiwai o ke Kulanui e noho nei, no ko lakou haalele ana i ko lakou mau kuleana iloko o ia waiwai.

Pane aku o Limaikaika, penei, ua hooholo na Luna Misionari Amerika, nana i kokua i keia Kulanui, e hoihoi mai na keia Aupuni e malama i ke Kulanui, aohe o lakou manao no ka waiwai i lilo i kela kula no na makahiki i hala, aohe o lakou kuleana i koe, aka, he mea pono no ke malama mau ia kela kula i mea e naauao ai ko Hawaii nei. Oia no ko lakou makemake nui.

Pane mai kekahi, Pehea ina e hoolilo ia ua hale nei i hale hookolokolo? hihia anei mahope? Pane aku o Limaikaika Aole hewa ia, ina e malama ia i mau Kulanui e ae ma kela wahi keia wahi o keia Pae Aina.

Limaikaika O kela Kulanui o ka Pope, aole hiki ia lakou ke hoopili mai e like me keia, aole e hoohalahala mai ke ike i keia Kanawai, no ka mea, aia i hoihoi mai lakou i ko lakou kula no keia Aupuni, ko lakou kuleana iloko o ka waiwai a pau loa, alaila hiki no i ke Aupuni ke lawe a malama.

Ma ka manao o M. Kekuanaoa a me G. L. Kapeau, ua manao laua e hoopanee a puka mai ka R. Wale no na Haawina, malaila e maopopo ai ka nui o ka loaa o ke Aupuni, a me ka uku, ka lawa o na Haawina e ae no na uku a me na hana, alaila hiki e hooholo keia.

Aka, hooikaika no o Limaikaika a me W. L. Lee, aohe hewa ke hooholo keia, a e hiki no ke hoololi hou mahope No ka mea, he kuhihewa ko oukou manao no na dala Eono Tausani i olelo ia, he palena wale no ia, aia no e like me ka nui o ka pilikia o ke Kula i ka makahiki hookahi, hookahi Tausani paha, a elua paha, ekolu, aole nae e oi aku mamua o na Tausani eono. Pela ke Kanawai e olelo nei Nolaila he mea pono no ke hooholo koke i keia, no ka mea, he nui no na Kanawai i koe.

Hoakaka wale o Limaikaika no ka pono o keia hoopau loa i ka Auhau aina maoli i kauia i noho nei i keia wa. No ka mea, wahi ana ai me kona lohe, he mea hoohihia loa keia Auhau maluna o na kanaka; no ke ano e o ka noho aina o kanaka ma ka aina, a me ke ano okoa o na kuleana. Ua hoike mai ia ia kekahi Luna Auhau, aneane hihia ka auhau aina i keia wa, no ka loaa i kekahi poe ka aina ma ke ano Alodio, aole lakou e auhauia, a o ka poe loaa ole, maluna o lakou ka auhau, he nui ka hemahema. Hoike mai no hoi ia ia kekahi poe mea kuleana i hoona oleia a i hoonaia a ia Alodio, he mea hoohalahala wale iwaena o ia poe keia Auhau, no ka auhau i kekahi poe a hoopakele i kekahi poe; a no keia ano e o ka aina, he mea pono no ke noonoo no keia mea, a i ole hiki, e Auhau paha, a e waiho wale iho paha me ia.

Olelo nui ka Ahaolelo no keia mea, a manao kekahi poe e hana koke i keia wa kela Kanawai a e hoolaha e aku; a ia i ka malama o Ianuari M. H. 1851 e kau ai a e hooko ai.

Hoole o G. L. Kapeau. Eia kana, e waiho malie no ia makahiki imi, a pono hoolaha aku.

Nui na mea i oleloia no kela mea, aole nae i hooholoia. Ua oleloia nae, e waiho a kekahi manawa aku hoopuka hou.

Ua ninau mai o I. W. E. Maikai no ka pono o na Kuleana o kanaka, ka pono o ka poe i hala ka manawa, aole i hookomo, no ko lakou nele a me ko lakou nele ole. Kamailio iho no malaila. Aole maopopo ka manao.

Alaila heluhelu mai o Limaikaika i ka olelo mahalo a ka Ahaolelo e pane aku ia Wm. L. L[illegible] no kona hooikaika ana ma ka imi ana i mau Kanawai hoopai Karaima e pono ai keia Aupuni. Penei ua olelo la.

"Maunakeikilika 11, Iulai 1850."
Ka mea i mahaloia Wm L. Lee.
Holoiia S. P. Kalama

~~Hale Ahaolelo~~
~~Maunakeikilika 11, Iulai 1850.~~

~~Ka Mea i Mahaloia~~
~~Wm L. Lee~~

Nokamea, ua imi ka mea i mahaloia Wm L. Lee i ke Kanawai hoopai Karaima mamuli o ke kauoha a ka Ahaolelo ia ia i ka la 27 o Sepetemaba M.H. 1847, a no ka mea, he hana nui ia, a ua maikai no hoi kana hana ana, aole nae pili i kana hana i haawiia'i e ke Kanawai, Nolaila ua hooholoia, ua mahaloia keia hana nui a Wm L. Lee, a e pono no e haawiia ia ia i kau wahi uku okoa a me ke aloha pu kekahi no keia hana; a na ke Kakauolelo a keia Ahaolelo e ninau ia ia ma ka Palapala i ka uku kupono i kona manao

Hooholoia me ke aloha aku ia ia.

Hooholoia ap ka poalua o keia hebedoma, la 16 o Iulai halawai hou ka Ahaolelo hora 10, o kakahiaka. Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
16, Iulai 1850.

Mea Mahaloia
Wm L. Lee

Aloha oe.

Ke hai aku nei au i ke aloha o ka Ahaolelo ia oe a me kona mahalo no kou hooikaika ana e hana i kekahi hana nui a ke Aupuni i haawi ai nau e hana, oia ka imi ana

Ua hoopaapaaia keia Kanawai, no ka like ole o na manao. Hoole kekahi poe no ka pili mahuahua loa o ka uku o ka la hana, ke noi e noho, a ke noho wale paha, a manao e hoemi iho.

Hoole kekahi poe, aole pono ka hana pualu mailuna a hala ilalo, me ka haalele i ka uku pani. Hoole kekahi poe no ka emi i hapaha ka uku o ka poe noho hoolimalima ma na aina mahiai o na haole me na kanaka, aole pono e pii kekahi, a e hoemi kekahi, e like pu ka pono. Olelo kekahi. E haalele loa, aole e hoohana i na kanaka no ke Alanui, aka, na ka poe lawehala i ke Kanawai e hana na Alanui. Hoole o M. Kekuanaoa i kela manao, aole pono, no ka mea, he nui ka lilo a me ke poho o ke aupuni i ka malama ana i na Lawehala, a nolaila aohe pono e hoolilo loa ia lakou malaila; ma na hana i loaa mai ai kekahi dala ka pono. Hoole no hoi o G. L. Kapeau, aole pono iki e kau keia Kanawai, o koi mai na haole mahiai e hana i na alanui pili i ko lakou pomaikai wale no, a pili ole i ka pomaikai like o ka lehulehu Ua hoakaka nui o Geo. L. Kapeau ia mea, no kekahi poe haole o Hawaii i koi nui mai ia ia e hana i mau alanui no ko lakou aina mahiai.

Ua manao like na mea a pau, aohe pono nui e auhauia na holoholona o kela mea keia mea ke hele ma ke alanui. Aole i holo keia Kanawai, no ka hoopaapaa no.

Hooholoia nae, e waihoia a halawai hou, alaila hoopuka hou mai, a e hana hou.

Hoopukaia kekahi Kanawai hou, penei, "He Kanawai e hoololi ana i na Kanawai e pili i na uku o na Awa" Heluheluia imua o ka Ahaolelo a ua hoopaapaaia.

Ku mai o Geo. L. Kapeau ke Kiaaina o Hawaii, a hoike mai i kona manao, aole kupono o Kawaihae i awa komo no na moku, no ka mea, aohe nui o na moku holo ilaila, ma Hilo a me Kealakekua na wahi ku mua e na moku ke holo mai no ko lawa oioi mua, a mahope holo i Kawaihae. O ka ino kekahi, aole i kupono loa i ka maikai, ua aneane poino kekahi mau moku ilaila mamua aku nei. Nolaila, eia kou manao, e pani ia Kawaihae, a o Kealakekua ke weheia i awa, lawa me Hilo.

Hoole kekahi poe ia manao. Manao kekahi poe, o Kawaihae ke kupono i keia wa, no ka mea, ke mahuahua ae nei ka mahiai malaila, a me na wahi e ae a pau o Kohala. Olelo kekahi. Pono no e lilo ia i wahi kuai, e aeia no, aka, ma Kawaihae e kaaii kela mea keia mea, e hele mai i Kealakekua a loaa mai ka aeia e ka Luna Dute. Pela ka manao wale o kekahi.

Olelo o Limaikaika, aole kupono keia olelo no keia Kanawai, no ka uku keia, aole no ka hooponopono ana i na awa kupono e weheia. E na aohe hoole no na uku, alaila, e hooholo no i keia, a e hoololi i na inoa o na awa kupono ke hooholo hou kakou i ~~He~~ Kanawai o na Awa.

Kukala ke Kuhina Nui Ina ua pono ke "Kanawai e hoololi ana i na Kanawai i pili i na uku o na awa" a o na inoa ke hoololi ae i kupono. Alaila hapai like na lima ilima, a ua hooholoia a lilo i Kanawai e like me ka olelo maloko o ua Kanawai la.

Hoopukahouia kela Kanawai i heluheluia a i hoomoeia i ka la 11 o Iulai e waiho a hana hou. Penei kona poo. "He Kanawai e hoololi ana i na Awa ku moku o Hilo a me Kawaihae ma Hawaii, a me Waimea ma Kauai i awa komo." Heluheluia imua o ka Ahaolelo, he mau Poo hoakaka nui maluna ae o ka Pauku mua, alaila na Pauku mai ke 1. 2, 3, 4.

Hooholoia, e waihoia o Kawaihae, a o Kealakekua ke lilo i awa komo, aeia a hooholoia.

Hoakaka ke Kuhina Nui, Ina ua pono keia Kanawai no ke Awa, e hapai na lima. Ae like a hapai na lima, a ua hooholoia i keia la a lilo i kanawai ma ka la e hoolahaiaai ma ka Nupepa Polunesia.

Eia ke poo i hooholoia o ua Kanawai la. "He Kanawai e hoolilo ana i na Awa ku moku o Hilo a me Kealakekua ma Hawaii, a me Waimea ma Kauai." Ua holoiia o Kawaihae ma na wahi i paa ia ia, a ua hookomoia o Kealakekua malaila.

Pau ka manawa i ka hora 12, ~~po~~

Hooholoia, a kela Poalua, halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, hoi nui aku la.

J. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika 23 Iulai 1850.

Halawai hou na 'Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii

Keoni Ana Kuhina Nui
Paulo Kanoa Kiaaina o Kauai
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
I. Kaeo
B. Namakeha
Ioane Ii
Chas. Kanaina
C. Kapaakea

Poeikohoia

John Wm. E. Maikai
Ukeke
Lokomaikai
Kihe
Keau
Nawaalaau

Mau Hoakuka

R. Amrstrong
Hiki mai o Wm. L. Lee a hoi no.

Pule a noa, alaila heluhelu ke Kakauolelo i na hana o ka la 16 o Iulai, a ponoia a hooholoia.

Alaila heluhelu o R. Amrstrong {Limaikaika} i ka palapala a Wm. L. Lee i kakauia i ka la 16 o Iulai i kona manao no ka palapala a ka Ahaolelo i palapala ai ia ia ia ~~ka~~ la 16 o Iulai maloko ae o ke Kakauolelo. Penei kekahi o kona manao ma ia palapala.

Ua olioli oia no ka loaa ana ia ia ka palapala a ka Ahaolelo e mahalo ana i kana hana ana no na Kanawai hoopai Karaima e like me ke kauoha mua ana a keia. Aka ia ia e hana, a no kela kokua ana, ua oluolu ka manao o ka Ahaolelo e haawi aku ia ia i kau wahi uku okoa no kela hana, a ua nonoiia oia e hai mai i ka uku kupono i kona manao no kela hana ana; aka, aole ona manao e lawe i ka uku e ae a ke Aupuni e haawi ai no ka hana e ae o ke Aupuni e hoounauna ai iaia, oia wale no ka uku ana e makemake ai, O kona lohe ana i ka mahalo ana o ka Ahaolelo ia ia no kana hana maikai. Aia no ma ua palapala la ka maopopo, a ke waiho nei oia ma ka waihona palapala o ka Ahaolelo.

Alaila, hoakaka mai o Limaikaika no ka manao o na haole a me ka Moi he pono no ke weheia o Kawaihae i Awa komo, aole pono ke waihoia. Pane mai o Geo. L. Kapeau. Ua olelo mua aku au he pono ke weheia o Kawaihae i Awa komo lana pu me Kealakekua, no ka mea, ua nui ka mahiai ma Hawaii i keia wa. Aka, no ko oukou manao, o nui auanei ka hihia a me ka uku o ke Aupuni i ka poe Luna Dute paha, nolaila, ua hooholo kakou ia Kealakekua me Hilo wale no. Aka, kou manao, he pono no ke wehe ia Kawaihae.

Olelo o Limaikaika, Pela no kou manao, aka, eia ka hewa, he nui ka lilo o ke Aupuni i ka poe Luna nana e malama i kela hana, a he uuku ka loaa mai.

Eia kekahi hewa o ka wehe nui loa i na ʻAwa, a lehulehu na wahi e ku ai na Moku. O ka haunaele, o ka inu rama, hakaka, a me na hana ino he nui wale, a nui ka pilikia. Alaila imi hou kakou i mea e pono ai, hoonoho paha i mau Lunakanawai haole, nui no ke dala e lilo i ko lakou uku. Aole nae pau ka pilikia malaila. Hoopii no, a lilo paha i mea hihia ai ke Aupuni. Oia kekahi kumu makau nui no ka wehe a lehulehu na wahi e ku ai na Moku. Aole nae oia manao, oia ka mea nui i kekahi poe ke lehulehu na Awa. Eia ka mea nui i koʻu manao, O ka hoohalahala mai o kekahi poe Alii o oukou a me kekahi poe mea moku. E like me M. Kekuanaoa, Paulo Kanoa, I.Y. Kanehoa, he moku ko lakou, a ua lilo na dala i ke Kuhina Kalaiaina no na palapala ae i ka holoholo Kalepa ana a i na palapala moku. Emi nui auanei ko lakou loaa, no ka nui o na Moku holo mai a nei aku i Lahaina, mai Lahaina aku i Kawaihae, a ma kela awa keia awa, a hoohalahala mai lakou me ka olelo ua poho ko lakou dala i lilo no na palapala Kalepa. Aka, aole oia manao, ina e hooholo oukou ia Kawaihae awa, pono no, aole hewa. Hoapono like na mea a pau o ka Ahaolelo.

Hoakaka ke Kuhina Nui, ina ua pono i ko oukou manao e lilo o Kawaihae ma Hawaii i awa komo no na Moku, hapai ka lima, alaila hapai like na lima. A ua hooholoia i keia la. E hookomoia o Kawaihae iloko o ke Kanawai o na ʻAwa ku moku i hooholoia i ka la 16 o Iulai 1850 i hala aku nei. A penei e heluhelu ai i ke poo o ua Kanawai la.

"He Kanawai e hoolilo ana i na Awa ku moku o Hilo, o Kawaihae a me Kealakekua ma Hawaii a me Waimea ma Kauai i mau Awa ku moku."

Paipai o Limaikaika e noonoo hou ka Ahaolelo no kela Kanawai i hanaiá a waihoiá, ke Kanawai hoi e hoololi ana i ka Auhau aina. Hoole Geo L. Kapeau. aliá e hana a akoakoa na Lii maoli, alaila hana pu. Aeiá kela manao a ua waiho hou iá no.

Alaila hana hou ka Ahaolelo no ke Kanawai no na hana Alanui. i waihoiá i ka la 16 o Iulai Heluheluiá ua Kanawai la mai ka mua a ka hope.

Hoakaka o Limaikaika no ka waiwai nui o ke alanui, he mea e pono ai na kanaka a pau Hoakaka no hoi oiá no ke ano o ka hana ana i na Alanui ma Amerika, na na kanaka kela hana, aole na ke Aupuni. Ua pau iá. Ninau iá ka manao o ka Poe kohoiá. Olelo o Ukeke a me I.W.E. Maikai. ua pono no ke Kanawai, aka, o ka uku, oiá wale no ka mea i pono ole i ko makou manao. Aole pono ka hapalua. Pela like no ka poe i kohoiá. Alaila hoopaapaa nui loa.

Penei kekahi mau manao hoopaapaa. I.W.E. Maikai. Koi mai oiá, e auhau maoli maluna o na kanaka a pau, pakahi ke dala, e uku mua nae I kana olelo ana, i na peiá keiá, alaila, maikai loa na Alanui. hiki ke hoolimalima aku e hanaiá na wahi ino o ke alanui. Oolea kana manao malaila. Hoole o G. L. Kapeau a me kekahi poe e ae o na Lii.

Hoakaka o Limaikaika no ka manao o kekahi haole o Kauai e lilo ~~nana~~ oia i Luna hana no ke Alanui ma Kauai me ka uku ole, nana no e hooponopono me na kanaka no ka hana i mau Alanui ma Koloa. Ua olelo aku o Limaikaika ia ia, pono i na hana ia i ke ala mai Koloa a Kapaa.

Hoakaka oia no kona manao na Luna - ua hookomo oia i mau hua kupono no ke koho i mau Luna no ka hana i mea e holo ai. E koho aku i kekahi mau kanaka koikoi e like me Kanaina, a me kekahi poe Alii e ae, i Luna hana, oia ka mea e holo ai ka hana. E like me kona ike ana mamua loa i kona wa i pae mai maanei, ua ikaika na Lii a me na kanaka i ka hana i ke Alanui.

Olelo mai o C Kanaina - He oiaio paha ia manao. I ka manawa aku nei mamua, O na Lii ke kumu mahiai no na kanaka, Ike mai na kanaka i na Lii e mahiai ana, hoopili no a hooikaika i ka mahiai. I keia wa, ua hoihoia na Lii ma na Koele wale no, a o na kanaka ma ko lakou wahi iho, ua mahelehele loa ka Aina.

Alaila hoopuka hou o I.W.E. Maikai no ka auhau maoli aku maluna o na kanaka pakahi ke dala. Hoapono o I.W.E. Maikai e Ukeke.

Ku mai o Paulo Kanoa - a hoole i ko I.W.E. Maikai hana me Ukeke. Ua kaumaha na kanaka no ka auhau maoli aku. O ke kanaka i nui kona mau bipi a me na lio a me na kaa, hookahi no dala, o ka makaainana ilihune hookahi no, Pehea kela mea ilihune, aole anei. hoohalahala a manao, he Kanawai kaumaha keia.

Hoopaakiki loa na Luna Kohoia mai kela manao, auhau, a o Kihe e hoi no i ke Kanawai Kahiko.

Hoi mai o Nawaalaau, i Hookahi dala ka uku pau. a i ole ia, e hana i ka hana Alanui 12 la hana. Oia hookahi no ka manao o ka Poeikohoia.

Olelo o nui kela mea keia mea o ka Ahaolelo, aole nae i holo, waihoia a kekahi halawai hou.

Hooholoia, Apopo Hora 10, o kakahiaka halawai hou na Lii. Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo.

Hale Ahaolelo
Maunakilika
24. Iulai 1850.

Halawai na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana	Kuhina Nui
Ias. Y. Kanehoa	Kiaaina o Maui
G. L. Kapeau	Kiaaina o Hawaii
P. Kanoa	Kiaaina o Kauai.
Chas. Kanaina	
C. Kapaakea	
B. Namakeha	
I. Kaeo	A. Paki komai a hoi no, aole i lohe i ka olelo.

Poeikohoia

I. W. E. Maikai
Ukeke
Keau
Lokomaikai
Kihe
Nawaialaau

Hoa Kuka
R. Amrstrong

Pule a noa, heluhelu ke Kakauolelo i na hana o nehinei, a ua hooholoia.

Hoopuka mai o Limaikaika no kekahi Pauku i poina o ke Kanawai o ke Kulanui o Lahainaluna. Heluheluia ua Pauku la, a ua hooholoia, a e komo oia ma kahi o ka Pauku 5 hope mamua, a lilo i Pauku Elima no ua Kanawai la; a o ka Pauku 5 mamua e lilo oia i Pauku 6 o ua Kanawai la, a e heluia lono Pauku a pau o ia Kanawai, a pela e manaoiaai.

No ke koho hou ana a me ka hoonoho ana i pani hakahaka no na Kahu o ke Kulanui, ke make a ke haalele paha ua mau Kahu la ka hana i hoakakaia e ua Pauku la.

Hoopukaia ka Palapala Hoonohonoho i na Haawina, uku o ko ke Aupuni Poe Luna Oihana a me ka Moi a me na Lii o ka Ahakuka Malu, na Kiaaina, na Luna o kela Oihana keia Oihana o ke Aupuni, a me na Haawina o na hana pili i ke Aupuni.

Heluheluia keia palapala mai ka mua a hiki i ka hope, aole nae i hooholoia, no ka manao, e akoakoa mai na Lii a me lawale ma ka poe ike pono i ke ano o kela hana

Ku iluna o C Kapaakea, a hoike mai i kona manao no ko ka Moi Haawina, he pono i $10.000 kona uku makahiki, a no ka Hale Alii e pono i Eono tausani wahi ana, aole no i pau loa ka hemahema o ke Alii kupono ia ia iho, iloko o kona Haawina mua a me keia Haawina Ewalu tausani Pela no ko Geo L. Kapeau manao, a me B Namakeha, a me J Kaeo Aole nae i hooholoia

Ku iluna o Geo. L Kapeau, laua me J Y Kanehoa, a ua nonoi mai e hookoia ka Haawina no na Hale Paahao, no ka mea, ua hemahema loa ko kau wahi o ko lakou mau Mokupuni i ka paa ole o ka Hale Paahao Pela ma Kealakekua Hawaii, a me Wailuku Maui

Nonoi hou mai o Iak. Y. Kanehoa

no ka mea. nana e uku ka ai o na Lawehala i hooleiia ma ka Mokupuni o Kahoolawe, no ka mea, ua nui na lawehala e hoonohoia malaila i keia wa, a ua pilikia no ka mea ole e pono ai. Aole nae i hooholo pono ia kela ninau.

Ku hou iluna o Geo L. Kapeau, a noi oia, e pono i Elua Tausani dala kona Haawina no ka makahiki. Alaila kupono e like me ka hana, a me ka Oihana Hanohano i hoouka ia maluna ona. No ka mea, i kona nana ana, aole hiki pono iaia ke lawe i mau Kakauolelo makaukau no ka Oihana Kiaaina ma kona alo iho, no ka uuku o ko lakou Haawina $144, a ua lilo na kona wahi uku e malama i ua Kakauolelo la, a lawe mai no hoi nana e hana ponoi i ka nui o ka hana Kakauolelo.

Ku iluna o Iak. G. Kanahoa, a hoakaka mai i kona manao, i na Elua tausani E like me ko G. L. Kapeau, alaila pono.

Olelo o Limaikaika, aole pono e hoopii nui i ka uku, no ka mea, no na haole ka nui o ka loaa, a he mea ino ai ka manao o na kanaka, ke hoopii nui loa kakou i ka uku. Ua kupono au, a aole o'u manao e hoopii hou aku, o lilo ia i mea no'u e hilahila ai. A pela no kakou a pau.

Pane hou mai o G. L. Kapeau. Pela no ko'u, aka, aole o'u manao e hiki io aku ana ilaila, aka hoi, he pono ke hoakakaia ka palena kupono, i Elua tausani, alaila pau keia hoopii ana, a e waihoia no a hiki i ka hoopii nui ana o na Lii a me na Luna o ka Aupuni, alaila hoopii hou aku paha, Hapai hou o I. W. E. Maikai i ka uku o ka Moi i Umi Tausani, a o ko ka Moi Wahine Elua tausani. Olelo ke Kuhina, i ka olelo mua aye, ina make ka wahine iloko o ke kane.

Waihoia a akoakoa hou na Lii, alaila imi hou a noonoo hou.

Hoopuka mai o Lokomaikai kekahi o ka Poeikohoia e pono e haawi hou iho ka Ahaolelo i wahi ola no lakou i hapalua hou iho no ka la, a pela ua hooholoia keia noi.

Hooholoia Apopo Hora 10 o Kakahika halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, hoi mai aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika 25 Iulai 1850.

Halawai hou na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia e ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai

O na Lii

Keoni Ana Kuhina Kalaiaina
A. Paki
P Kanoa
G L. Kapeau
C. Kanaina
C Kapaakea
I. Kaeo
Ioane Ii
B. Namakeha
Ua hoi no nae o A Paki.

Poeikohoia

John Wm E. Maikai
Ukeke
Keau
Kihe
Lokomaikai
Nawaalaau

Mau Hoakuka.

R Amrstrong
Wm L. Lee
R C Wale {Emana ilalo}

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo no na hana o ka la i nehinei, a ua Aponoia, a hooholoia.

Alaila Kamailio no R. C. Wale no ka hele mai e kuka pu no na Haawina.

Nolaila, ua hooholoia, E pono e kii aku ia R. C. Wale e hele mai iloko o keia Ahaolelo no ka hana a kakou e makemake ai ia ia e kuka pu no ka hooponopono ana o na Haawina; a na ke Kakauolelo o keia Aha e hoopuka aku i palapala kii ia ia e hele mai i keia la no.

Eia ka palapala a ke Kakauolelo i hoopuka aku.

Hale Ahaolelo
Maunakilika 25 Iulai 1850.

Mea Hanohano,
R C Wale

Aloha oe

Ke hai aku nei au ia oe me ka hoike ana, ua hooholoia keia olelo malalo iho i keia la iloko o ka Ahaolelo, penei;

"E pono e kii aku ia R. C. Wale e hele mai iloko o keia Ahaolelo no ka hana a kakou e makemake ai ia ia e kuka pu no ka hooponopono ana o na Haawina."

Nolaila, ina pono ia i kou manao, e hele koke mai oe i keia la e kuka pu me ka Ahaolelo no ke dala o ke Aupuni.

Owau no me ka mahalo
S. P. Kalama
Kakauolelo Ahaolelo

Honolulu

Haila hoounaia ka palapala ia R.C. Wale.

Hoopukaia kekahi Kanawai hou, penei,
"He Kanawai hoonoho i mau hope Kiaaina no na Kiaaina o Hawaii, Maui, Oahu, a me Kauai."

He poo hoakaka nui maluna ae o ka Pauku, a elima no Pauku o ua Kanawai la.

Alaila kamailio iki ma ia Kanawai, aole nae i hooholoia. O I. W. E. Maikai, Ukeke a me kekahi poe e ae; hoole lakou, aole pono e hoonoho i mau Hope Kiaaina.

Hoakaka o Limaikaika no ka pono nui o ka Hoonoho i mau hope Hoopaapaa iho la, aole nae holo. hiki mai o R. C. Wale, alaila pau ka olelo malaila.

Hoike o R. C. Wale no kona hele ana mai; a ua mahalo ia kana olelo.

Alaila hoike o R. C. Wale no kona manao no ka hana o ka Ahaolelo, a ua hoolohe ia.

Olelo o Wm. L. Lee, he olelo loihi no na mea e pili ana i ka pono o ka hoopii aku i na uku o na Kiaaina, a me na Lii, a me ka pono o ka hoemi iho.

Nui loa ka olelo no na uku aole nae i hooholoia, waihoia a halawai hou.

Hooholoia Apopo Halawai hou, hora 10 o ka kakahiaka.

Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama

Hale Ahaolelo
Maunakilika
26 Iulai M.H. 1850.

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia. Eia ka poe i hiki mai.

O na Lii

Keoni Ana Kuhina Nui.
Jas. Y. Kanehoa Kiaaina o Maui
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
Paulo Kanoa Kiaaina o Kauai.
B. Namakeha
I. Kaeo
C. Kanaina
I. Ii
A Paki

Poeikohoia

J. W. E. Maikai
Ukeke
Kihe
Lokomaikai
Keau
Nawaalaau

Mau Hoakuka

R. Armstrong
Wm L. Lee

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo no na hana o nehinei, a ua Aponoia a hooholoia

Kamailio hou no na Uku o ka Moi a me na Lii a me na Kiaaina, a me na Kakauolelo a me kela mea keia mea.

Noonoo nui ka Ahaolelo a hooholo i

kekahi mau mea.

Hooholoia. E haawiia no ka Moi, he umi Tausani kona Haawina no ka makahiki hookahi, okoa ko ka Hale Alii.

Hooholoia ka Haawina no na Kiaaina ekolu o Kauai, Maui a me Hawaii penei. No ke Kiaaina o Kauai, e haawiia ia ia Hookahi Tausani me ka iwakalua, e haawiia no ke Kiaaina o Maui Hookahi Tausani Elua Haneri me kanaono; e haawiia no ke Kiaaina o Hawaii, Hookahi Tausani hookahi haneri me kanaka. Oia ka nui o ka Haawina o kela Kiaaina keia Kiaaina no ka makahiki hookahi.

Oia mau no ka uku o ke Kiaaina o Oahu, aohe olelo hou no keia Ahaolelo nona.

Hooholoia ka olelo no ko na Lii o ka Ahakuka Malu, E like no me ko lakou uku e noho nei Ewalu haneri Dala a ka mea hookahi, ka mea hoi i hooholoia ma ka Ahakuka Malu imua o ka Moi, oia wale no ko lakou Haawina.

Hooholoia, e pono e haawiia i Hookahi Haneri me kanawalu Dala no ke Kakauolelo hookahi a na Kiaaina o Na Mokupuni, Kauai, Oahu, Maui Hawaii.

Hooholoia, E holoiia ka Haawina o na Luna Dute hou o na Awa hou, ka mea i kakauia e R. C. Wale ma ka Bila O na Haawina.

Hooholoia. E hoana e ia i Elua haneri Dala a e waiho wale no ka Lunakanawai hoomalu ma Honolulu Oahu, na ke Kuhina Kalaiaina maloko ae o ke Kiaaina e hooponopono me ia mau Dala, ka mea mai o R H Bolena ka Lunk. Hoomalu e noho nei.

Hooholoia no ka Lunakanawai o ke awa ma Hilo, pono paha i Ewalu haneri no ka makahiki.

Hooholoia - E haawiia i Elua Tausani Dala no na Lunakanawai Apana, a me na Lunakanawai Kaapuni o ka Mokupuni Oahu, a maloko o ia mau Tausani e hiki ai i ke Kiaaina ke hooponopono e like me kona ike ana he pono, aole no hoi hewa ke emi iho.

Hooholoia - E pono e haawiia i Eono Tausani Dala no na Hale Paahao, Kauai, Maui, Hawaii, e like me ka nui o ka lilo pono; aole nae e oi aku. Na ke Kuhina Kalaiaina no nae e hooponopono e like me kona ike ana he pono ke hoike mai na Kiaaina ia ia.

Hooholoia - Ua aeia ka Bila Haawina no na Uku makahiki i heluheluia a i hooponoponoia i keia mau la, a na R. C. Wale e hooponopono hou i na hua hookomo hou iho, alaila e hoike hou mai, a e hooholo loa

Hooholoia e kauoha aku ke Kakauolelo ia R. C. Wale e hookomo i na hua i hoolololiia, a e hoomaikai i ka Bila Haawina.

Hoopuka ke Kakauolelo i palapala no ia mea - penei;

Hale Ahaolelo
Mauna Kilika
26, June 1850.

Mea Hanohano
R. C. Wale }
Aloha oe.

Ke hoihoi aku nei au ia oe ka Bila Haawina o na mea o ke Aupuni, a e kakau hou oe i Bila hou, a e hookomo i na mea i hooholoia maanei, a e holoi aku i na mea i hooleia, a pela e puka mai ai ka mea i Aponoia.

E hana oe i keia, a hoihoi hou mai i keia Aha i kekahi halawai hou ana.

Ma ke kauoha no ka Ahaolelo.

Owau no me ka Mahalo, Kou
Kauwa Hoolohe.
S. P. Kalama
Kakauolelo

Hooholoia a ka Poalua o kela hebedoma, ka la 30 o Iulai, halawai hou ka Ahaolelo hora 10, o kakahiaka.

Pule a noa, hoi nui akula

S P Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
30 Iulai 1850

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana Kuhina Nui
Jas. Y. Kanehoa Kiaaina o Maui
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
Ioane Ii
Iona Kapena
Iosua Kaeo
Beneki Namakeha

Poeikohoia

John Wm. E. Maikai
Ikekee
Keau
Lokomaikai
Kihe
Nawaalaau

Mau Hoakuka

Limaikaika
William L. Lee

Pule a noa, alaila, heluhelu ke Kakauolelo i ka olelo no ka hana i ka la 26 o Iulai, ua apono ia, a hooholoia

Hoikeia ka Bila o na Haawina uku o ko ke Aupuni poe, a me ka palapala a R. C. Wale i hoomakaukau ai i olelo pane aku i ka moi no ka hana ana a me ka hooholo ana i ka pono a no ka hemahema o ia olelo, Nolaila, ua hooholoia e waihoia na William L. Lee e hoomakaukau i kela olelo, a hoike mai i kekahi halawai hou ana, a ia manawa i maopopo ai ka olelo no na Haawina.

Hoopukaia ke Kanawai hou, "He Kanawai e hoomahuahua i ka Poeikohoia e na Makaainana maloko o ka Ahaolelo" Ehiku mau Pauku o ia Kanawai. Ua heluheluia imua o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia a me na Lii, a ua aponoia, a hooholoia i Kanawai no keia Aupuni.

Hoopukaia kekahi Kanawai hou, "He Kanawai hooponopono i ke koho ana o ka Poeikohoia e na Makaainana," he 18 Pauku. Ua heluheluia a hoopaapaaia, a ua hooholoia a lilo i Kanawai i keia la.

Hoopuka koke mai la o Wm. L. Lee i kela olelo pane i ka Moi i haawiia nana e imi. Eia ua olelo la

"Na ka Moi
Kamehameha III
Ke Alii o ko Hawaii Pae Aina

O makou o na Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo, ke hai haahaa aku nei ko makou manao no kau palapala i hele pu mai ai me ka Bila Haawina, a me na palapala i huipuia me ia. Ua pau i ka noonooia a me ka hoopaapaaia a ua hooholoia iloko o keia Aha. Ua hoololiia no nae kekahi mau hua. Nau no e ka Moi e nana mai i ka pono o keia Bila Haawina, a ina pono ia oe, e hoapono mai no i lilo oia i Kanawai.

O na Lii a me ka Poeikohoia, ua nana i na mea e oe au i hoakaka mai ai, a o ka makou palapala keia ia oe ma ka lima o ke Kuhina Nui.

Hooholoia e na Lii a me ka Poeikohoia iloko o ka Ahaolelo ma Honolulu i keia la 30 o Iulai M. H. 1850."

Hooholo na Lii a me ka Poeikohoia, i kela manao, a ua lilo i olelo na ka Ahaolelo e pane aku i ka Moi.

Hooholoia O ka la mua o Augate ka la e hoomaka ai na hapawina.

Hooholoia e na Lii a me ka Poeikohoia iloko o ka Ahaolelo, e ukuia kela mea keia mea o ka Poeikohoia ekolu dala no kela la keia la ana i noho ai iloko o keia Ahaolelo i keia makahiki. E hoomakaia keia uku ana ma ka la mua o Augate 1850.

Hooholoia a ka poaha o keia hebedoma, halawai hou ka Ahaolelo, ma ka hora 10, o ka kakahiaka.

Pule a noa, alaila hoi nui akula.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
1 Augate 1850.

Halawai ka Ahaolelo. O na Lii a me ka Poeikohoia. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii
Keoni Ana Kuhina Nui
Jas. Y. Kanehoa Kiaaina o Maui
Geo. L Kapeau Kiaaina o Hawaii
Chs. Kanaina
Ioane Ii
Iosua Kaeo

Poeikohoia
J W E. Maikai
Ukeke
Keau
Kihi
Lokomaikai
Nawaaluau

'Iau Hoakuka
Limaikaika

Pule a noa, alaila heluheluia ~~ka Kanawai~~ ka olelo o ka hana Ala i ka la 30 o Iulai, a ua hooholoia.

Heluheluia ke Kanawai o na Alanui, a ua nui loa ka hoopaapaa. Hoole ka nui o ka Poikohoia i na dala uku pani eono no ka makahiki hookahi, a i ka uku pani hapalua no ka la hookahi. O Keau o Hawaii ka i ae mai i na dala eono, a i ka hapalua no ka la. Ua maikai keia Kanawai i ka manao o na Lii. A no ka hoopaapaa loa, a me ka ae ole o ka nui o ~~ka~~ Poeikohoia,

Nolaila, ua hooholoia, e waihoia ke Kanawai hou i manaoia no ka hana i na Alanui, aole hana hou. O ke Kanawai kahiko e paa nei, oia no ke Kanawai o na Alanui.

Heluheluia ke Kanawai hou, "He Kanawai e pili ana i ka hooholo ana o na luina kanaka maoli maluna o na moku holo kahiki." Pauku. Aole i hooholoia, no ka olelo iloko no ka hana, na Limaikaika i ninau ia Lii. Hooholoia e waiho a hana hou.

Hoopuka houia kela Kanawai i heluheluia mamua a waihoia, "He Kanawai e hoopaa ana i kekahi mau olelo ae like i hooholoia e ke Alii iloko o ka Aha Kukakuka Malu, ma ka la 21 o Dekemaba 1849, e haawi ana i na kuleana aina alodio i na makaainana" 4 Pauku. Aole nae i hooholoia no ka akoakoa nui ole o na Lii.

Hooholoia a ka Poalua o kela hebedoma, halawai hou. Pule a noa, hoi nui akula.

S. P. Kalama
Kakauolelo

ma ka la i hoolahaiaai ma ka Elele Hawaii.

Hoopuka mai o Limaikaika e hana i Kanawai no na Koa okoa, ia lakou ka lakou mau kahiko a pau. Hooholoia, aole e aeia, aole pono.

Hoopuka o ~~Lii~~ {Wm. L. Lee} i ka manao o Wale e hana i Kanawai no na makai, a ua hooleia e na Lii a me ka Poeikohoia. Oia ka mea i hooholoia, no ka hoole mua ana o Wm. L. Lee ia R. C. Wale.

Heluheluia "He Kanawai e hoopaa ana i kekahi mau olelo ae like i hooholoia e ke alii iloko o ka Aha Kukakuka Malu ma ka la 21 o Dekemaba 1849, e haawi ana i na kuleana aina alodio i na makaainana." 4 Pauku.

Hooholoia apopo, hora 10, o kakahiaka halawai hou. Pule a noa, hoi nui aku la.

S. P. Kalama
Kakauolelo.

~~Poino. Ho ka la eono o Augate M. H. 1850.~~
~~Hooholoia e na Lii a me ka Poeikohoia "He Kanawai hooponopono i ka Kanawai i pili ana i ka Auhau aina"~~ Holoia no ke Kuhihewa ke kakau hewa. S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Alii
7 Augate 1850.

Halawai hou na 'Lii a me ka Poeikohoia e Ahaolelo. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana Kuhina Nui
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
Jas. Y. Kanehoa " " Maui
Paulo Kanoa " " Kauai
C. Kanaina
I. Kaeo
A. Paki
Ioane Ii
B. Namakeha

Poeikohoia

Ukeke Oahu
Lokomaikai } Maui
Kihe }
Keau Hawaii
Nawaalaau Kauai

Mau Hoakuka

Limaikaika
Wm. L. Lee

Pule a noa, alaila heluheluia ka olelo o nehinei, a ua hooholoia

Hoopuka mai o Wm. L. Lee, ua kupono ole ka Pauku 8 o ke Kanawai i hooholoia inehinei He Kanawai no ka ili ana i ka waiwai paa, waiwai lewa i na hooilina, no ka olelo ana o ua Pauku la, i na hooia mai kekahi i kana keiki poo ole, e manaoia no, nana no ia keiki, me he keiki ponoi la. Manao o Lee, e holoi loa ia Pauku, aka, aia no i kela makua ka manao i kana keiki poole a e haawi e i palapala kauoha waiwai i waiwai nona, aole pono e olelo ke Kanawai no ia poe o poino na keiki maoli. Nolaila, ua hooholo ia e na Lii a me ka Poeikohoia, e hoopanaia ua Pauku. 8 la, a ua pau io no Maloko o ua Kanawai la he 16 Pauku.

Heluheluia "He Kanawai e like ai na Apana Kula a me na Apana Auhau, a e mahele i na Apana i okana" 4 Pauku. Ua noonoo maikai na Lii a me ka Poeikohoia, a ua hooholoia a lilo i Kanawai i keia la.

Heluhelu ia "He Kanawai no ka helu ana i ka poe mare a me ka poe hanau, a me ka poe make." 3 Pauku. Ua noonooia, a ua maikai. Ua hooholoia e na Lii a me ka Poeikohoia e na Makaainana, a ua lilo i Kanawai i keia la.

"Heluheluia "He Kanawai e hooponopono ana i ke Kanawai e pili ana i ka Auhau aina." Ua noonoo nui na Lii a me ka Poeikohoia, a ua hooholoia.

Hooholoia e na Lii a me ka Poeikohoia, e haawiia i elima haneri dala uku makahiki no ka Kakauolelo ~~no~~ & ka Luna Dute o Lahaina.

Oleloia, e halawai okoa ka poe i kohoia me Limaikaika a me Lii no ka imi i Kanawai no ke Alanui, aia maopopo ia lakou, alaila maopopo ka halawai i ka la Apopo a i kahi la aku paha.

Pule a noa, hoi nui akula.

L. P. Kulamo
Kakauolelo

Hale Alii
8 Augate 1850.

Halawai ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia ma Hale Alii i ka hora 11 o kakahiaka o keia la. Eia ka poe i hiki mai.

Na Lii.

Keoni Ana	Kuhina Nui
Jas. Y. Kanehoa	Kiaaina o Maui
Paulo Kanoa	Kiaaina o Kauai
Iosua Kaeo	
Ioane Ii	
B. Namakeha	

Poeikohoia

Kihe
Lokomaikai
Keau
Ukeke
Nawaalaau

Na Hoakuka.

Limaikaika
Wm. L. Lee

Pule a noa Kohoia o Limaikaika i Kakauolelo a pau ka noho ana o S. P. Kalama i ke jure o ka Ahakaapuni.

Hooholoia "He Kanawai hana Alanui" ehiku pauku.

Hoikeia mai kekahi Kanawai no ka hoolimalima lio ma Honolulu nei: a ua kukaia keia Kanawai, aole nae i hooholoia. Pau ka halawai. Apopo hora. 10, o kakahiaka, halawai hou. Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

(Inoa) Limaikaika
Kakauolelo Punihakahaka
Kakauia e S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Alii
10 Augate 1850.

Halawai hou na Lii Ahaolelo a me ka Poeikohoia ma ka Hale Alii i ka hora 11 o keia la. Eia ka Poe i hiki mai.

Na Lii
Keoni Ana Kuhina Nui
Paulo Kanoa Kiaaina o Kauai
Geo. L. Kapeau
I. Kaeo
A. Paki
B. Namakeha
Ioane Ii
Poeikohoia
Ukeke
Lokomaikai
Kiha
Nawaalaau
Keau.
J. W. E. Maikai
Hoa Kuka Limaikaika

Pule a noa. Hoomakea ka hana o keia la.

Hooholoia, Komo kekahi mau huaolelo "hana pu" iloko o ka Pauku 5 o ke Kanawai hoomahuahua i ka Poeikohoia.

Hooholoia kekahi Pauku hou no na Pahale o na kanaka, e ku kaawale ana, aole hui me na aina, no ka mea, ua hoihoi mai ka Moi i kela Kanawai, aole i kakau i kona inoa, no ka rula ole o na kahuahale.

Hoopii ka Poeikohoia no kekahi mau mea pilikia o lakou, no ka aina a me ka ilio a me ka popoki, a ua kamailio no, aole nae mea i holo.

Hooholoia, e ukuia ka Poeikohoia ekolu dala no kela la keia la a lakou i noho ai iloko o ka Hale Ahaolelo mai ka la 6 o Augate e like me Kanawai. Pau ka Ahaolelo o keia la. Poalua o kela hebedoma. hora 10, o kakahiaka, halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, hoi nui aku la.

Limaikaika
Kakauolelo Panihakahaka
Kakauia e S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Alii
9 Augate 1850.

Halawai ka Ahaolelo o na 'Lii a me ka Poeikohoia, ma Hale Alii i ka hora 11 o keia la. Eia ka poe i hiki mai.

Na 'Lii
John Young Kuhina Nui
B. Namakaha
I. Kaeo
Paulo Kanoa Kiaaina o Kauai.
Poeikohoia Geo. L. Kapeau
A. Paki.
Kiha
Lokomaikai
Keau
Ukeke
Nawaalaau

Na Hoakuka
Limaikaika
Wm. L. Lee

Pule a noa, alaila hoomaka ka hana o keia la. Hooholoia kekahi Pauku hou no ke Kanawai Alanui i hooholoia inehinei { Augate 8, 1850 } no ka hele i ka hana me ka lako ole, oia ka Pauku 5, a me kekahi mau huaolelo iloko o ka Pauku akahi o ia Kanawai, penei, "na haole hoohiki a me na haole hoohiki ole, a ua noho ma Hawaii nei hookahi makahiki"

Hooholoia kekahi Kanawai hoonoho i Lunakanawai Kaapuni no ka Mokupuni o Molokai Elua pauku. Pau ka halawai o keia la. Apopo, hora 10, o kakahiaka, halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, hoi nui aku la.

Limaikaika
Kakauolelo Panihakahaka
Kakauia e S. P. Kalama
Kakauolelo

Olelo Hoakaka a ke Kakauolelo.

E hoololi i ka la 9 o Augate, e komo mawaena o ka la 8 a me ka la 9 i kupono e like me ka helu ana o na la, a pela e manao ai no ke kakau ana i ka la 9 mahope o ka la 10, o Augate, alaila pololei. No ke kope hewa keia, no ke kakau hewa o Limaikaika ma kana palapala, he la 9 ka la 8 o Augate, a nolaila pua e i ke kope ana ka olelo o ka la 10, a haule iho la ko ka la 9 o Augate mahope.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
13 Augate 1850.

Halawai hou ka Ahaolelo o ka Poe Alii a me ka Poeikohoia i ka hora 10 o kakahiaka o keia la. Pule a noa. Eia ka poe i hiki mai.

Poe Alii

Keoni Ana Kuhina Nui
Iak. Y. Kanehoa Kiaaina o Maui
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
A. Paki
B. Namakeha

Poeikohoia

I. W. E. Maikai
Ukeke
Keau
Lokomaikai
Kihe
Nawaalaau

Hoa Kuka

Limaikaika

Heluhelu ke Kakauolelo i na hana o na la 7, 8, 9, 10, o Augate nei, a ua hooholoia.

Hooholoia, No ka mea, ua heluheluia imua o keia Ahaolelo i keia la, ka olelo a ka Moi, ana i manao ai e nanaia e ka Ahaolelo a ina he pono, e hooholoia iloko o kona Ahakukakuka malu, no ka oihana a ke Kuhina Nui, a i ka manao o keia Aha, ua pono keia olelo. Hiki mai o Paulo Kanoa.

Hoopuka mai ka Poeikohoia i na manao hoopii no na mea pilikia a lakou i ike ai, ua kakauia ma ka palapala me ko lakou mau inoa. Eia no ua palapala hoopii la, a lakou i imi ai, penei,

"Hale Ahaolelo
"Maunakilika
"12 Augate 1850.

"Halawai kaawale ka Poeikohoia o ko
"Hawaii Pae Aina, e like me ke Kanawai.
"Pule a noa Eia ka poe i hiki mai.

"I. W.E. Maikai
"Kike
"Lokomaikai
"Ukeke
"Nawaalaau
"Keau

"Ua hoopukaia kekahi mau pilikia o na
"makaainana a ua hooponoponoia, a ke waiho
"aku nei makou na ka Ahaolelo e apono a
"e hoole. Eia no malalo iho.
" 1. O ke Kanawai no ka Awa i alia no
"ka poe mai. E hoopauia kela Kanawai.
"Koe no nae ka hoopai aku no ka poe inu
"malu i ka awa, a no ke kuai malu i mea
"loaa no ka waiwai.
" 2. O ke Kanawai Auhau i na ilio a me
"na popoki. E hoopauia kela Kanawai Aole
"auhau maluna o ka ilio a me ka popoki.
" 3. O ke Kanawai hoopau i ka hookomo ana
"i na kuleana aina; e ae ka Ahaolelo, e hoo=
"komo ka poe mea kuleana i haule, a i komo
"ole mamua aku nei, e komo lakou ma keia
"hope a hala elua makahiki mai ka la aku
"e hooholoia ai.

„4. Alia e kuai ke Aupuni a me na Lii i ka aina
„ me na haole, a maopopo ko na makaainana hoowahawaha
„ a me ka haalele. Aole no hoi e manao
„ nui ma ke dala, aka, e kuai kupono no i mea
„ e mau ai ka pono o ke kanaka Hawaii, E kuai
„ no me na makaainana.
„5. O na kuahiwi a pau o na aina mai Hawaii a Kauai,
„ e hoonoaia i pono no na makaainana, koe no nae
„ na laau kapu i oleloia ma ke Kanawai
„6. O na kai o na aina, mea kai mai Hawaii a Niihau;
„ E hoonoaia i pono no na makaainana.
„ Koe no nae na ia i hoomaluia.
„7. O ka auhau kino o na wahine a me na keikikamahine
„ a me na keiki kane malalo o na makahiki
„ he umikumamaono. E hoopauia, aohe
„ auhau maluna o lakou.
„8. No kekahi mau kumu e hiki ai ke oki a hookaawale
„ ae i na mea i mareia ma keia Aupuni.
„ Penei,

„1 Ka like ole o ka noho ana o ke kane me
„ kana wahine, a me ka like ole o ka lana mau
„ manao, a pono ole ke kane a me ka wahine a
„ hala eha makahiki, e pono e okiia laua a e hookaawaleia
„ ko laua mare ana. A o ka mea o laua
„ i oi aku ka pono, e hiki no i ke Kiaaina ke ae aku
„ e mare i kane a i wahine hou nana, ke maopopo
„ ma ka olelo a na hoike.

„ 2 O ke kane a me ka wahine i loaa ia ia ka
„ mai pupule mau e pilikia i ka noho ana a me
„ ke ola o kekahi kane a me kekahi wahine a hala
„ eha makahiki a keu paha mai ka hoomaka ana
„ o ia mai. e hiki no i ka mea i poino e hoopii
„ i ke Kiaaina e mare hou i kane a i wahine nana,
„ a e haawi no ke Kiaaina i ka ae a me ka palapala

„ae mare, ke maopopo ma ka olelo a na hoike.
„E hana mua ia nae e kekahi Lunakanawai
„kupono.
„ 8. Ina i hihia kekahi kane mea wahine
„a o ka wahine mea kane paha ma kekahi hewa
„karaima a me ka foloni, e hiki no i ke kane
„pono a me ka wahine pono e mare hou i kane
„a i wahine no kona poino no ka lilo loa ma
„ka hoopai o ke Kanawai, me ka manao ole i
„ka hoolele io ia i ka aina e, ke maopopo
„nae ka poino ma ka olelo a na hoike. E okiia
„kela mea hewa, a e mare ka mea noho ole i
„ka hoopai.
„9. O na Koina o ke oki a me ka hookaawale
„wahi moe i oleloia ma ke Kanawai, e hoo-
„pau ia
„10 O na Koina o na Ahahookolokolo i oleloia
„ma ke Kanawai, e pono e hoopauia.
„11. E hoonoa ia ka hope wai o Mana ma Kauai,
„ i mea e pono ai na makaainana.
„12. Mai kuai hoemi i ka aina i na kumu
„ Misionari Amerika a me na Misionari e
„ ae, aka, e kuai like pu ke kumukuai
„ ia lakou me na mea e ae.
„13. Mai hoolimalima ke Aupuni a me na Konohiki
„ i na aina o lakou ma ke ano e hoopilikia ai i
„ na makaainana. Aole e hookapuia na mea
„ o ke kuahiwi a me na weuweu, a me ke pili
„ a me na mea ulu e ae o ke kula i kekahi ma-
„ kaainana o ua aina la, e noa no i mea nona
„ e pono ai a i mea kuai aku, a i hanai holo-
„ holona nona iho.

„ Oia na mea i loaa ia makou
„ma keia halawai ana i nehinei, a ua ae.

like makou, a ua hana hoi e like me ka hoouna
„ ana mai o na Haku, a ke nonoi aku nei makou
„ ia oukou e na Lii o ka Ahaolelo, e imi pu kakou
„ ma keia mau pilikia o na makaainana; a e wehe
„ ae i keia mau mea pilikia. He nui no na mea
„ pilikia kuleana ole, a e hoike hou aku no ke makaukau makou

„ Hanaia a hooholoia ma ko makou
„ Halawai ma ka Hale o Maunakilika
„ i ka la i oleloia maluna, i keia makahiki a ua kau i ko makou mau inoa.

„ (Inoa) Nawaalaau
„ (Inoa) Kiha
„ (Inoa) Ukeke
„ (Inoa) D. Lokomaikai
„ (Inoa) N. Keau
„ (Inoa) J.W.L. Maikai „

Kamailio iki no ka Ahaolelo a no ka pau e o ka manawa, nolaila, ua hooholoia, e waiho a kekahi halawai hou, alaila kuka hou.

Hooholoia, Apopo hora 10, o kakahiaka halawai hou ka Ahaolelo. Pule a noa, hoi nui akula.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Alii
14 Augate 1850

Halawai ka Ahaolelo o ka Poe Alii a me ka Poeikohoia ma ka Hale Alii i ka hora 10, o kakahiaka o keia la Pule a noa. Eia ka poe i hiki mai.

Na Lii Ka Moi Ke Alii
Keoni Ana Kuhina Nui
M Kekuanaoa Kiaaina o Oahu
Jas Y Kanehoa Kiaaina o Maui
Geo. L Kapeau Kiaaina o Hawaii
Paulo Kanoa Kiaaina o Kauai
A Paki
B. Namakeha
C. Kanaina mahope mai.

Poeikohoia
I. W. E. Maikai
Ukeke
Lokomaikai
Kiha
Keau
Nawaalaau

Hoakuka
Limaikaika

Heluhelu ke Kakauolelo i na olelo o nehinei, a pono ia, a hooholoia.

Noi mai o Limaikaika imua o ka Moi, a me ka Ahaolelo, e hookuu aku ia ia mai kona noho ana i keia Aha, no kona nawaliwali wale iho, a me ka pau o ka hana pili ia ia iloko o keia Aha.

Nolaila, ua hooholoia e na Lii a me ka Poe ikohoia, e hookuu ia'ku o Limaikaika mai keia Aha aku, a ina he olelo a he hana kupono paha iaia o keia kau Ahaolelo, e hiki no ke kiiia oia, a e haawi paha ma kona hale. E hiki no nae o Wale a me Bete a me Lee ke hele mai.

Hoopuka mai ke Kuhina Nui i kekahi mau Pauku hou, e hookomoia iloko o ke Kanawai i hooholoia i ka la 6, o Augate M. H. 1850, ke Kanawai hoi i kapaia, "Ke Kanawai i hoopaa ana i kekahi mau olelo ae like i hooholoia e ke Alii iloko o ka Aha Kukakuka Malu ma ka la 21 o Dekemaba 1849, e haawi ana i na kuleana aina Alodio i na makaainana. Ua heluheluia kela mau olelo, he mau upana Pauku i hoomakaukauia e ka Moi no kona hoohalikala i ua Kanawai la, no ka hemahema o na kuleana kahuahale o na kanaka a me na aina mahina ponoi o lakou. Penei na huaolelo, a me ka olelo o ua mau Pauku la i heluheluia:-

"Pauku 5 I ka haawi ana i na kanaka
" i ko lakou mau kahuahale ma ke ano Alodio, a
" he kahua hoi e ku kaawale ana aole i hui ia me
" na aina mahi, aole hoi i paa i ka pa, aole hoi
" i mahiia, alaila, aole no e oi aku ke kahuahale ma mua o ka hapaha eka

"Pauku 6. I ka haawi ana i na kanaka
" i na kuleana mahina, a loi paha, Eia wale no
" ko lakou kuleana, o ko lakou wahi i mahi ponoi
" ai, a e waiho ana ma ke ano mahina maoli; aole
" hoi o kahi a ke kanaka i mahi kikokikoi
" ai, a manao paha i mea e nui ai kona mahina,
" aole ma na wahi waiho wale ana

" Pauku 7. Eia kekahi. I ka alodio ana o

„kekahi Akuaaina i kona aina, a i kona mau
„aina paha, aole no e nele na kanaka o kona
„aina ponoi iho, i ka pii ana i wahie, a i laau
„hale, a i lai, a i pili, a i aho, a i kaula, a i ai
„i mea e pono ai kona kino iho aole hoi i mea
„e waiwai; a ma ka punawai paha a ma ka
„auwai paha a ma ke kahawai a ma ke alanui
„hele. Ina i manao kekahi o na kanaka o ia
„aina e kii i ke kuahiwi a i na mea paha
„i aeia ia lakou E hai mua mai nae lakou
„i ka lohe i ko lakou Akuaaina, a i ole ia, i
„kona mau Luna malalo o ua Akuaaina la
„ana i hoonoho ai.

Kamailio nui ka Ahaolelo no keia mau mea, a kuka nui no hoi me ka imi nui i na mea e maopopo loa ai ka pono o ua Kanawai la. Aole nae i holo, ua waiho ia nae a i kekahi halawai hou e hana hou no. Ua apono ia nae ka Pauku 5 a me ke 6, a e hoololilolii ia na hua hemahema i pololei. O ka Pauku 7- E hooponopono hou ia no, a hoike i kekahi halawai ana.

Eia kekahi. Hoakaka mai o I.W.E. Maikai, e pono e haawi wale ia ia na makaainana konohiki haahaa ko lakou mau aina i loaa no ke Alii a no ke kuleana ana, e haawi wale ia ma ke ano Alodio me ka uku ole e like me ka haawi ana i na makaainana mea kuleana. Ua hoakaka pu no hoi oia no na aina o na Konohiki Alii maoli, e haawi wale ia ma ke ano Alodio e like me ka haawi ana i na makaainana. Kamailio a hooholo ia, e hana ka Poeikohoia i Palapala na lakou no keia manao, a e hoopuka mai i kekahi halawai ana, ke maopopo a ke makaukau hoi, a na ke Kuhina Nui e hoike iloko o ka Ahakukakuka Malu.

Hoopukaia ke Kanawai hou, "He Kanawai no ka Haku Puuku o ka Hale Alii" Ua heluheluia imua o ka Ahaolelo. Mokuna mua, he umikumamakolu pauku. Mokuna II. ka Pauku no ia. Mokuna III. ka Pauku no ia. Mokuna IV. ka Pauku no ia. Noonoo nui ka Ahaolelo, a ua aponoia a hooholoia a lilo i Kanawai i keia la. I ka olelo nai no ka hoohuoi o A. Paki i na dala e uku ai i ke Kahuna Lapaau o ka Moi. Hooholoia e ninau houia ia Wale, a lohe ia maopopo ka manao.

Kamailio hou ma na mea hoopii a na makaainana i hoikeia e ka Poeikohoia. Kamailio no ka awa, a hoopaapaa nui. Hooholoia, na ka Poeikohoia e imi i mau manao pololei no ka hoopau a me ka hoopau ole i na Kanawai Awa la, a na lakou e hoike mai, alaila hooholoia.

Hooholoia a ka Poalua o keia hebedoma ae, e halawai hou hora 10, o kakahiaka o ia la. Pule a noa, hoi nui ka Ahaolelo.

S. P. Kalama
Kakauolelo

Hale Ahaolelo
Maunakilika
20 Augate 1850.

Halawai hou ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina Pule a noa. Eia ka poe i hiki mai

Na Lii Ka Moi
Keoni Ana Kuhina Nui
Paulo Kanoa Kiaaina o Kauai
Geo. L. Kapeau Kiaaina o Hawaii
A. Paki
C. Kapaakea
I. Kaeo

Hiki mai mahope
B. Namakeha
M. Kekuanaoa
C Kanaina

Poeikohoia

John W E. Maikai	Nawaalaau
Ukeke	Kihe
Keau	Lokomaikai

Heluheluia ka olelo o ka la 14 o Augate 1850, a ua aponoia a hooholoia.

Komo hou mai o Limaikaika no kona makemake iho, no kekahi hana pili ia ia, no ka olelo hoopii a na haole mahiai, a ua apono ia kela komo ana mai.

Hoike mai o I. Wm. Maikai kekahi o ka Poeikohoia, ua hana lakou i ka olelo no ka poe Konohiki makaainana a me na Lii Konohiki pu kekahi, no ke noi e haawi wale ia i na Konohiki makaainana a me na Konohiki Alii pu no hoi, ko lakou mau kuleana aina, ma na aina maoli o lakou i loaa mai ke alii mai, a ua haawiia kela olelo i ke Kuhina Kalaiaina, e hoikeia i ka Moi iloko o ka Aha Kukakuka Malu, e like me ke kauoha a ka Ahaolelo i hooholoia i ka la 14, o Augate 1850.

Hoopuka mai o Lokomaikai kekahi o ka Poeikohoia, i ka olelo hoopii a kekahi poe makaainana o Molokai, no ka laweia ana o kekahi mau kihapai Loi o lakou e ka Lunaauhau e Ilae a me kekahi mau Konohiki mamua aku o ka wa, aole i hanaia ke Kanawai no na kuleana aina, no kela lawe ana, ua manao lakou i keia wa, ua poino a ua pilikia maoli lakou i ka lilo e ana o ko lakou mau kihapai. I ka wa e noho Kiaaina ana o ka Mea Kiekie Keoni Ana kela hana ana Ua kamailio nui no ka Ahaolelo no keia mea, aole nae i holo, ua waihoia aia i ka Ahaolelo hou i kela makahiki e olelo hou ai, ke makemake nae e olelo malaila.

Hoopuka o I. W. E. Maikai kekahi o ka Poeikohoia i ka olelo a lakou i hoomakaukau ai i Kanawai e pono ai ka awa, e like me ka olelo ia lakou i ka la 14 o Augate 1850, a ua heluheluia ua olelo la, penei,

"Honolulu

„15 Augate 1850.

„ Halawai kaawale ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina e like me ke Kanawai Pule a „noa. Eia ka poe i hiki mai.

„ I. W. E. Maikai Nawaalaau

„ Ukeke Kiha

„ Lokomaikai Keau

„Ua noonoo ka Poeikohoia no kekahi mau
„manao kupono e koe ai ka awa no ka poe mai
„e like me ke kauoha a ka Ahaolelo; a eia ua
„olelo nei,

„ 1. O ke Kanawai o ka awa i aeia no ka
„poe mai, ua hoopaniia ka haawi wale ana
„i na mai a pau. Eia wale no na mai kupono
„i ka haawiia'ku o ka awa; o ka mai
„puha, a me ka ihu ole aai mau, a me ka
„mai hilo, a me ka mai lolo loihi i aponoia
„o ka awa ka laau e ola'i.

„ 2. O ka poe mai i haawiia ka awa i mea
„e pono ai e like me ka pauku maluna iho,
„ma keia Kanawai, aole e hiki ia ia ke haawi
„aku ia hai e inu i ka awa, aole no hoi
„e hiki ia ia ke kuai aku i awa no hai. Ina
„ua ikeia oia e hana ana ma ke ano kue i
„ke Kanawai, e hoopaiia oia i na dala hookahi
„haneri; a i ole he dala, e hoohanaia
„ma ka hana o ke Aupuni i eono malama.

„ 3. O ka poe a pau i ae oleia e keia Kanawai
„e inu i ka awa. Ina e inu lakou, alaila
„e uku mai ka mea inu i na dala hookahi
„haneri, a i ole he dala, e hoohanaia ma
„ka hana o ke Aupuni i na malama eono;
„a ina ua hoomakaukau wale no, aole nae
„inu, alaila e uku mai i kanalima dala;
„a i ole he dala, e hoohanaia ma ka hana
„o ke Aupuni i ekolu malama.

„ 4 O na Palapala ae aku i poe Luna
Kuai awa e like me ke Kanawai, i kuai
„pololei loa lakou i ka poe mai i oleloia
„ma keia Kanawai, aole nae e oi aku
„mamua o elua puawa no ka mai hookahi,

„ma ka la hookahi. Ina oi aku ka kahaawi ana
„i ka mai mamua o ka mea i oleloia; a ua kuai
„aku paha ia hai, e hooukuia oia i na dala
„elima haneri; a i ole he dala, e hoohanaia ma
„ka hana o ke Aupuni i hookahi makahiki, a e
„pau kona noho Luna ana.

„ 5. I na Kahuna i ae ia na lakou e haawi
„i ka Palapala mai; e haawi lakou i keia mau
„mai wale no i oleloia, a ina haawi wale aku ia
„hai i palapala ae, e hooukuia oia i na dala
„he kanalima; a i ole he dala, e hoohanaia ma
„ka hana i ekolu malama.

„Hanaia a hooholoia i ka la i
„oleloia maluna, a ua kau hoi i
„ko makou mau inoa.

(Inoa) „Nawaalaau
( ) „Ukeke
( ) „D. Lokomaikai
( ) „I. W. E. Maikai

„Elua mea i kohoia„ ua kanalua laua
„i keia. Elua o laua manao, e noa loa;
„a i ole ia e kapu loa no.

(Inoa) „Keau
( ) „Kiha"

Hoakaka o I. W. E. Maikai, no ko lakou manao no ka awa, ua holo like ia lakou ma ka manao nui ana, o ke kapu loa aku, aole inu awa, aole kuai awa, ka pono, aka, no ka like ole uuku o na manao, nolaila, ua imi lakou i Kanawai kupono e malu ai ka inu nui ana o na kanaka i ka awa. Kamailio no ka Ahaolelo no keia manao hoopii, a no ka nui loa o na Kanawai i hanaia i

Hoolohe wale no na Lii o ka Ahaolelo i kela olelo no ka hoopii a na Kumu Kula e hoopii i ko lakou uku, aole nae i kamailio malaila. Hooholoia nae, e waiho pela, aia i kela makahiki, e hiki no, ke paipai hou ia mai nae.

Alaila heluhelu hou o I. W. E. Maikai i na olelo hoopii a lakou i imi ai i lohe ka Moi, na olelo hoi i heluheluia imua o keia Aha i ka la 13, o Augate 1850, a ua hoolohe ia. Aohe nae olelo malaila. Hooholoia, a kela makahiki, e nana hou ka Ahaolelo i keia mau mea, ke hoomaopopo houia mai ke kumu e hiki ai.

Hooholoia, O na palapala a pau no ka hana a ka Poeikohoia i hoike mai nei; i kopeia ma ka Buke o keia Ahaolelo i mea e ike hou ai mahope, a e malamaia no hoi na palapala lima o lakou ma ka Pahu Ahaolelo.

Heluheluia kekahi Kanawai hou, He Kanawai no ka hoolimalima lio no ke kulanakauhale o Honolulu. Ua hoolohe no na Lii o ka Ahaolelo a me ka Poeikohoia, a no ka hoole o kekahi poe, nolaila, ua hooholoia e na Lii a me ka Poeikohoia, aole e hiki ua Kanawai la i keia wa, aka, he pono no ke malamaia a i kela makahiki hana hou ke makaukau ka Ahaolelo malaila.

Eia nae kekahi manao o I. W. E. Maikai kekahi o ka Poeikohoia, no kela Kanawai hoolimalima lio. E hookapu loa no i ke kalewa lio ma ke alanui, e noho malie ka lio ma kona wahi me ke kahu, na ka haole a na ka mea makemake e hoolimalima i kii ma kahi o ka mea lio, a na lakou no i kamailio no ka uku hoolimalima. E kapu no nae ka hoolimalima lio i ka la Sabati, a me ka haawi i ka Lio e hoolimalima me ka mea e ona ana. O ka mea kalewa wale i ka lio ma na alanui o ke kulanakauhale e uku oia i umi dala, a pela no ka hoolimalima Lio i ka la Sabati a me ka mea haawi i ka mea oia. Aole nae pili i ka poe Kauwa i lawe i lio no ko lakou Haku a no ka makemake paha o ka Haku e haawi, aole hoi i pili i na lio i hoolimalima loihi ia a hala ka malama a o na pule elua paha a keia aku

Hoopuka o Limaikaika i ka Palapala hoopii a na haole mahiai i hoopii mai imua o ka Ahaolelo no ko lakou manao nui e ulu ka mahiai ma keia Aupuni, mai Hawaii a Kauai. Heluhelu~~he~~ ia mai ka mua o ia manao a hiki i hope, a ua hoolohe pono ka Ahaolelo. O kekahi o ia poe, o Wm. L. Lee, o Masela - o Henere Boki - A.B. Bete a me Toba a me na mahiai e ae, a me Limaikaika no hoi.

Hoike mai keia poe i ko lakou manao nui i ka mahiai he mea e pomaikai ai na kanaka a me ke Aupuni. Olioli nui lakou i ka lohe ana, ua haawi wale ke Alii a me na Lii i ke kuleana o na makaainana ma ke ano alodio no lakou iho. Oia kekahi kumu e ikaika ai na kanaka e mahiai, a e ulu nui ai hoi ka mahiai a puni ka aina. Ke hoike mai nei lakou, ua akoakoa lakou e huli a e imi i keia pomaikai nui, aole no lakou iho wale no, aka, no na mea a pau

Aia no ma na palapala hoopii la, ua hoikeia na mea a lakou imi ai a i kuka ai, no na hana e hiki wawe ai ka hoolaha mahiai, e lawe mai i na hua ono, laau maikai, anoano, bipi nunui, Lio nui a mama i ka holo a ikaika i ka hana, hipa momona, hulu maikai, a me kela mea keia mea maikai mai na aina e mai, a me na mea hana, a me ka poe akamai i ka mahiai. Nonoi mai no hoi lakou ma ia palapala, ina maopopo i ke Aupuni Hawaii, a i ka Ahaolelo, he mea e pono ai a e pomaikai io ai keia Pae Aina, kela manao nui o ka poe haole mahiai maanei, alaila, e hiki no i ke aupuni e kokua wale aku no ko lakou hemahema i Hookahi Tausani Dala i mea e holo ai keia hana.

Aole ka Mea Hanohano M. Kekuanaoa, aole pono e haawi aku ia lakou i ke dala, e aho e hoaie no lakou, a ina puka ko lakou waiwai, o lakou no ke pomaikai, a e pomaikai no kela mea keia mea ma ke kuai aku me lakou a lilo aku, lilo mai; aole ia he mea poho ai ke Aupuni. Aka, ke manao nei au, i poho wale kela ~~dala~~ Tausani dala a ke Aupuni ke haawi aku, aohe pani mai mahope, a o ka loaa ana o ka pomaikai no lakou wale iho no ia Nolaila, ke hoole nei au i ka haawi aku i ke dala. Nolaila aole holo. Ua hooholoia nae e na Lii a me ka poe i kohoia, e waihoia keia palapala hoopii, a na ka Ahaolelo o ka makahiki 1851 e nana a e imi, e ae a e hoole i keia manao.

ana i keia halawai Ahaolelo, a me kona
olioli nui a me ke aloha i kana Poe alii
a me kona Poe makaainana, a e hookuu
aku ia lakou e hoi i ko lakou wahi me
ka malu a me ke alohaia.

Eia kana olelo aloha.

E na 'Lii a me ka Poeikohoia e
e na makaainana

Aloha oukou.

He wahi olelo kau ia oukou i keia la; ke aloha aku nei au ia oukou, no ko oukou imi ikaika ana i na mea e pono ai ke Aupuni i keia mau malama eha i hala ae nei; he Ahaolelo kau Kanawai keia, nui na Kanawai i hooholoia, a e ike auanei kakou i ka pono a i ka pono ole paha o ua mau Kanawai nei, aka, aole óu manao pela. O kóu manao nae, e puka mai no ka pono no keia mau Kanawai. Aole no i pau na mea hemahema o ke Aupuni; nui no ka hana i koe. Aka, no ka loihi o keia Ahaolelo ana, a no ka pilikia maoli o na Oihana o ke Aupuni, e pono no e hoopau i keia Ahaolelo, ua pau no a hiki i ka malama o Aperila o kela makahiki, halawai hou. Aloha oukou. A o na manao i koe o oukou, e waihoia no ia maloko o ka waihona Ahaolelo a e hanaia no ma ia Ahaolelo aku o Aperila, a pela no hoi ka hoopii a ka poe mahiai. E aloha aku hoi i na makaainana, ke hoi aku oukou, e ka Poeikohoia. Ua pau.

Me ka mahalo ia oukou a pau, i na

'Lii a me ka Poeikohoia.

Kamehameha III.

Alaila, kulou like na Lii a me ka Poeikohoia a me ke Kakauolelo o keia Aha no ka uwe aloha i ka olelo a ke Alii. A o ka pau no ia o ka halawai hora 1 o ke ahiahi o keia la, Pule o Limaikaika a noa, hoi ka oe Ahaolelo i ko lakou wahi.

S. P. Kalama
Kakauolelo o ka
Ahaolelo M. H. 1850.

Hale Ahaolelo
Maunakilika
20. Augate 1850.

Aloha oe i E.O.Hall
ka Puuku o ke Paipalapala

Kupono au e kauoha aku ia oe no na 'Lii o ka Ahaolelo i keia la, e hookomo ma ka Nupepa Polunesia e like me keia hooholo a ka Ahaolelo, penei,

"Hooholoia, e hookomo ke Kakauolelo o keia Aha i keia mau hua iloko o ka Pauku 12, o ke Kanawai i hooholoia i ka la 9, o Iulai M. H. 1850 no na kula, 'Apana 3' mahope o ka hua Mokuna II, a mahope iho o ka hua Kahuna keia mau hua, "koe nae na olelo no na la hana o na Konohiki ma ka Pauku 3, a e hooponopono hou i ka helu ana i na Pauku: ma ka olelo Beritania i paiia ma ka Polunesia i keia pule iho nei."

Owau no me ka mahalo
S. P. Kalama
Kakauolelo

See Journal House of Nobles 1851-54 for Translation of this Session

Aperila 30 1851.

Hale Alii Honolulu Aperila 30 1851

Halawai ka Poe Alii o ka Ahaolelo e hooponopono e mamua no ka lakou oihana. Poe i hiki mai:

Inoa o na 'Lii i akoakoa

O Kamehameha III	Ka Moi
O Keoni Ana	Kuhina Nui
O Hakaleleponi	Ke Alii Wahine
A. Paki	Haku Puuku
I. Y. Kanehoa	Kiaaina o Maui
M. Kekuanaoa	— — — o Oahu
C. Kanaina	
B. Namakeha	
I. Kaeo	
I. Piikoi	
Ioane Ii	
K. Kapaakea	
R. Armstrong	Kuhina Ao Palapala
R. C. Wyllie	— — — Aina e
G. P. Judd	— — — Waiwai

Pule.

Pule a ka la — A noho ka Moi ma kona noho.

G.P. Judd Kakauolelo

Ua kohoia o G.P. Judd i Kakauolelo no keia wa. Ua hooholoia; e kohoia i elua Poe nana e imi i kanawai e pono ai i keia Aha.

Comite

Ua kohoia o R. C. Wyllie
o R. Armstrong } Komite

Hoopaneeia ka Halawai a hiki i ka la 2 o Mei Hora 10

G. P. Judd Kakauolelo
no keia la.

Mei 2 1851 2

Hale Alii Mei 2 1851

Halawai hou na Lii o ka Ahaolelo.

Eia ka poe i hiki mai

Na inoa o na Lii

Kamehameha III	Ka Moi
Hakaleleponi	Ka Lii Wahine
Keoni Ana	Kuhina nui
G. P. Judd	Kuhina Waiwai
R. C. Wyllie	Kuhina no ko na aina ē
R. Armstrong	Kuhina Aopalapala
M. Kekuanaoa	Kiaaina Oahu
J. Y. Kanehoa	Kiaaina Maui
G. L. Kapeau	Kiaaina Hawaii
P. Kanoa	Kiaaina Kauai
Ke Kapaakea	
B. Namakeha	
Ioane Ii	
J. Kaeo	
C. Kanaina	
I. Piikoi	

A pau ka pule; heluheluia ka olelo no ka hana Pule. i ka la 30 o Aperila, a hooholoia ua pono.

A koho hou ia o G. P. Judd i kakauolelo no kia la.

G. P. Judd Kakauolelo

Hooholoia; e koho i elua mea e hoike aku i ka Poeikohoia i ko ke Lii manao e hoakoakoa ka Ahaolelo imua ona, i lohe ai lakou i ko ke Lii Manao; aia i ka Hale pule pohaku, hora 12 o ka la poalua — oia ka la 5 o Mei. Ua kohoia o R. Armstrong laua o M. Kekuanaoa i Komite, a hele koke laua.

Hooholo

Kahi e [illegible]

A heluheluia na Rula no ka hana o ka Ahaolelo a na Alii — a hiki mai ke Komite o ka Poeikohoia; hai mai la i ko lakou hoounaia mai e hoike mai i ka manao o ia Aha, e hana i ka hana aole hoopanee.

Heluheluia na Rula

Kapoe Komite o ka Poeikohoia

Ua heluheluia a pau na Rula no ka Ahaolelo o na Lii a me ka Poeikohoia. Alaila, ua hooholoia; ua pono na Rula, a e hoihoi i ke Komite mamua, na laua e kope

Heluhelu houia na Rula

Ua hoholoia

ma ka olelo Hawaii a me ka Olelo Beritania.

L. Andrews Kakauolelo

Ua Kohoia o L. Andrews i Kakauolelo no kia Aha, a haawiia ka uku i $5 o ka la, a me ka hiki ia ia e hoolimalima i poe malalo ona e kokua ia ia ma ke kope ana; aia no ia ia ka olelo no ka uku o kona poe kokua.

Kahi e halawai mau ai

Hooholoia; Ma ka Hale o Keoni Ana e halawai mau ai $2 o ka la

Hoopaneeia ka hana a hiki i ka la noa monede 4 o Mei, hora 11 kakahiaka

G. P. Judd
Kakauolelo i neia wa

Mei 5 1857

Hale o Ke Kuhinanui Mei 5 1857.
11 ka hora Kakahiaka.

Ka poe i akoakoaia

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana	Peresidena
Ka Moi Wahine o Hazeleleponi	
Kahu Puuku	A. Paki
Kiaaina Maui	J. Y. Kanehoa
—— Oahu	M. Kekuanaoa
—— Hawaii	G. L. Kapeau
—— Kauai	P. Kanoa
Kuhina Waiwai	G. P. Judd
Kuhina Aopal.	R. Armstrong
Kuhina o ko na a. e	R. C. Wyllie
	K. Kapaakea
	B. Namakeha
	Ioane Ii
	J. Kaeo
	C. Kanaina
	J. Piikoi

Pule iho la no

Ua heluheluia ka hana a ka la 2 a ua aponoia

Hoike mai la Mr. Armstrong i ka hana a ke Komite o oia iho no laua me ke Kiaaina o Kekuanaoa e halawai pu me ka poe Komite o ka Hale o ka Poeikohoia; Olelo mai ia, ua hana laua ~~me~~ i ka hana i haawiia ia laua a makaukau io no no ka halawai i ka la 6.

O ke kamailio iho la no ia no na koa a me na kahili

Hoakaka mai la Mr. Armstrong i kona manao, i halawai keia Aha i ka la apopo i ka hora 11½; a i ka po akolu hou e halawai ai i ka hora 10 no ka hana; Ua ae ia.

Loorin Andrews Kakauolelo

Honolulu 6 May 1851

Ike auo!

Halawai na hale elua o na Lii a me ka Poeikohoia ma ka halepule pohaku i ka hora 12 a ma ia hora hele iwaho ka no ka Moi a me kona poe Kuhina mai ka halealii aku a hiki i ka hale pule a heluhelu iho la i kana no ka wehe ana i na Hale Ahaolelo.

A pau ka olelo hoike aku la ke Kuhina Kaa i ka la 12 Monede, oia ka la halawai o na hale elua ma ka hale o ke Kuhina Nui e hoolohe i ka olelo hoike a na Kuhina, i ka hora 12.

Alaila hoi aku la ke Lii a me kona poe e like me ka hele ana mai.

L. Andrews
Kakauolelo

Na G. P. Judd

Honolulu 7 Mei 1857

Halawai ka poe Alii e like me ka olelo mua ana.

Poe i hiki mai.

Ke Lii Wahine

Ke Kuhina Nui

Ke Kuhina no na Aina e.

Ke Kuhina Waiwai

Ke Kuhina Aopalapala

C. Kanaina

Ioane Ii

J. Y. Kanehoa

P. Kanoa

A. Paki

M. Kekuanaoa

I. Kaeo

J. Piikoi

G. L. Kapeau

A pau ka pule, Kohoia o G. P. Judd i Kakauolelo ma ka hakahaka o L. Andrews no kona hele i kana hana. Heluheluia ka olelo no ka halawai ma mua, a hooholoia.

Hooholoia e kohoia kekahi e kakau i olelo no ka olelo a ka Moi. A kohoia o R. C. Wyllie.

Laweia mai ke kanawai no ka hakahaka o ka noho o ka Poekohoia

Honolulu 7 Mei 1857

aole nae i kau ia ka inoa o ke Kakauolelo.

Ua heluheluia a hooholoia ka olelo na ke Lii, a lawe iaku na ka lima o A. Paki Ioane Ii a me A. Kapeau.

Hooponoponoia ke kanawai pani hakahaka o ka Poe Kohoia a hooholoia a hoihoiia i ka hale o ka Poe Kohoia.

Hoopaneeia ka hana a i ka la apopo hora 10.

G. P. Judd
Kakauolelo

Hale o na Lii
Honolulu 8 May 1857

Halawai ka poe Alii o ka Ahaolelo.

Poe i hiki mai.

E like me ka la inehinei, a ua hiki mai hoi o K. Kapaakea

A pau ka Pule, Heluheluia ka olelo i kakauia no ka la inehinei, a hooaponoia.

"Olelo" i hooponopono ai i ke kanawai no ka palapala ae i na Luna Kukala, i hooholoia e ke Lii iloko o ka Aha Kukakuka Malu" 21 Dekemaba 1849, ua heluheluia, alaila

Honolulu Mei 8, 1851

Hooholoia, o ka olelo e hooponopono ai i ke kanawai no ka palapala ae i na Luna Kukala i hooholoia e ke Lii iloko o ka Aha Kukakuka Malu i ka la 21 o Dekemaba 1849, e laweia aku ia i ka Aha o ka Poe kohoia me ka manao na lakou e hana na ia mahope o ka lohe ana i ka olelo i ka olelo makahiki o ke Kuhina Kalaiaina.

"O ke kanawai e ae ana i na Luina haole e lele mauka nei, ke haawi mai i ka palapala hoopaa, ma ko lakou inoa ~~ia~~ wale no," ua heluheluia, a kamailioia, alaila

Hooholoia, ke hoapono nei keia Hale i ke Kanawai o 26 la o Sepatemaba 1850, e ae ana i na Luina haole e lele mauka nei ke haawi i ka palapala hoopaa ma ko lakou inoa wale no.

Eia hou kekahi ua

Hooholoia, E laweia aku ke kanawai no ka Makeke o Honolulu, a me ka olelo hooponopono hou, a imua o ka Poe i kohoia, na lakou e noonoo.

Heluheluia ke Kanawai e hoonohonoho i Oihana Kinaiahi no ke Kulanakauhale o Honolulu, alaila

Hooholoia. Ke hoapono nei keia hale i ke Kanawai e hoonohonoho ai i Oihana Kinaiahi no ke Kulanakauhale o Honolulu, i hooholoia i ka la 27 o Dekemaba 1850.

O ke Kanawai o 16, Dekemaba 1850 e hoonohonoho ana i poe Kahuna Lapaau Hui no ke Kulanakauhale o Honolulu, alaila

Honolulu Mei 8: 1851

Hooholoia. E hooponoia ke kanawai o 16 Dekemaba 1850 e hoonoho ana i Poe Kahuna Lapaau Hou no ke Kulanakauhale o Honolulu.

O ke kanawai o 20 Dekemaba 1850 no ka Hale Oke Leta, ua heluheluia ana.

Hooholoia, e laweiku pela ke kanawai o 20 Dekemaba 1850 e hoonoho ana i Hale Oke Leta, a na ka Hale o Kapoekohoia e hana.

Hoopaneeia ka hana a hiki i ka la Satude 10 o Mei, i ka 10 o ka hora.

Ua pau na kanawai i oleloia maluna i ka laweia'ku i ka Hale o ka Poeikohoia ma ka lima o W. Chamberlain ke kakauolelo

G.P. Judd
Kakauolelo.

Hale o na Lii

Honolulu Mei 10; 1851

Halawai ka Poe Alii o ka Ahaolelo.

Poe i hiki mai e like me mamua koe nae o A. Y. Kanehoa, ua noho i ka mai.

Aohe hana no keia la, hoike mai ke Lii i kona manao e lohe i ka olelo makahiki o na Kuhina, a nolaila, hai aku ke Kakauolelo i ka Hale o Kapoekohoia i ko ke Lii manao a me ke ano o ka halawai.

Hoopaneeia ka hana a i ka la Monede 12 Mei, hora 10.

G.P. Judd
Kakauolelo

Hale pule Pohaku
Honolulu 12 Mei 1857

Halawai na Hale elua, Hele Hanohano mai ka Moi me kona poe Kuhina, a noho ma ka noho. A pau ka pule, heluhelua ka olelo makahiki a na Kuhina; a pau ia, hoopaneeia ka hana a hiki i ka la Wenede 14 o Mei, Hora 10. G. P. Judd
Kakauolelo

Hale Ahaolelo o na Lii
Honolulu 14 Mei 1857

Halawai ka Ahaolelo.

Poe i hiki mai, ua like mamua, a o L. Konia ka mea hou mai.

A pau ka pule, heluheluia ka olelo no ka hana i ka la 8 a me ka 12 a keia malama, a ua hoaponoia

Hoikeia ke kanawai no ka makeke o Honolulu, ua laweia mai, mai ka Hale o ka Poekohoia mai, a kohoia o Ioane Ii a me Limaikaika i Komite nana e hookui pono ia a e hoike hou mai i keia hale.

Hiki mai ke kanawai no ke koho ana i Luna Hooponopono i na hana hou. Kamailio nui malaila. Haila haawiia ia G. P. Judd i Komite nana e hooponopono pu me ke Komite o ka Poekohoia a hoike hou i keia Aha.

Hoike mai ke kanawai no

ke Kinai Ahi o Honolulu, ua hooholoia e ka Aha o ka Poikohoia.

Heluheluia ke kanawai no na aina o ka Papu, a hookomoia kekahi mau ha e maopopo ai. Kamailio ia a waihoia ma ka papa.

Hoopaneeia ka hana i ka la Feraide 16 o Mei Hora 10.

G. P. Judd
Kakauolelo

Hale o na Lii
Honolulu 16 Mei 1851

Halawai na Lii o ka Ahaolelo.

Poe i hiki mai.

Kamehameha III.

A me na mea a pau, o Kaeo, L. Konia o ke Lii wahine a me R. C. Wyllie.

A pau ka pule heluhelu ia ka olelo no ka la 14, a hooponoia.

Hoike mai o Limaikaika i ke Kanawai Makeke no Honolulu a ua hooholoia e ka Poikohoia, a e kope ia ana.

Hoike mai la hoi o Limaikaika i ke Kanawai pani hakahaka o ka Poikohoia, ua aeia na hua hou, a e laweia mai mai keia hope aku imua o keia Hale.

Hoikeia ke Kanawai no ke Kinai Ahi, ua hooholoia no e ka Poikohoia.

Hale o na Lii

Honolulu 16 Mei 1857

Heluheluia ke Kanawai no ka Hoonoa ana i na ia o ke Aupuni. Kamailio nui ia, a Kohoia o Keoni Ana, o Ii a o Piikoi i Komite e imi i kanawai no na ia o Konohiki a kakahiaka hoike mai.

Hoopaneeia ka hana a i ka la apopo hora 10.

G. P. Judd
Kakauolelo

Hale o na Lii

Honolulu 17 Mei 1857

Halawai ka poe Alii o ka
Ahaolelo

Poe i hiki mai

Ke Kuhina Nui
Ke Kuhina Waiwai
Ke Kuhina Ao Palapala
I. Piikoi
P. Kanoa
I. Kaeo
M. Kekuanaoa
G. L. Kapeau
K. Kapaakea
J. Y. Kanehoa
A. Paki

A pau ka pule, heluheluia ka olelo no ka hana inehinei a hooholoia.

Hale o na Lii
Honolulu 17 Mei 1851

Heluheluia ke kanawai e hoomalu ai i na kanaka ma ka lawaia ana, i hooholoia e ka Poeikohoia. Kamailioa hooponoponoia, alaila holo.

Heluheluia hou ia ke Kanawai hoonoa i na ia kapu, a hooponoponoia, alaila hooholo loa ia.

Heluheluia ke Kanawai no na hana lealea a hooholoia.

Hoopaneeia ka hana a hiki i ka la noa 19 o Mei Hora 10.

G. P. Judd
Kakauolelo

Hale Ahaolelo Alii Mei 19 1857

Ka Poe i hiki mai

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Piikoi
Kekuanaoa	Namakeha
Kanaina	Kanoa
Kanehoa	Mr. Wyllie
Kapeau	Armstrong
Ii	Judd
Kapaakea	

Lorrin Andrews Kakauolelo

He Pule

Ua heluheluia ka moolelo a ka hana inehinei, a ua aponoia

Ua heluhelu ia ke Kanawai e hoomalu i kahi i lawaiai. O ka lua no ia o ka heluhelu ia ana, ua hooponoponoia koi

Ua heluheluia ke kanawai no ke koho ana i ~~ka poe kohoia~~, o ka lua keia o ka heluheluia ana, ua kukaia no la ia

Ua heluheluia ke kanawai ~~hoolohi i ke kanawai no ke koho ana~~

Ua heluheluia ke kanawai no ka hoolimalima ana i na lio ma Honolulu ~~i ka~~ akahi no ka heluhelu ana, ua kukaia, ua hooponoponoia a ka holo

Ua heluheluia ka Olelo hooholo no na uku no na Awa kahi e ku ai na moku; akahi no i heluheluia, a ua hooholoia keia Olelo hooholo.

Hooholoia; O ke kanawai no na uku o na awa e ku ai na moku, a ua hooholoia e ka Poe Ahakuka Malu i ka la 31 o Okatoba 1850, e haawi ia i ka hale o ka Poeikohoia me ka manao o ka Poe Alii e pania paha kekahi mau awa komo moku i oleloia; a o na moku Hawaii e holo ana i ka aina e, a hoi mai e uku no e like me na moku o ko na aina e; E nana i ka Olelo Kuikahi me ko Amerika Huipuia

Ia manawa, hiki mai kekahi mau Luna

Mei 19 1851

o ka poe i kohoia a noi mai lakou i hoakakaia ke ano o kekahi Pauku ma ke kanawai hoomalu i lawaia ana

Ua hoopaneeia ka hana a i ka la apopo 10 ka hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mei 20 1857

Hale o na Lii Honolulu Mei 20 1857
Halawai ka Poe Alii Ahaolelo
Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki
Kekuanaoa
Kaeo
Kanehoa
Kapaakea
Kapau

Piikoi
Kanoa
Mr. Wyllie
" Armstrong
" Judd
John Ii

Lorrin Andrews Kakauolelo

O ka pule iho la no ia

Ua heluheluia ka Moolelo no ka hana inehinei a ua aponoia

Ua heluheluia ke kanawai hoololi i ke kanawai no ke koho ana i na Luna Makaainana. Akolu no ka heluhelu ana, a ua holo loa ia

Ua heluheluia ke kanawai Hookohu ana i Luna Hooponopono i na Hana hou. O ka lua keia o ka heluhelu ana — ua kukaia, a ua hoopaneeia a i ka Poakahi

Ua heluheluia ke Kanawai no na aina Papu o Honolulu. O ka lua keia o ka heluhelu ana, ua kukaia, a ua hoolilo iho

Ua kohoia Mr Armstrong i Komite e kamailio ai me ka Peresidena o ka Poe Kohoia no ia kanawai

Ua hoopaneeia ka Ahaolelo a i ka la apopo 10 o ka hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mei 21 1857

Hale Ahaolelo Alii Mei 21 1857
Ei ka poe i Noho mai
Ka Mea. Kiekie o Keoni Ana

Kekuanaoa
Kaeo
Kanehoa
Kapeau
Kanoa
Kapaakea

Ii
Piikoi
Namakeha
Mr. Wyllie
" Judd
" Armstrong

Lorrin Andrews Kakauolelo

A mahope o ka pule, ua heluhelu ia ka moolelo o ka hana inehinei a ua aponoia.

No ka hana ole i keia la, Hoopaneeia ae la a i ka Po alima hora umi —

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mei 23 1851

~~House of N.~~ Hale o na Lii Mei 23 1851

Noho mai la: Ka mea Kuhina Keoni Ana

Paki	Kapaakea
Kekuanaoa	Piikoi
Kanaina	Namakeha
Kaeo	Kapena
Kenehoa	Mr. Wyllie
Kapeau	Armstrong
Kanoa	Judd
Ii	

Lorrin Andrews Secretary

O ka pule iho la, no ia,

Ua heluheluia ka moolelo no ka hana a ka la 21, a ua aponoia

Eia na hana i hanaia

1 Heluhelu ae la Mr. Armstrong imua o keia hale i ke Kanawai e pili ana i ke kakau Moku Hawaii a me ka Haawi ana i na Palapala ae i na Moku

2. Heluhelu ae la Mr Armstrong i ka palapala na ka Poeikohoia mai no ka hoonohoia ana i mau komite e kamakamailio pu me na komite o ka Hale Alii. Eia na Komittee i hoonohoia; Penei O M. Kekuanaoa laua me Mr. Judd no ka lawaia — O Mr. Armstrong laua me Ii no hoolimalima ana i na leo — a o Mr. Wyllie no ke kakau ana i na kanawai. A na ke Kakauolelo e pane aku i kela palapala no na Komite i hoonohoia ame ka halawai ana

3. Heluhelu ae la Mr. Armstrong i ka palapala na ka Hale o ka Poeikohoia, e hoakaka ana i na kanawai i hooholoia

No ka hana ole, hoopaneeia a i ka Poakahi i ka hora umi Kakahiaka

Lorrin Andrews Kakauolelo.

Mei 26 1851.

Hale o na Lii Mei 26 1851

Noho mai la Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki
Kekuanaoa
Kanaina
Kaeo
Kanehoa
Kapeau
Kanoa
Ii

Kapaakea
Piikoi
Namakeha
Mr. Wyllie
" Armstrong
" Judd

Lorrin Andrews Kakauolelo

Pau ka pule; alaila, ua heluheluia ka moolelo a ka Aha hope a ua apono ia.

Eia na mea i hanaia a hooholoia hoi

1 Heluhelu ae la Mr. Armstrong i ke kanawai no ke kakau ana i na moku Hawaii. Elua ka heluheluia ana a ua hooholoia.

2. O Mr. Armstrong, he Komite ia e kamailio pu me kekahi Komite o ka Hale o ka poe ikohoia; heluhelu ae la oia i ke Kanawai no ka hoolimalima ana i na lio, a o ka lua keia o ka hooholo ana.

3. Eia kekahi Olelo hooholo i hooholoia; O ke Kanawai no ka Hookohu ana i Luna Hooponopono i na Hana Hou; a ua hooholoia i ka hale o ka Poeikohoia, e waiho wale ia.

4. Heluhelu ae la Mr. Armstrong i kekahi palapala a ka Poeikohoia no ka hoopau ana i ka Ahaolelo, a eia ka Olelo i hooholoia ma keia hale,

Ua Hooholoia; Ua ae like keia Aha i ka olelo i hooholoia e ka Aha o ka Poeikohoia, e pau ka Ahaolelo i ka la 21 o June, ke ae ka Moi e hoopau i na Aha ia la.

5. Eia ka Olelo i hooholoia no ke kuka pu ana o na hale elua no ka hooemi ana i na dute o na waiawaawa.

Mei 26 1857.

Ua hooholoia; Eia ka manao o keia Aha no ka olelo i hooholoia e ka Aha o ka poe i kohoia e no ana i keia aha e halawai pu me lakou, e kuka pu no ka hoemi ana i ka dute maluna o ka waiawaawa, he mea ku pono maoli i kela aha o ka Poe i kohoia e hana mua i keia a e hana kaawale keia Aha; a ina like ole ka manao o na Aha elua ma keia mea; alaila, e hui mahope e kuka pu.

6. Ua heluhelu mua ia ke kanawai no ka hoopau ana i ka pakele hewa ana o ka waiwai i ka dute a ua hooholo ia penei,

Ua hooholoia ke Kanawai kokua i ka hoopau ana i ka pakele hewa ana o ke kanawai i ka dute; e hoihoi aku nae i ka hale o ka poe i kohoia, e hooloi hou i kekahi mau hua i palapala ia i loko o ua kanawai nei

7 Heluhelu ae la Mr. Wyllie i kana olelo hooholo no ke kakau ana i na kanawai.

Hoopaneeia a i ka la apopo 10 o ka Hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

2. Mei 27 1851

Hale Ahaolelo o na Lii Mei 27 1851

Ka poe i hiki mai

O ka Moi Wahine ~~o Kamehameha III~~

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Ii
Kekuanaoa	Kapaakea
Kanaina	Namakeha
Kaeo	Mr. Wyllie
Kamehoa	" Armstrong
Kapeau	" Judd
Kanoa	

Lorrin Andrews Kakauolelo

A pau ka pule; alaila, ua heluheluia ka moolelo a ia Aha a ua aponoia

Eia na hana i hanaia

1 Heluhelu ae la Mr Armstrong i ke Kanavai e pili ana i ke kakau Moku Hawaii a me ka haawi ana i na Palapala ae i na Moku; ekolu no ka heluhelu ana; a ua holo loa.

2. Ua hapaiia ke kanawai no ka hooponopono ana i na Lio Hoolimalima ma Honolulu. ekolu no ka Heluhelu ana, a ua hooholoia.

3 Ua laweia mai ka palapala na ka Poekohoia, ~~ua~~ he mea ia e pane mai i ka palapala a na Lii inehinei, no ka hoemi ana i na dute o na vaiawaawa

4. Ua hapaiia ke kanawai e hoopau i ke ~~aupuni~~ kanawai e hookapu ana i ~~ke~~ kapapa koakoa na ke Aupuni. Ua heluhelu a ua kukaia

Hoopaneeia i ka la apopo 10 o ka hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mei 28 1851

Hale o na Lii Mei 28 1851
Ka poe i noho mai
O ka Moi o Kamehameha III.
Ka Moi Wahine
Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Ii
Kekuanaoa	Kapaakea
Kanaina	Namakeha
Kaeo	Piikoi
Kanehoa	Mr. Wyllie
Kapeau	" Armstrong
Kanoa	" Judd
Kapena	

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule; alaila, heluheluia ka Moolelo a ka hana inehinei

Eia na hana i hanaia

1. Ua hiki mai ka palapala mai ka Hale o ka Poeikohoia mai e hoakaka ana i poe Komite e halawai pu a e kuka pu me kekahi Komite o keia hale e imi i kanawai no ka Hoonoho ana i mau Hope Kiaaina; A mahope o ke kuka ana; eia ka Olelo i hooholoia

O ke kamailio pu ana a ka Poeikohoia i noi mai, no ka hoonoho ana i mau Hope Kiaaina; e ae ia no, a eia ka poe komite i hoonohoia, O Kekuanaoa, o Kanehoa, a o G. P. Judd

2. Ua heluheluia ke kanawai e pili ana i ka Auhau awa o na Moku Okohola a mahope o ke kuka ana, ua haawiia ia Mr. Judd.

3. Ua heluhelu hou ia, o ka lua keia o ka heluhelu ia ana o ke kanawai ~~no~~ e hoonoa i ka papa hoa; ua ~~hooponoponoia~~ - hooleia

Hoopaneeia a i ka po alima
Lorrin Andrews Kakauolelo

Mei 30 1857

Hale o na Lii Mei 30 1857

Ka Poe i noho mai

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki
Kekuanaoa
Kanaina
Kaeo
Kanehoa
Kapeau
Kanoa

Kapena
Ii
Kapaakea
Namakeha
Piikoi
Mr. Wyllie
Mr. Armstrong

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka Pule, ua heluheluia ka Moolelo a ka la 28 a ua aponoia

No ka hana ole, ua hoopaneeia a i ka la 2 o Iune

Lorrin Andrews Kakauolelo.

June 2 1857

Hale o na Lii June 2 1857

Eia ka poe i hiki mai

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki
Kekuanaoa
Kanaina
Kaeo
Kanehoa
Kapeau
Kanoa

Ii
Kapaakea
Namakeha
Piikoi
Mr. Wyllie
Mr. Judd
Mr. Armstrong

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule; ua heluheluia ka moolelo a ka la 30 a ua aponoia

A no ka hana ole; hoopaneeia a i ka la apopo hora 10

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 3 1858

Hale o na Lii June 3 1858

Ka poe i hiki mai

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

~~Paki~~	~~Ii~~
Kekuanaoa	Kapena
Kanaina	Kapaakea
Kaeo	Namakeha
Kaaekua	Piikoi
Kapeau	Mr. Wyllie
Kanoa	Mr. Armstrong

Lorrin Andrews Secretary

Mahope o ka pule, ua heluhelu ia ka Moolelo a ka hana inehinei a ua aponoia.

Eia ka mea i hooholoia no ka make ana o M. Kekauonohi.

No ka hoike ana mai o ka mea kiekie ke Kuhina nui i ka make ana o M. Kekauonohi, ke Kaikamahine a ke Keiki a Kamehameha I

Nolaila; Ua hooholoia e keia Hale, no ke Mahalo i ke ano alii o ka mea i make, ua hoopaneeia ka halawai o keia hale a hala na la eono.

A ua hoopaneeia e like me malun[illegible]

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 9 1857

~~Ha~~ Hale o na Lii June 9 1857

Ka poe i hiki mai

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Kapena
Kekuanaoa	Ii
Kanaina	Kapaakea
Kaeo	Piikoi
Kanehoa	Wyllie
Kanoa	Judd
	Armstrong

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka Pule; ua heluheluia ka moo-olelo a ka la 3 a ua aponoia

Ao ka hana ole, ua hoopaneeia ka Aha a i ka la apopo 10 o ka hora.

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 10 1857

Hale o na Lii
House of Nobles June 10 1857
Nohomaila Ka Mea Kiekie o Ioane Ana.
Present His Highness John Young

Paki
Kekuanaoa
Kanaina
Kaeo
Kaniuhoa
Kanoa
Kapeau
Kapena

Piikoi
Namakeha
Kapaakea
Ii
Wyllie
Armstrong
Judd

Lorrin Andrews ~~Secretary~~ Kakauolelo

~~After~~ prayers, ~~ka minutes~~ ~~After prayer~~

Mahope o ka pule, ua heluheluia ka moolelo a ka la 9 a ua aponoia.

No ka hana ole; ua hoopaneeia ka Aha ai ka poaha 10 o ka hora.

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 12 1857

Hale o na Alii Iune 12 1857

Noho mai ka Mea Kiekie Keoni Ana.

Paki.
Kekuanaoa
Kanaina
Kaeo
Kanehoa
Kanoa
Kapeau
Kapena

Pikoi
Namakeha
Kapaakea
Ii
Mr. Wyllie
Armstrong
Judd

Lorrin Andrews Kakauolelo

He Pule, A mahope iho ua heluheluia ka moolelo a ka la 10 a ua aponoia

Eia na hana i hapaiia

1. Heluhelu ae la Mr. Wyllie, ke komite ia, i kana olelo hoakaka no na rula e malamaia ma ke kakau ana i na kanawaii, a ua hooholo ia

2. Ua heluhelu mua ia ke kanawai hoomalu a hoopono pono i Halepaahao

3. Ua heluhelu mua ia ke kanawai no ka hookohu ana i poe Luna nana e ~~nana~~ e kuai i na aina o ke Aupuni me na Makaainana.

4. Ua heluhelu mua ia ke Kanawai haawi i na Lunakanawai Hoomalu a me na Lunakanawai Apana i kekahi hana e ae

5. Ua heluhelu mua ia ke kanawai e pau ana na Hoailona Pai.

6. Ua heluhelu mua ia ke Kanawai hoololi i i ke kanawai i hapaia, He kanawai e hoololi ana i na kanawai i pili i na Dute.

7. Ua heluhelu ia ke Kanawai kokua i na kanawai e pau ai ke kuai malu a me ka ~~Dute~~ uku ole i ka Dute a kolu ka heluhelu ia ana a ua hooholo loa ia

8. Ua hooholo ia kekahi olelo no ke kakau ana i na inoa a ua haawiia ia Mr. Armstrong e lawe aku ia Mr. Lee.

Ua hookuuia a i ka la apopo 10, ka hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 13. 1857

Hale o na 'Lii' June 13. 1857

Ka poe i hiki mai:

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana.

Paki	Kapena
Kekuanaoa	Piikoi
Kanaina	Namakeha
Kaeo	Kapaakea
Kanoa	Mr. Wyllie
Kapeau	" Armstrong

Loring Andrews Kakauolelo

Paa ka Hale, ua heluheluia ka moolelo a ka la inehinei a ua aponoia

Eia ka hana i hanaia

1 Ua heluheluia ke kanawai no na Halepaahao elua ia o ka heluheluia, ua kukaia, ua hooponopono a ua hooholoia.

A ma ka hooholoia, ua lilo o Mr Armstrong laua me G. L. Kapeau i Komite e kamailio pu me kekahi Komite o ka Poeikohoia no ka hoololi iki ana i ke kanawai no na Halepaahao.

Hoopaneeia a ka la apopo 10 o ka hora.

Loring Andrews Kakauolelo

June 14 1851

House Hale o na Lii June 14 1851

Ka Poe i hiki mai

Ka Moe Wahine

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Namakeha
Kekuanaoa	Kapaakea
Kanaina	Ii
Kaeo	Wyllie
Kanehoa	Armstrong
Kanoa	
Kapeau	

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule, ua heluheluia ka moolelo o ka la inehinei a ua aponoia

Eia ka hana i hapaiia

1. Mr. Armstrong, ke komite ia o ka la inehinei hoakaka mai, ua ae mai no ka poe komite o ka poe i kohoia i ka hoololi iki ana o na Lii

2. Ua heluheluia ke kanawai e pau ana i na Hoailona pai. Elua keia o ka heluheluia ana Ua kukaia a ua hooholoia

3. Ua heluheluia ke kanawai hoololi i ke kanawai i pili i na dute. O ka lua keia o ka heluhelu ana; ua kukaia a ua hooholoia

4 Ua heluheluia lua ia ke Kanawai e haawi ana i na Lunakanawai Hoomalu a me na Lunakanawai Apana no ka waiwai pahele hewa i ka dute, ua kukaia a ua hooholoia

5 Ua heluheluia ke Kanawai no ke Kuai ana i na aina o ke Aupuni me na Makaainana. Elua keia o ka heluhelu ana; ua kukaia, a ua hooholoia

6. Ua heluhelu ~~ia~~ kolu ia ke Kanawai no ka Auhau ana i na Moku Kalepa; a ua hooholoia.

June 14 1851

7 Ua heluhelu mua ia ke kanawai wawahi ana i ka Papu a me ka hooponopono ana i ka awa o Honolulu, ua hooholo ia

8 Ia manawa ua hiki mai ka palapala na ka poe i koho ia mai e hoakaka ana ua ae lakou mamuli o na olelo hooloi a na Lii o ka la inehinei no na Halepaahao.

9. Ua heluhelu~~ia~~ hou ia ke kanawai no na Halepaahao, o ke kolu keia o ka heluhelu ana; o na olelo hou wale no nae i heluhelu ia, a ua hooholo loa ia.

10 Ua heluhelu ia ke kanawai no ke Alanui mai Kawaihae aku a i Hamakua. O ka mua no ia heluhelu ia a ua hooholo ia

Hoopaneeia a i ka po akahi 10 o ka hora

Lorin Andrews Kakauolelo

June 16 1857

Hale ahaolelo o na Lii June 16 1857

Ua noho mai Ka Moi o Kamehameha III
Ka Moi Wahine
Ka Hoa Kiekie Keoni Ana

Kekuanaoa	Pikoi
Kanaina	Namakeha
Kaeo	Kapaakea
Kanehoa	Ii
Kanoa	Wyllie
Kapeau	Judd
Kapena	Armstrong

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule; ua heluheluia ka moolelo a ka la 14 a ~~ua~~ aponoia

Eia na hana i hapaiia

1. O ke kanawai e hoonoho i na Luna kuai i na aina aupuni ua heluheluia, akolu no ka heluheluia a ua hookomoia mau hua i ka pauku akahi a ua hoihoi ia i ka hale o ka poe i kohoia

2. Ua heluheluia ke kanawai e ae aku i na Lunakanawai Hoomalu a me na Lunakanawai Apana e hooponopono i ka hookomo hewa i ka waiwai. Ekolu no keia o ka heluhelu ana; ua kukaia; alaila, ua Hooholoia;; E koho ia i komite, e kuka pu me ke Komite o ka Aha o na makaainana no ka bila kanawai," e haawi ana i na Lunakanawai hoomalu, a me na Lunakanawai apana, e hooholokolo no ka waiwai pakele hewa i na dute." O G. P. Judd ua komite nei

3. Ua heluheluia ke kanawai e hoopau ana i na palapala pai i kekahi wahi; ~~ua~~ o ke kolu no keia o ka heluhelu ana, a ua holo loa ia

4. Ua heluheluia ke kanawai no ke alanui mai Ka waihae a i Hamakua Hawaii. O ka lua keia o ka heluhelu ana a ua hooholoia

June 16 1851

5. Ua heluheluia ke kanawai hooponopono i na kanawai ohi dute. Ekolu ka heluhelu ana, ua hapaiia kekahi pauku, a ua hoihoi ia i ka Hale o ka poe i kohoia. O Mr. Judd ke Komite nana e lawe.

6. Ua heluheluia ke kanawai no ka wawahi ana i ka papu a me ka hooponopono i ke awa o Honolulu e~~kolu~~lua no ka heluhelu ana; ua hooponoponoia, a ua hoihoi hou ia i ka Hale o ka Poe i kohoia; Na Mr. Judd ke Komite nana i lawe.

Ua hoopaneeia a i ka la apopo 9 o ka hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 17th 1851

Hale Ahaolelo o na Lii June 17 1851

Noho mai la Ka Moi Kapiona Ka Mea Kiekie Keoni Ana

Paki
Kekuanaoa
Kanaina
Kaeo
Kanehoa
Kanoa
Kapeau
Kapena
Namakeha
Kapaakea
Ii
Wyllie
Armstrong
Judd

Lorrin Andrews Kakauolelo

Pau ka pule; alaila, ua heluhelu ia ka moolelo a ka la inehinei a ua apono ia

O ka hana i kapaia

1 Hoakaka mai la Mr. Judd i kana hana komite i haawi ia ia inehinei e kamailio pu me kekahi Komite o ka Poe i kohoia no kekahi mau kanawai.

2. Ua heluhelu ia ke kanawai no na Aina aupuni e lilo i keia makahiki 1851, o ka mua no ia o ka heluhelu ia ana. Alaila,

3 Eia ka mea i hooholoia; O ka Bila o ka Haawina waiwai, no kona ano nui, ua aeia i kona heluhelu ia ana akahi a me ka lua a me ke kolu i keia la no ina e hiki; a ua heluhelu ia hoi pela a ua hooholoia

4. Ua hoihoi hou ia mai ka Bila no ka wawahi ana i ka Paapu, aole nae i ae mai ka Poe i kohoia i ka pauku hou o ka Na Lii, o ke kolu no ia o ka heluhelu ana a ua hoole ia.

5. Ua heluhelu ia ke kanawai hoololi i ke kanawai i kapaia, He Kanawai e hoololi ana i na Kanawai i pili i na dute. Ekolu no ka heluhelu ana, a ua hooleia

6. Ua heluhelu ia ke kanawai Alanui mai Kawaihae a i Hamakua Hawaii, ekolu ka helu ana a ua hooholo ia

June 17 1857

7. Ua heluheluia ke kanawai no ka auhau ana i na Moku ~~kalepa~~ okohola i ka uku tona, a ka laa a me ke kolu heluhelu ia ua waiho ia ma ka papa

8. Ua heluheluia ke kanawai no ka Auhau ana i na Moku Kalepa i ka uku Tona, a ua hooholoia penei

Ua hooholoia, no ka ~~ka~~ loaa iho nei kekahi palapala, o ka Olelo Kuikahi no Beritania mai ma ka lima o ke Kanikele Beritania, a ua pili kekahi kanawai o ia palapala i ka pauku elua o ke kanawai no ka auhau ana o na Moku kalepa i ka uku Tona; nolaila, eia ka manao o keia hale, e hoopanee i ka hooholo ana i keia kanawai a i kela makahiki

9. Ua heluheluia ke kanawai hoolohi i ka manawa e hookomo ai na kuleana aina a me na Pahale, a ua waiho ia ma ka papa.

10. Ua heluheluia ke kanawai i pono ai na Kula; akahi, elua a me ke kolu keia o ka heluhelu ana a ua hooholoia.

11. Ua heluheluia ke kanawai e hoololi ana i ke kakau ana o ka poe i mareia, a ka poe i hanauia, a me ka poe i make mai ke Kuhina Kalaiaina i ke Kuhina Aopalapala: Akahi, elua, a me ke kolu o ka heluhelu ana a holoia

12. Eia kekahi Olelo i hooholoia.

Ua hooholoia; E pono i ke Kakauolelo o keia hale e kikoo aku i ke Kuhina waiwai no ka uku i na kakauolelo a no na lilo a pau mai ka hoomaka ana o keia Ahaolelo a hiki i ka la 21 o keia malama:

Hoopaneeia a i ka la apopo

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 18 1851

Ka Poe i hiki mai

Ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Pikoi
Kekuanaoa	Namakeha
Kanaina	Kapaakea
Kaeo	Ii
Kanehoa	Mr Armstrong
Kanoa	Judd
Kapeau	
Kapena	

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule, ua heluheluia ka moolelo a ka la inehinei

Eia ka mea i hanaia i keia la

1 Ua hiki mai kekahi pauku hoopomopomo i ke kanawai no ka mare ana, a me na hanau ana, a me ka poe i make mai ka Hale o ka poe i kohoia ua heluheluia, ua hooholoia a lilo i kanawai

2. Ua heluheluia ke kanawai no na Makua hanai a me na keiki hanai, akahi no ka heluhelu ana; elua a me ke kolu ka heluhelu ana a hooholoia

3. Ua hoonohoia Mr. Armstrong i Komite e kamailio pu me kekahi Komite o ka Poe i kohoia no ke Kanawai e hoolili ana i ke kakau i ka pai mare mai ke Kuhina Kalaiaina a i ke Kuhina Aopalapala

4 Ua heluheluia ke kanawai no na Popoki a me na Ilio, akahi, elua a me ke kolu ia o ka heluheluia ana a ua hooholoia

5. Ua heluheluia ke Kanawai no ka haawi ana i na Palapala ae i na moku kahiki, e holo ma na wahi i lilo ole i Awa Komo, ma keia Pae aina, Akahi no i heluheluia a ua hooleia

6. Ua heluheluia ke Kanawai no na Loio Apana akahi, elua, a o ke kolu o ka heluhelu ana a ua hooholoia

June 18 1857

7. Ua heluheluia ke Kanawai nei akahi no ka heluheluia ua hoololi iki ae a ua hoihoi hou ia, i ka Poeikohoia e ae mai paha lakou

8. Ua heluheluia ke kanawai no ka hoopii ana ke hooholoholoia imua o na Lunakanawai Apana akahi no ka heluhelu ana, a i ka lua ua hooponopono ia a ua hoonohoia ke Komite e kamailio pu me ke Komite o ka poeikohoia no ia mea.

9. Ua heluheluia ke kanawai e hookumu a e hooponopono i Hale leta ma Honolulu, akahi, elua a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia.

10. Ua heluheluia ke kanawai hoonohonoho i Lunakanawai Kaapuni hou no ka Mokupuni o Hawaii. akahi, elua a ekolu ka heluhelu ana a hooholoia.

11. Ua heluheluia ke Kanawai e kokua i ka Poe kui Mahi; akahi, elua, a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia.

12. Ua heluheluia ke kanawai e naauao ai na keiki a na haole, a me na mamo o na Haole ma Honolulu, a ma na wahi e ae ma keia aupuni akahi, elua a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia

13. Ua heluheluia ke kanawai no ka helu ana i na kanaka; akahi, elua a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia

Ua hoopaneeia a i ka la apopo 10 o ka hora

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 19 1851

Hale o na Lii June 19 1851.

Noho mai la ka Mea Kiekie o Keoni Ana

Paki	Kapena
Kekuanaoa	Kapaakea
Kanaina	Ii
Kaeo	Armstrong
Kanehoa	Judd
Kanoa	
Kapeau	

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule, ua heluheluia ka moolelo o ka la inehinei a ua apono ia

Eia na hana i hanaia

1. O ke Kanawai e hooponopono i ke kanawai no ka hoopii ana mai na Aha apana, ua hoakakaia e ke Komite mai ka Hale o ka Poeikohoia; ekolu no ia o ka heluhelu ana a hooholo ia

2. Ua hoounaia kekahi mau bila i hooholoia i keia hale a i ka hale o ka Poe i kohoia.

3. Ua loaa ka palapala na ka Peresidena mai o ka poeikohoia

4. Ua heluheluia ke kanawai e hooponopono i ke kanawai i kapaia ke kanawai no ka Auhau hana a me na hana aupuni, eae, akahi, elua a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia.

5. Ua heluheluia ke kanawai e haawi ana i ka hana hooholoholo a ka poe Luna Auhau i na Luna kanawai Hoomalu a me na Luna kanawai Apana Akahi ka heluhelu ana, i ka lua, ua hooponopono iki ia, a i ke kolu, ua hooholo loa ia

6. Ua heluheluia ke kanawai no ke Kahaualelo o ka Poe Hoona Kuleana aina, akahi, elua a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia

Iune 19 1857

7. Ua heluheluia ke kanawai e hoopono pono i ke kanawai, i kapaia ke Kanawai no ka holo ana o na kanaka maoli maluna o na moku pakike; akahi, elua, a e kolu ka heluhelu ana a hooholoa ia.

Hoopaneeia a i ka la apopo 10 o ka hora.

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 20 1851

Hale o na 'Lii June 20 1851
Noho mai la ka Alii Kiekie Keoni Ana

Paki	Namakeha
Kekuanaoa	Kapaakea
Kanaina	Ii
Kaeo	Wyllie
Kanehoa	Judd
Kanoa	Armstong
Kapeau	
Kapena	

Lorrin Andrews Kakauolelo

A mahope o ka pule; Ua heluheluia ka moolelo o ka la inehinei a ua aponoia

Eia ka hana i hanaia.

1 Ua heluheluia ke Kanawai no na Hale hoomalamalama ma Leahi a ma ke awa o Honolulu, akahi, elua ~~a~~ ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia

2. Ua heluheluia ke kanawai no na ilio hihiu a me na kao hihiu ma kekahi mau wahi; akahi ka heluheluia ana, a i kalua ua hoole ia

3. Ua heluheluia ke kanawai e hoopono pono i ke kanawai no ka haawi ana i na Makaainana i na kuleana Alodio a me kekahi mau pono e ae aka, elua, a ekolu ka heluhelu ana a ua hooholoia

4. Ua kakauia a ua hooholoia ka olelo hooholo no ka pau ana i ka Aha olelo a ua laweia'ku i ka hale o ka poe i kohoia

5. Ua hooholoia ka Olelo hooholo hui e hoole i ka ae ana i ke kuai i na wai e ona ai ma na wahi e ae ma Honolulu wale no

6. Ua hooholoia ka kanawai hoopono pono i ke kanawai no ke kuai kudala ana

June 20. 1851.

7 Ua hoololoia ka Olelo hooholo hui me nei a ke ano; aole e pono ke hoemi iho i ka uku malama o na waiawaawa.

Hoopaneeia a i ka la apopo 10 o ka hora.

Lorrin Andrews Kakauolelo

June 21 1857

Hale Ahaolelo o na Lii June 21 1857

Noho mai ka Mea Kiekie Keoni Ana

Paki	Piikoi
Kekuanaoa	Namakeha
Kanaina	Kapaakea
Kaeo	Ii
Kanehoa	Wyllie
Kanoa	Armstrong
Kapeau	Judd
Kapena	

Lorrin Andrews Kakauolelo

Mahope o ka pule, ua heluheluia ka Moolelo a ka hana inehinei a ua apono ia

Eia ka hana a keia la

Hooholoia ka Olelo hooholo e hoonoho i Komite e nana i ke Kumukanawai a e hoolole iki paha, a ua laweia'ku ia i ka Hale o ka poe i kohoia O John Ii oia ke Komite ma ka aoao o na Lii

Ia manawa ua hiki mai ka palapala na ka Luna hoomalu mai o ka poe i kohoia; hoakaka mai no ia, i ka ae ana o ua Hale la i ka olelo hooholo o ka la inehinei i ka hana i paa ole ia

Hoakaka mai la ka Moi ma ka palapala i ke kumu o kona hele ole mai i ka hoopau ana o ka Ahaolelo.

Ua heluheluia a ua hooholoia ka Olelo hooholo hui o na Hale elua no na mea hihia me Ferani

A hiki mai ka Hora 12 ua hoopauia ka Ahaolelo ana o na Lii. Na ke Kuhina nui i heluhelu i kana palapala hoopau, me ka pule no i hoopau ai

Lorrin Andrews Kakauolelo
o ka Ahaolelo Alii
Lorrin Andrews Kakauolelo